

**Nautitaan
vastuullisesti**

**Vuosikertomus ja
vastuullisuusraportti 2020**

Sisällysluettelo

ALKO LYHYESTI 3

Vuoden 2020 kohokohtia 6

Toimitusjohtajan katsaus 7

ALKON SUUNTA 8

Alkon tehtävä 9

Toimintaympäristö 11

Strategia ja vastuullisuus 13

Vastuullisuuden johtaminen 15

Alkon sidosryhmäyhteistyö 17

NAUTITAAN VASTUULLISESTI 23

Vastuullinen myynti ja asiakaskokemus 24

Valikoima 30

Henkilöstö 35

Ympäristö 42

Hankintaketju 47

Taloudellinen vastuu 51

HALLINNOINTI 53

Hallinnointiperiaatteet 54

Hallitus ja valiokunnat 56

Johtoryhmä 60

Palkka- ja palkkioselvitys 62

Riskienhallinta 64

Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat 65

Raportointiperiaatteet 66

GRI-sisältöindeksi 68

TILINPÄÄTÖS 73

Hallituksen toimintakertomus 74

Konsernin tuloslaskelma ja tase 80

Konsernin rahoituslaskelma 81

Alko Oy tuloslaskelma ja tase 82

Alko Oy rahoituslaskelma 83

Liitetiedot 84

Tunnusluvut 98

Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle 99

Tilinpäätösmerkintä 99

Hallintoneuvoston lausunto 100

Alko lyhyesti

Alkon tehtävä on myydä alkoholia vastuullisesti sekä palvella asiakkaita ja suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. Laaja valikoimamme tuo koko maailman asiakkaan saataville. Haluamme yhdessä rakentaa vastuullista ruoka- ja juomakulttuuria tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Mittaamme hyväksyttävyyttämme Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemällä Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksella. Alkon hyväksyttävyys vuonna 2020 oli 60 (62) prosenttia.

- 126 noutopistettä
- 12 505 juomaa
- 780 juomatoimittajaa
- Tilitettyä alkoholi- ja arvonnalisäveroa 967 miljoonaa euroa
- Omavaraisuusaste: 36,8 %
- Valtion omistus: 100 %
- Perustettu: 1932
- Pääkonttori: Helsinki

Avainlukuja 2020

Henkilöstö
(työntekijää keskimäärin)

2 454
(2 466)

Miljoonaa asiakaskäyntiä

57,2
(54,3)

Myymälöiden lukumäärä

364
(361)

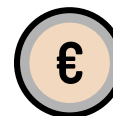
Ikäraja-mysteryn onnistumisprosentti

97,9
(96,3)

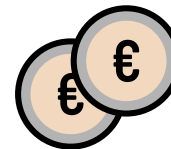
Kokonaismyynti
(miljoonaa litraa)

92,7
(82,1)

Verollinen liikevaihto
(miljoonaa euroa)

1 296,7
(1 144,0)

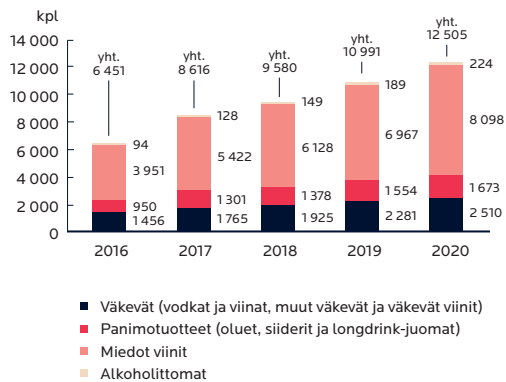
Tilikauden voitto
(miljoonaa euroa)

50,9
(31,9)

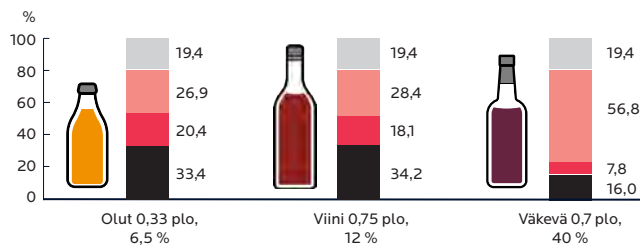

TUOTTEIDEN LUKUMÄÄRÄ TUOTERYHMITÄIN

Luvuissa mukana kaikki myydyt tuotteet sekä kaikki pullo- ja pakkauskoot.

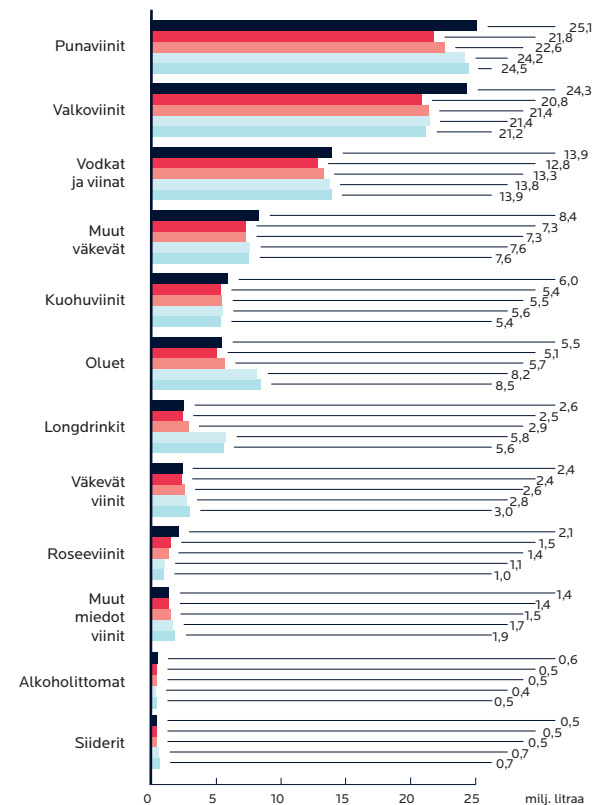

HINNAN MUODOSTUMINEN ERI ALKOHOLIJUOMISSA

- Hankintahinta + pantin arvo
- Myyntikate
- Alkoholijuomavero, pakkausvero, kierrätysmaksu
- Alv

MYYNТИ TUOTERYHMITÄIN

- 2020 (koko myynti yht. 92,7 mlj. litraa)
- 2019 (koko myynti yht. 82,1 mlj. litraa)
- 2018 (koko myynti yht. 85,2 mlj. litraa)
- 2017 (koko myynti yht. 93,2 mlj. litraa)
- 2016 (koko myynti yht. 93,5 mlj. litraa)

ALKO MAAKUNNISSA 2020

	Työntekijöitä vuoden aikana (kpl)	Myymälöiden määrä (kpl)	Asiakaskäynnit (milj.)	Onnistumisprosentti ikärajatarkastusten testiasioinneissa, tavoite 96 % (%)	Myynnistä tilitetty alkoholi- ja arvonsävero (milj. €)	Verkkokauppa- noutojen kasvu (%)	Osuus myymälöiden kokonaisliitramyynnistä (%)
Uusimaa	996	84	18,1	98,4	236,1	118,0	32,1
Varsinais-Suomi	309	31	5,1	98,9	74,0	97,1	9,4
Satakunta	128	16	2,2	97,9	33,5	76,5	3,8
Kanta-Häme	131	11	1,7	100	25,3	87,6	3,2
Pirkanmaa	318	31	5,5	100	73,8	92,4	9,2
Päijät-Häme	123	17	2,3	98,0	31,1	92,5	3,8
Kymenlaakso	124	12	1,8	97,2	26,2	80,1	3,3
Etelä-Karjala	90	9	1,4	96,3	19,5	74,9	2,4
Etelä-Savo	131	15	1,6	97,8	23,9	88,2	2,9
Pohjois-Savo	159	17	2,5	98,0	36,9	75,9	4,4
Pohjois-Karjala	78	11	1,5	93,9	22,5	74,8	2,5
Keski-Suomi	160	21	2,8	100	39,6	86,8	4,8
Etelä-Pohjanmaa	112	16	1,7	97,9	24,9	90,7	2,7
Pohjanmaa	92	8	1,3	100	20,5	84,1	2,6
Keski-Pohjanmaa	54	4	0,6	83,3	9,8	84,8	1,1
Pohjois-Pohjanmaa	215	26	3,6	100	52,2	93,6	6,0
Kainuu	54	9	0,9	100	12,7	61,9	1,4
Lappi	158	24	2,2	90,3	34,3	58,2	3,8
Ahvenanmaa	22	2	0,2	100	4,4	122,0	0,6

Vuoden 2020 kohokohtia

Tammikuu

Alkon stipendi vuoden urheiluseura Lahden Suunnistajat -37:lle erityisestä yhteisöllisyydestä, jota seuran toiminta henkii.
→ alko.fi

Koulutus Elämään Säätiö ja Alko julkaisevat lapsille suunnatun Harold-pelin, joka kannustaa lapsia ja nuoria tekemään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja arjessaan.
→ alko.fi

Helmikuu

Hyvinkään kauppakeskus Willaan uusi myymälä.
→ alko.fi

Maaliskuu

Alko ryhtyy tekemään asiointia ja työskentelyoloja turvaavia toimenpiteitä koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi.
→ alko.fi

Tavarantoimittajille tarjotaan mahdollisuus siihen, että Alko voi maksaa heidän myyntilaskunsa lyhyemmällä maksuajalla.

Maaliskuun kokonaismyyntilitrat kasvavat koronapandemiasta johtuen 9,3 %.
→ alko.fi

Uusi myymälä Jyväskylän kauppakeskus Seppään.
→ alko.fi

Huhtikuu

Alko mukana perherauhanturvajoukoissa. Lahjoittaa 50 000 euroa vähävaraisia lapsiperheitä tukevaan kampanjaan.
→ alko.fi

Alko allekirjoittaa yhteistyösopimuksen IUF:n ja Palvelualojen ammattiliitto PAMin kanssa sosiaalisen vastuun edistämiseksi hankintaketjussa.
→ alko.fi

Toukokuu

Myynninvalvonnan kampanja #todistaikäsi kannustaa nuoria asiakkaita esittämään henkilöllisyystodistuksensa oma-aloitteisesti Alkossa asioidessaan.
→ alko.fi

Kesäkuu

Ympäristövastuullinen pakkaus -symboli laajenee myös väkeviin ja panimotuotteisiin.
→ alko.fi

Ei tippa, vaan tapa -vastuullisuusteema herättelee pohtimaan omaa alkoholinkäyttöä sekä siihen liittyviä tapoja.
→ alko.fi

Heinäkuu

Alko vastaa kasvaneeseen pientuottajatuotteiden kysyntään myymälöiden esillepanoissa.
→ alko.fi

Alko ottaa käyttöön 80-prosenttisesti kierrätysmuovista valmistetut muovikassit.
→ alko.fi

Elokuu

Alkon hanapakkauspussien keräysalue laajenee kattamaan lähes koko Suomen.
→ alko.fi

Uusi myymälä Helsingin Myllypuroon.
→ alko.fi

Syyskuu

FASD-päivänä 9.9. Alkon myymälät avaavat ovensa yhdeksän minuuttia tavanomaista myöhemmin. Myös R-kioskit ja S-ryhmän myymälät ovat mukana kampanjassa.
→ alko.fi

Alko ottaa käyttöön Alkotoiveen. Asiakkaat voivat toivoa oman lempijuomansa valitsemaansa myymälään.
→ alko.fi

Uusi myymälä Helsingin Jakomäkeen.
→ alko.fi

Lokakuu

Alko ja Edumar julkaisevat uuden Ikääntyneet ja alkoholi -verkko-koulutuksen terveydenhuollon ammattilaisten avuksi ja järjestävät aiheesta webinaarin.
→ alko.fi

Marraskuu

Alko asiakaspalvelultaan KAP-tutkimuksen kaupanalan ykkösen kahdennettatoista vuotta peräkkäin. Asiointiaika, palvelun asiantuntijuus ja ystävällisyys Alkon vahvuuksia.

Joulukuu

Alko jatkaa jouluna perherauhатыn tukemista. Lapsia, lapsiperheitä ja asunnottomia tuetaan yhteensä 78 000 eurolla.
→ alko.fi

Verkkokaupassa oli vuoden päätteeksi yli 150 000 rekisteröitynyttä asiakasta ja mobiilisovelluksella 100 000 käyttäjää.

Alko saavuttaa kaikkien aikojen parhaan onnistumisprosentin myynninvalvonnessa, 97,9 prosenttia.

Toimitusjohtajan katsaus

Takanamme on eriskummallinen koronavuosi, jonka varmasti muistamme pitkään. Alkon myyntilitrojen kasvusta huolimatta alkoholin kokonaiskulutus laski*, mikä on hyvä uutinen. Tavoitteemme ovat edelleen samat: maailmanluokan asiakaspalvelu ja vastuullinen toiminta.

Mennyt vuosi painuu pandemian vuoksi varmasti pysyvästi meidän kaikkien mieliin. Tavoitteemme ovat poikkeusvuodesta huolimatta pysyneet samoina; asiakkaidemme mahdollisimman hyvä palveleminen, juomista kertominen osana ruokakulttuuria sekä vastuullinen toiminta. Vastuullisuustyömme näkyy vahvasti arjen tekoina. Huolehdimme henkilöstömme osaamisesta etäkoulutusten avulla, varmistimme tuotteiden turvallisuuden analysoimalla laboratoriossamme 1 700 valikoimamme tuotetta ja kannoimme huolta ympäristöstä useilla hankkeilla, muun muassa lanseeraamalla hiilineutraali-tuotesymbolin. Osallistuimme lisäksi hyvinvointia lisääviin hankkeisiin yhdessä järjestöjen kanssa. Teoissamme ovat mukana niin ihmiset, ympäristö kuin talous.

Henkilöstömme ja asiakkaidemme turvallisuuden varmistaminen oli koronavuonna tärkeää. Varmistimme turvallista myymäläasiointia monin eri toimenpitein. Sesongeissa varmistimme turvallisuutta rajoittamalla kerrallaan myymälässä asioivien asiakkaiden määrää. Asiakkaamme suhtautuivat poikkeustilanteen toimenpiteisiin ymmärtävästi ja kannustavasti.

Kehittäminen ei pysähtynyt poikkeusvuonna. Veimme viime vuoden aikana koronasta huolimatta

läpi merkittäviä kehityshankkeita, joiden tehtävänä on varmistaa asiakkaiden sujuvaa asiointia ja toiminnan tehokkuutta. Veimme strategiaamme vahvasti eteenpäin peilaten toimenpiteitämme muuttuvaan toimintaympäristöön. Työmme asiakaskokemuksen, tehokkuuden ja vastuullisen toiminnan edistämiseksi jatkuu myös tänä vuonna.

Avasimme verkostosuunnitelmamme mukaisesti uudet myymälät Jyväskylään, Hyvinkäälle sekä Helsingin Jakomäkeen ja Myllypuroon. Asiakkaamme hyödynsivät enenevässä määrin verkkopalveluja, ja verkkokaupan tilausmäärä kasvoi yli 90 prosentilla. Syksyllä lanseerasimme Alkotoiveen, jonka kautta asiakkaat voivat toivoa tuotteita lähimyyväläänsä. Palvelu ilahdutti asiakkaitamme ja saimme loppuvuonna yli 15 000 toivetta, joista noin viidennes on jo löydetävissä toivotun Alkon hyllystä.

Jatkoimme avointa vuoropuhelua tavarantoimittajiemme ja pientuottajien kanssa ja etsimme keinoja, jotta yhdessä pääsisimme yli poikkeuksellisesta tilanteesta. Tarjosimme tavarantoimittajillemme heti keväällä mahdollisuuden siihen, että Alko voi maksaa heidän myyntilaskunsa lyhyemmällä maksuajalla. Lisäksi pientuottajat pystyivät veloittuksetta ilmoittamaan

tuotteensa 20 myymälän valikoimiin ja verkkokauppaan normaalin 10 myymälän ja verkkokaupan sijaan. Matkailu koronavuonna suuntautui eri puolille kaunista kotimaatamme ja oli erityisen hienoa, että asiakkaamme löysivät pienpanimoiden ja -tuottajien aarteet myymälöistämme ja niiden esillepanoista.

Koronatilanne kasvatti myyntiämme, kun osa ravintoloiden ja matkustajatuonnin kautta aiemmin hankitusta alkoholista ostettiin Alkosta. Tilastojen mukaan suomalaisten alkoholin kokonaiskulutus kuitenkin laski* koronapandemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien aikana, mikä on hyvä asia. Myimme vuoden aikana 92,7 (82,1) miljoonaa litraa juomia. Alkoholijuomaverollinen liikevaihtomme oli 1 296,7 (1 144,0) miljoonaa euroa. Myynti kasvoi kaikissa tuoteryhmissä. Keskiostos nousi 9,0 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Myyntimme kautta kertyi viime vuonna alkoholi- ja arvonnalisäveroa yhteensä 96,4 miljoonaa euroa, joka on 107,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019.

Poikkeustilanteessakin on hyvä muistaa vastuullinen alkoholinkäyttö. Olimme mukana huhtikuun alussa

mahdollistamassa A-klinikkasäätiön ja Helsingin kaupungin perherauhan julistusta, jonka tavoitteena oli kiinnittää huomiota kotirauhan säilymiseen korona-aikana. Osana perherauhatyötä tuimme Jokaiselle lapselle lounas -kampanjaa vuoden aikana yhteensä 100 000 eurolla.

Lämmin kiitos yhteisestä matkasta niin henkilöstöllemme, asiakkaillemme kuin tavarantoimittajillemme ja muille sidosryhmillemme historiaan jäävänä koronavuonna. Yhdessä tehden ja kehittäen etenemme myös vuonna 2021.

Leena Laitinen
Toimitusjohtaja

* Alkoholin saatavuuden rajoittaminen vähensi Suomessa myydyin ja ulkomailla tuodun alkoholin yhteenlaskettua volyymia edelliseen vuoteen verrattuna. Terveiden ja hyvinvoinnin laitosten julkaisee koko vuoden kulutustilaston (kulutus 100-prosenttisesti alkoholina yli 15-vuotta täyttäneitä kohti laskettuna) huhtikuussa 2021.

Alkon suunta

ALKON SUUNTA

8

Alkon tehtävä

9

Toimintaympäristö

11

Strategia ja vastuullisuus

13

Vastuullisuuden johtaminen

15

Alkon sidosryhmäyhteistyö

17

Vastuullinen tehtävä näkyy monin tavoin Alkon arjessa

Me Alkossa kiteytämme olemassaolomme tarkoituksen kahteen sanaan, **nautitaan vastuullisesti**. Se tarkoittaa sitä, että haluamme rakentaa vastuullista ruoka- ja juomakulttuuria, autamme asiakkaitamme tekemään parhaita valintoja, myymme ja ostimme tuotteita vastuullisesti sekä vähennämme alkoholista aiheutuvia haittoja.

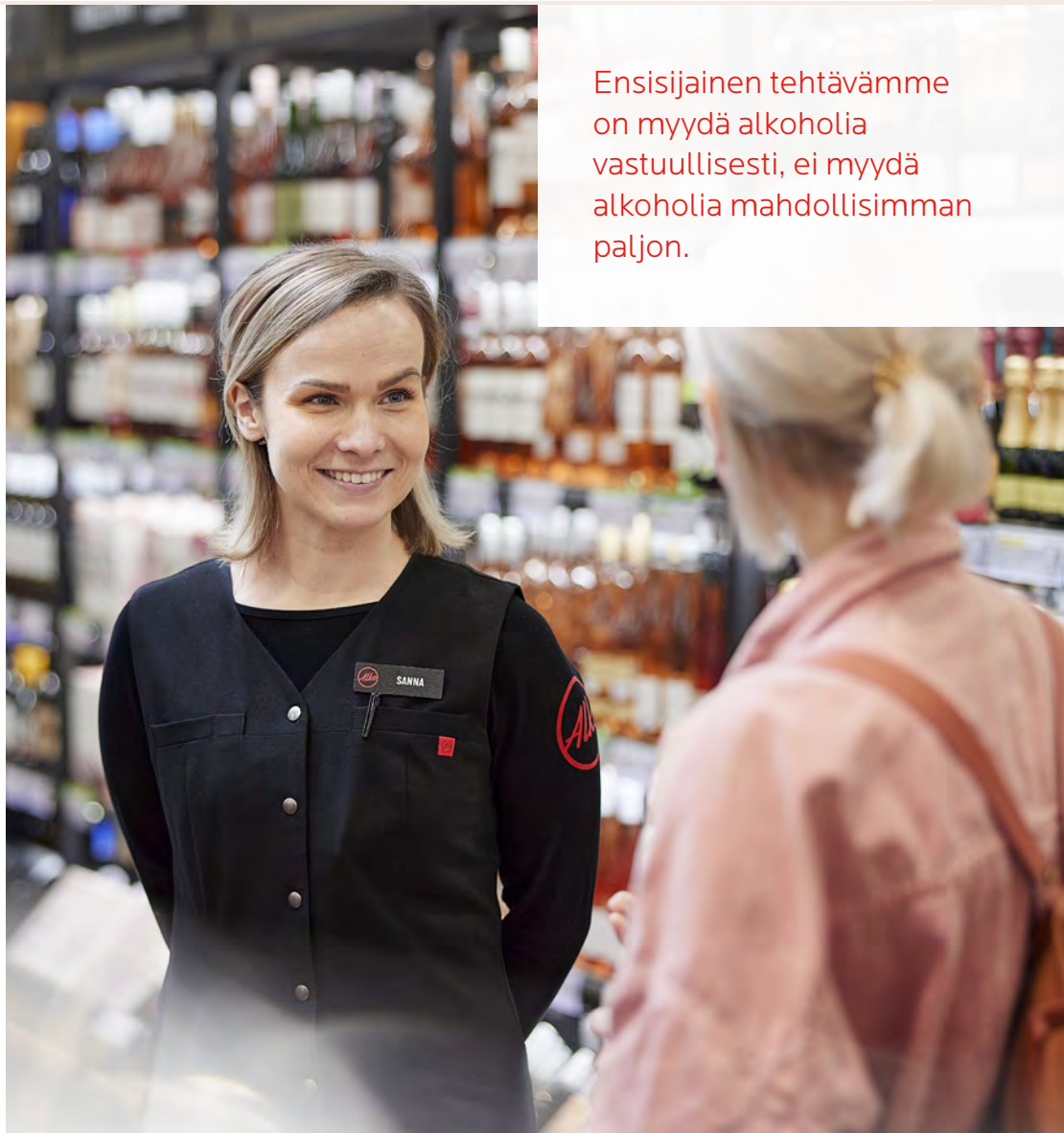
Puhumme paljon vastuullisuudesta, koska olemassaolomme ja liiketoimintamme perustuvat vastuullisuuteen. Alkoholii ei ole mikään hyvänsä hyödyke ja sen myyntiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Alko on perustettu, jotta juomien haittavaikutukset otetaan huomioon alkoholin vähittäismyynnissä. Alkoholin kokonaiskulutus ja alkoholihaitat kulkevat käsi kädessä, sillä mitä enemmän alkoholia nautitaan, sitä suuremmat ovat haitat. Siksi ensisijainen tehtävämme on myydä alkoholia vastuullisesti, ei myydä alkoholia mahdollisimman paljon.

Alkoholilainsäädännössä säädellään toimintaamme esimerkiksi aukioloaikojen osalta: myymälämme ovat suljettuja sunnuntaisin ja juhlapäivinä. Lisäksi emme markkinoi yksittäisiä tuotteita tai palkitse henkilö- kuntaamme myynnin määrän perusteella. Poliittinen päätöksenteko ohjaa verotuksen kautta alkoholijuomien hinnoittelua. Esimerkiksi 10 euron viinipullon hinnasta on puolet veroa.

Edistämme suomalaisten hyvinvointia ja teemme työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi yhdessä kumppaneidemme kanssa. Huolehdimme myynnissämme tinkimättömästi ikärajavalvonnasta. Valikoimapäättöksissämme ja hinnoittelussamme noudatamme vastuullisuutta ja tasapuolisuutta kaikkia valmistajia ja tavarantoimittajia kohtaan.

Alko Oy on Suomen valtion omistama osakeyhtiö. Alko on alkoholipoliittinen väline, jonka toimintaa säädellään eduskunnan päättämällä alkoholilaille. Yhtiölle on lainsäädännössä määritelty yksinoikeus yli 5,5-tilavuusprosenttisten alkoholijuomien vähittäismyyntiin, poikkeuksena pienpanimoiden oluet sekä suomalaiset tilaviinit. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alkon omistajaohjauksesta ja Valvira valvonnasta.

Ensisijainen tehtävämme on myydä alkoholia vastuullisesti, ei myydä alkoholia mahdollisimman paljon.

Nautitaan vastuullisesti

1. Alkoholin saatavuuden säätely aukioloajoilla ja myymälöiden lukumäärältä.
2. Yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. Tuki alkoholitutkimukselle.
3. Vastuullinen asiakaspalvelu: myynninvalvonta, Huolikortti ja asiointikieltosopimus.

4. Alkoholi ja terveys -aiheiden viestintä.
5. Vastuullinen hinnoittelu. Tuotteiden tasapuolinen esillepano.
6. Alkoholitomat ja matala-alkoholiset tuotteet sekä pienet pakkauskoot.

7. Juoma- ja ruokakulttuurin edistäminen monikanavaisesti.

Korona kiihdytti toimintaympäristön muutoksia

Alkon toimintaan vaikuttavia trendejä ovat digitalisaatio, kuluttajien tarpeiden ja tottumusten muuttuminen, vastuullisuuden ja hyvinvoinnin merkityksen kasvu, ilmastokriisi ja työelämän jatkuva muutos.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi alkoholin jakelukanaviin vuoden 2020 aikana. Alkon ja muun päivittäistavarakaupan alkoholin myynti kasvoi anniskelurajoitusten ja hiljentyneen matkustajatuonnin vuoksi. Alkoholin kokonaiskulutus on ollut tilastojen valossa laskussa*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvitysten mukaan suomalaisten alkoholinkäyttö polarisoitui; vajaa kymmenys lisäsi alkoholinkäyttöä ja reilu kymmenys puolestaan vähensi.

Liiketoiminnan ja yhteiskunnan digitalisoituminen on vauhdittunut merkittävästi korona-aikana. Kuluttajat kokeilivat entistä enemmän verkkopalveluja. Myös Alkon asiakkaat ovat ottaneet verkkokaupan osaksi asiointiaan ja sen tilausmäärät lähes kaksinkertaistuivat. Odotukset tulevaisuuden asiointille ovat muuttuneet. Asiakkaat odottavat jatkossa entistä sujuvampaa monikanavaista palvelua, asiointimahdollisuuksia ajasta ja paikasta riippumatta sekä helppoja maksutapoja. Pandemian aikana toteutettiin lukuisia myymälä-asiointia turvaavia, koronan leviämistä ehkäiseviä turvallisuustoimenpiteitä, jotka jäänevät osin pysyviksi myös jatkossa.

Koronavuonna tuotteissa ja palveluissa vahvistui paikallisuuden ja tuttuuden merkitys. Terveyden ja

hyvinvoinnin trendi on jatkunut vahvana, mikä näkyy kiinnostuksena alkoholittomia juomia kohtaan. Myös pienet pullokoot, matala-alkoholiset ja vähäsokerisemmat tuotteet kiinnostivat asiakkaitamme. Kuluttajien tuote- ja palveluodotukset monimuotoistuvat ja yksilöllistyvät entisestään.

Pandemian aikana Alkossa on tehty työtä suositusten mukaisesti etänä niissä töissä, joissa se on mahdollista. Fyysinen kohtaaminen koetaan edelleen tärkeäksi innovoinnin ja yhteisöllisyyden kokemisen näkökulmasta. Yhteiskunnassa työnteon muutos tulee jatkumaan, ja työtä tehdään entistä enemmän monipaikkaisesti kuhunkin tilanteeseen parhaiten sopivassa paikassa ja sopivalla tavalla.

Vastuullisuuden saralla kuluttajien odotukset konkreettisiin tekoihin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ovat vahvistuneet. Avoimuuden ja läpinäkyvyyden vaatimus läpi koko hankintaketjun vastuullisten tuotevalintojen tueksi vahvistuu entisestään.

* Alkoholin saatavuuden rajoittaminen vähensi Suomessa myydyin ja ulkomailta tuodun alkoholin yhteenlaskettua volyymia edelliseen vuoteen verrattuna. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos julkaisee koko vuoden kulutustilaston (kulutus 100-prosenttisena alkoholina yli 15-vuotta täyttänyttä kohti laskettuna) huhtikuussa 2021.

Vuoden 2021 vaihteessa terveysviranomaiset hyväksyivät useita koronarokotteita. Rokotusten myötä pandemiatilanne rauhoittunee sekä ravintoloiden toiminta ja matkustaminen normalisoitunee vuoden loppuun mennessä. Ennusteiden mukaan talous kehittyi alkuvuonna 2021 koronan vuoksi hyvin maltillisesti, mutta loppuvuonna talouden odotetaan lähtevän kasvuun.

Vuonna 2020 alkoholijuomavero ei noussut, mutta vuoden 2021 alussa alkoholijuomaveroa korotettiin. Alkoholiveron korotuksen, epävarman taloustilanteen, edelleen jatkuvien matkustusrajoitusten ja Suomen naapurimaiden mahdollisten alkoholipoliittisten muutosten vaikutuksia Suomen alkoholimarkkinaan ja Alkoon on vielä vaikea arvioida.

Miten korona näkyi Alkon toiminnassa vuonna 2020?

- Koronaryhmä, johon kuuluu johtoryhmän lisäksi turvallisuuspäällikkö, seurasi tilannekuvaa ja teki viranomaisohjeiden nojalla päätöksiä asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuuden varmistamiseksi.
- Myymälöissä otettiin käyttöön kassojen suojapleksit ja henkilöstön kasvusuojat. Lisäksi myymälöissä tehostettiin erityisesti käsihygieniää ja siivousta sekä ohjeistettiin asiakkaita turvalliseen asiointiin.
- Alkoholien myyntikanavissa tapahtui muutoksia. Alkon ja vähittäiskaupan myynti kasvoi anniskelu- ja matkustusrajoitusten vuoksi. Alkoholien kokonaiskulutus laski*.
- Asiakkaiden ostokäyttäytymisessä nähtiin korona-aikana jonkin verran muutoksia. Asiakasmäärät eri päivien ja eri myymälöiden välillä vaihtelivat voimakkaasti.
- Asiakkaiden kiinnostus verkkoasiointiin kasvoi. Sekä verkkokauppaan rekisteröityneiden uusien asiakkaiden määrä että verkkokauppatilausten lukumäärä lähes kaksinkertaistuivat edelliseen vuoteen verrattuna.
- Toimistoissa työskentelevät alkolaiset siirtyivät pääsääntöisesti etätöihin suositusten mukaisesti.
- Asiakaspalvelun sujuvuutta, toiminnan tehokkuutta ja vastuullisuutta edistävät kehityshankkeet etenivät suunnitelmien mukaisesti.

* Alkoholien saatavuuden rajoittaminen vähensi Suomessa myydyin ja ulkomailta tuodun alkoholin yhteenlaskettua volyymia edelliseen vuoteen verrattuna. Terveystieteiden tutkimuskeskus julkaisee koko vuoden kulutustilaston (kulutus 100-prosenttina alkoholina yli 15-vuotta täytännästä kohti laskettuna) huhtikuussa 2021.

Strategiamme ydin on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia

Alkon missio on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia. Kehitämme asiakaskokemusta huomioiden meille määritellyn tehtävän myydä alkoholia vastuullisesti. Strategiamme mukaisesti tarjoamme asiakkaillemme maailmanluokan palvelua.

Alkon strategia rakentuu neljästä osa-alueesta:

- Ei tippa, vaan tapa – vastuullisuuden edelläkävijä
- Maailmanluokan palvelua – kohtaamisia, joita kehutaan
- Innostamalla onnistumisia
- Ketterä ja tehokas – taloudellisesti vaikuttava.

Strategian toteutumisella tavoittelemme visiotamme olla asiakkaidemme arvostama.

Ei tippa, vaan tapa – vastuullisuuden edelläkävijä

Alkon toiminnan perusta on vastuullinen tapa myydä alkoholia, koska alkoholinkäyttöön liittyy terveydellisiä ja sosiaalisia riskejä sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Alkon tehtävä on myös vastuullisuustyömme keskiössä. Palveluverkostossamme huolehditaan myynninvalvon- nasta tinkimättömästi. Teemme tekoja suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäise- miseksi erilaisten yhteistyökumppanuuksien kautta.

Edistämme suomalaista ruoka- ja juomakulttuuria auttamalla asiakkaita löytämään sopivan juoman eri

tilanteisiin. Tarjoamme vastuullisia juomavaihtoehtoja: alkoholittomia ja matala-alkoholisia juomia sekä pieniä juomapakkauksia. Huolehdimme myymiemme tuotteiden tuoteturvallisuudesta.

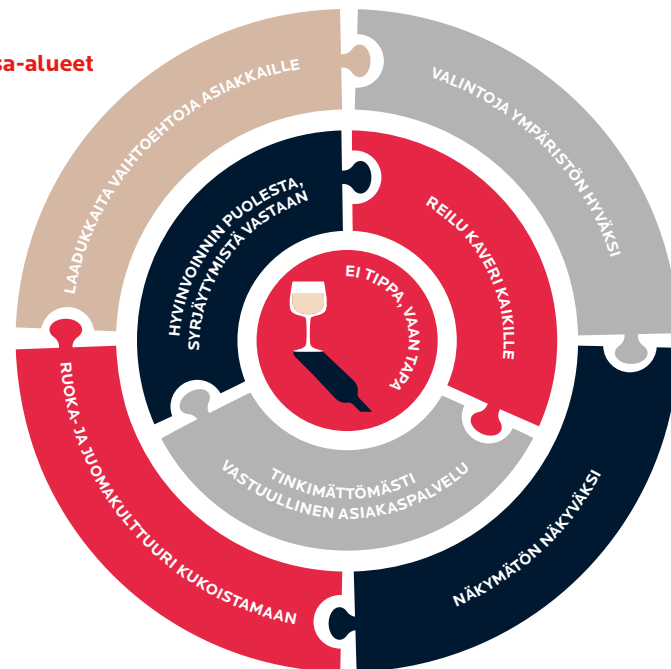
Kehitämme toimintaamme ympäristövastuullisem- maksi ja pyrimme haitallisten ympäristövaikutusten pienentämiseen. Teemme työtä hankintaketjun läpinäkyvyyden eteen, jotta asiakkaat voivat halutes- saan tehdä valintoja, jotka toimivat ympäristön sekä alkutuotannon työntekijöiden ja yhteisöjen hyväksi. Edistämme hankintaketjun vastuullisuutta ja eettisyyttä yhdessä sidosryhmiemme kanssa.

Toimimme esimerkkinä siitä, miten kaikkia asiakkaita, työntekijöitä ja muita yhteistyökumppaneita kohdellaan tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäky- västi. Viestimme avoimesti vastuullisuustyöstämme ja sen vaikuttavuudesta.

Vastuullisuutta johdetaan tavoitteellisesti seitsemän osa-alueen kautta. Osa-alueet kattavat Alkon koko toiminnan ihmisistä ja ympäristöstä talouteen.

Päivitimme vastuullisuuden osa-alueiden painoi- pisteet vuonna 2020 osana Alkon strategiapäivitystä. Kiihtyvä ilmastonmuutos sekä globaalin pandemian syntyminen ovat edelleen kasvattaneet sidosryhmien odotuksia vastuullisuustyölle. Samoin valtioneuvoston päivittämät omistajaohjauksen periaatteet, kansainväli- set sopimukset ja sitoumukset sekä suunnitella oleva

Vastuullisuuden osa-alueet

kotimainen yritysvastuulainsäädäntö ohjasivat meitä päivittämään pitkän aikavälin vastuullisuustavoitteet vuodelle 2030.

Maailmanluokan palvelua – kohtaamisia, joita kehutaan

Haluamme tarjota asiakkaillemme asiantuntevaa ja hyväntuulista palvelua – kohtaamisia, joita kehutaan. Myymälöissämme ja asiakaspalvelussamme on paikalla ihminen, joka kuuntelee, ehdottaa, ilahduttaa ja löytää sopivan ratkaisun. Otteemme on välitön, ja haluamme jättää asiakkaalle hyvän kokemuksen.

Haluamme tarjota asiakkaillemme koko maailman laisissa; monipuolisen ja ajan hermolla olevan valiko-

man, joka on rakennettu juuri sopivaksi ketjuohjausta ja paikallisuutta yhdistäen. Palveluverkoston kattavuus sekä sujuvuus kaikissa kanavissa on tärkeää myös jatkossa.

Innostamalla onnistumisia

Jatkamme henkilöstön osaamisen kehittämistä ja alkolaisen osaamisen vahvistamista. Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä. Monimuotoisuus ja erilaisuus ovat meille vahvuuksia, joita voimme hyödyntää. Rakennamme kulttuuriamme päivittäin arjessa. Yhdessä tekeminen, selkeys ja vaikuttavuus näkyvät myös asiakkaalle.

Vastuullisuuden vuoden 2030 tavoitteet, joita muut strategiset tavoitteet tukevat

Suomalaisten hyväksyntä 70 %, Alkon palvelupiste 100 % kunnista

EI TIPPA, VAAN TAPA – VAIKUTTAVIA TEKOJA HYVINVOINNIN EDISTÄMISEKSI

TOP 10 sijoitus Luottamus&Maine
-tutkimuksessa
Vaikuttavuusselvitykset

TINKIMÄTTÖMÄSTI VASTUULLINEN ASIAKASPALVELU

Myyntinvalvonnan toteuma
myymälöissä 100 %
teknisten ratkaisujen tuella

VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

Juomapakkausten
ilmastopäästöt -50 %
vs. 2020

NÄKYMÄTÖN NÄKYVÄKSI

Juomien pääraaka-
ainesten hankintaketjun
100 % läpinäkyvyys

Alkolainen vastuullisuusosaaja innostuu ja innostaa

Ketterä ja tehokas – taloudellisesti vaikuttava

Parannamme ja kehitämme tekemistämme jatkuvasti, oli kyse sitten tiedolla johtamisesta tai työkalujen modernisoinnista. Kiinnitämme huomiota työn sujuvuuteen ja teemme kokeiluja. Tiimimme voivat vaikuttaa omaan työhönsä, mikä nopeuttaa niin päätöksentekoa kuin toteutusta.

Alkon kautta kerättävät alkoholi- ja arvonnisäveromaksut sekä jaettavat voittovarat hyödyttävät kaikkia Suomessa asuvia.

Strategia työstetty yhdessä alkolaisten kanssa

Voimassa oleva strategia laadittiin vuonna 2018, jolloin se työstettiin yhdessä alkolaisten kanssa muun muassa

pienryhmissä ja kaikille työntekijöille avoimessa verkkotyöpajassa. Olemme jo toteuttaneet ja edistäneet monia strategiassa suunniteltuja hankkeita toiminnan sujuvuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi. Syksyllä 2020 päivitimme strategian vastaamaan koronan kirittämiin toimintaympäristön muutoksiin, kuten digitalisaation vahvaan läpimurtoon, asiakkaiden entistä yksilöllisempiin odotuksiin ja ympäristövaikutusten entistä vahvempaan huomioimiseen. Strategiassamme on pidetty kiinni asiakas-, vastuullisuus-, henkilöstö- ja tehokkuustavoitteista.

Täydensimme strategiaamme myös Alko-tarinalla sekä tavoitekulttuurilla. Alkon merkitykseksi tiivistyi "Nautitaan vastuullisesti". Yhdessä tekeminen, selkeys ja vaikuttavuus ovat alkolaisen kulttuurin tekijät.

STRATEGISET MITTARIT

Painopiste	Tavoite	Mittari	Onnistumisen 2020	Tavoite 2020
Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia	Alkon hyväksyttävyys	Alkoholipoliittiset mielipiteet (Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos, Kantar TNS Oy), Onko Alko ja sille annettu yksinoikeus alkoholijuomien vähittäismyyntiin mielestäsi hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta?	60 %	62 %
Maailmanluokan palvelua	Asiakas-kokemuksen suunnannäyttäjä	Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimus KAP (Taloustutkimus Oy) Verkkokaupan NPS Valikoimatytytyvyys (Dagmar Drive Oy)	8,53; kaupan alan 1. sija 74,3 8,56	8,58 74,0 8,53
Ei tippa, vaan tapa	Edelläkävijä vastuullisuudessa	Luottamus&Maine-tutkimus, vastuullisuuden osatekijä (T-Media Oy) Tiimitavoitteet	3,35 82,5 %	3,45 100 %
Innostumalla onnistumisia	Halutuin työnantaja palvelusektorilla	Pulssi-kysely, innostusindeksi Halutuin työnantaja -kysely (Universum Oy)	3,86 4. sija	3,90 2. sija
Ketterä ja tehokas	Taloudellisesti vaikuttava	Kustannukset/liikevaihto Ketteryyss-mittaus (Accenture Oy)	23,7 % 3,3	26,7 % 3,2

Vastuullisuuden johtaminen – vaikuttavia tekoja hyvinvoinnin edistämiseksi

Vastuullisuutta johdetaan Alkon strategian mukaisesti, seitsemän osa-alueen kautta. Osa-alueet kattavat Alkon koko toiminnan nojaten perustehtäväämme alkoholin vastuullisena myyjänä.

Vastuullisuustyölle asetetaan pitkän tähtäimen tavoitteita, joiden saavuttamista tuetaan vuosittain laadittavalla toimintasuunnitelmalla. Vastuullisuustiimi laatii toimintasuunnitelman yhdessä vastuullisuustyöryhmän kanssa. Työryhmä koostuu jäsenistä läpi organisaation ja sen vetäjänä toimii vastuullisuuspäällikkö. Työryhmätyöskentelyllä sitoutetaan henkilöstöä vastuullisuustyöhön ja sen kehittämiseen. Toimintasuunnitelma käsitellään viestintäjohtajan esittelemänä johtoryhmässä, minkä jälkeen suunnitelma käsitellään hallituksen vastuullisuusvaliokunnassa ja hallituksessa. Alkon hallintoneuvosto vahvistaa suunnitelman seuraavalle vuodelle. Toimintasuunnitelman toteutumisesta ja vastuullisten toimintatapojen edistämisestä vastaa kukin johtoryhmän jäsen oman liiketoiminta-alueensa osalta.

Vastuullisuuden toimintasuunnitelman vahvistamisen lisäksi hallintoneuvosto käsittelee vuosittain kertomuksen toteutuneista vastuullisuustoimenpiteistä. Yhtiökokous käsittelee yhteenvedon vastuullisuustoimenpiteistä ja niissä onnistumisesta sekä päättää vuosittain annettavista lahjoituksista ja niiden enimmäismäärästä.

Vastuullisuustyötämme ohjaavat periaatteet ovat muun muassa avoimuus, läpinäkyvyys, eettisyys, sidosryhmien osallistaminen ja pyrkimyksemme vaikuttaa toimialamme kotimaiseen ja kansainväliseen kehitykseen vastuullisuuden aktiivisena edistäjänä. Näiden periaatteiden mukaisesti keskustelemme sidosryhmien kanssa vastuullisuustyömme olennaisuuksista. Olennaisuusmatriisin (2018) tueksi teetimme vuonna 2020 vaikuttavuusanalyysin T-Median Luottamus&Maine-tutkimuksen vastuullisuusindeksistä. Sen tulosten mukaan merkittävin vaikutus vastuullisuusmielikuvamme on alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi tehtävällä näkyvällä

työllä, vastuullisen juoma- ja ruokakulttuurin edistämällä sekä juomiin liittyvien kulttuurillisten ja maantieteellisten piirteiden esiin tuomisella. Meiltä odotetaan myös lakien ja säännösten tunnollista noudattamista, vain turvallisten ja tutkittujen tuotteiden myyntiä sekä panostusta henkilöstön kouluttamiseen.

Vastuullisuutta tuovat esille myös eri viestintäkanavissa näkyvät vastuullisuusteemat. Teemojen tavoitteena on lisätä sidosryhmien, erityisesti asiakkaiden, tietämystä Alkossa tehtävästä vastuullisuustyöstä ja yllättää positiivisesti. Samalla vastuullisuustyö konkretisoituu henkilöstöllemme ja luo erityistä merkityksellisyyttä työhön. Vuoden 2020 viestinnässä korostui asiain turvallisuuksen varmistaminen. Muita teemoja olivat Kevyemmin – alkoholin kalorit, Perherauhanjulistus, Ei tippa, vaan tapa – puhetta ja pohdintaa

alkoholinkäytöstä, myynninvalvonnan kampanja #todistaikäsi, kansainvälinen FASD-päivä sekä Laatu ei synny sattumalta.

Alkon vastuullisuustavoitteet 2030 edistävät osaltaan myös kahdeksaa YK:n kestävän kehityksen tavoitetta: 3 Terveyttä ja hyvinvointia, 6 Puhdas vesi ja sanitaatio, 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, 12 Vastuullista kuluttamista, 13 Ilmastotekoja, 14 Vedenalainen elämä, 15 Maanpäällinen elämä sekä 17 Yhteistyö ja kumppanuus. Kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen on myös osa Alkon ja muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden välistä vastuullisuusyhteistyötä.

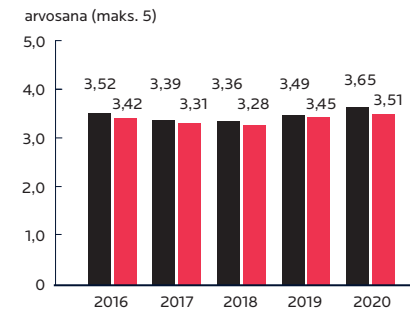
Ympäristöasiat sisältyvät Alkon vastuullisuusohjelmaan. Ympäristötyön toteuttamisesta vastaa kestävän kehityksen päällikkö, joka tekee työtä eri yksiköiden

Alkon vastuullisuustavoitteet 2030 edistävät osaltaan myös kahdeksaa YK:n kestävän kehityksen tavoitetta.

asiantuntijoiden kanssa ympäristönäkökulman huomioimiseksi sekä hankintaketjun, tuotevalikoiman, myymäläverkoston että tuoteviestinnän kehittämiseksi. Yhtiön ympäristöpolitiikka määrittää, että toimintaa kehitetään ympäristönäkökulman huomioiden, luonnonvaroja säästämällä ja niiden kuluttamista vähentämällä.

LUOTTAMUS&MAINE-TUTKIMUKSEN TULOKSET

■ Maine-indeksi (Luottamus&Maine, suuri yleisö, T-Media Oy)
 ■ Vastuullisuus-indeksi (Luottamus&Maine, suuri yleisö, T-Media Oy)

Sidosryhmien kanssa yhteistyössä olemme enemmän

Yhteistyö sidosryhmien kanssa on olennainen osa toimintaamme. Sidosryhmien odotukset ohjaavat liiketoimintamme ja vastuullisuustyömme kehittämistä. Haluamme toimia esimerkkinä siitä, miten kaikkia sidosryhmiämme kohdellaan tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäkyvästi.

Alko haluaa olla aktiivinen vaikuttaja yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallisen keskustelun lisäksi seuraamme viimeisintä tutkimustietoa, ympäristö- ja sosiaalisen vastuun kehitystä sekä edelläkävijäkuluttajien luomia ja vahvistamia trendejä. Sidosryhmäviestintämme on avointa, tasapuolista ja faktapohjaista. Haluamme toimia esimerkkinä siitä, miten kaikkia asiakkaita, työntekijöitä ja yhteistyökumppaneita kohdellaan tasapuolisesti, syrjimättömästi ja läpinäkyvästi.

Alkoholihaittojen ehkäisy on Alkon perustehtävä, jota toteutamme muun muassa tukemalla kotimaista alkoholitutkimusta, lahjoittamalla varoja ehkäisevään työhön sekä yhteistyöhankkeina järjestöjen ja kumppaneiden kanssa. Yhteistyöhankkeissa ovat mukana muun muassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, A-klinikkasäätiö, Ehkäisevä päihdetyö EHYT, Kehitysvammaliitto, Koulutus Elämään Säätiö, Nuorten Akatemia ja Suomen Olympiakomitea. Haittojen ehkäisyyn liittyvät hankkeet ovat luonteeltaan erilaisia, mutta kaikkia niitä yhdistää sama tavoite: hyvinvoinnin edistäminen yhteiskunnassa.

Vuoden 2020 merkittävimpiä hyvinvoinnin edistämiseen tähtääviä yhteistyöhankkeita olivat FASD-kampanja yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa, A-klinikkasäätiön Perherauhan julistukseen osallistu-

minen sekä suomalaisten liikkumisen, hyvinvoinnin ja terveellisten elämäntapojen edistäminen yhteistyössä Olympiakomitean kanssa. Julkaisimme myös yhdessä Koulutus Elämään Säätiön kanssa lapsille suunnatun Harold-pelin, joka kannustaa lapsia ja nuoria tekemään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja arjessaan.

FASD-kampanja raittiin raskauden puolesta

Alko on vuodesta 2015 lähtien kampanjoinut yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa FASD-tietoisuuden lisäämiseksi avaamalla myymälöiden ovet FASD-päivänä 9.9. yhdeksän minuuttia tavanomaista myöhemmin.

Alkoholin aiheuttamien sikiövaurioiden kirjoa kutsutaan kirjainyhdistelmällä FASD, Fetal Alcohol Spectrum Disorders. Joka vuosi Suomessa syntyy 600–3 000 lasta, joilla on jonkinasteinen alkoholivaurio.

Haastomme vuonna 2020 toistamiseen Suomen suurimmat päivittäistavarakaupat mukaan kampanjaan. R-kioskit ja S-ryhmän myymälät vastasivat Alkon haasteeseen aloittamalla alkoholin myynnin FASD-päivänä tavallista myöhemmin sekä viestimällä asiakkailleen raittiin raskauden puolesta.

Kampanja herätti aiempaa enemmän kiinnostusta kaikissa Alkon viestintäkanavissa, mutta erityisesti

9 MIN.

Osallistumme kansainväliseen FASD-päivään, joka muistuttaa, että raskauden aikaiselle alkoholin käytölle ei ole turvarajaa.

**SIKSI KE 9.9.
ALOITAMME ALKOHOLIN
MYNNIN 9 MINUUTTIA
MYÖHEMMIN.**

kehitysvammaliitto.fi/fasd

sosiaalisessa mediassa, jossa julkaisut saivat yhteensä yli 700 000 näyttökertaa.

Tuimme perherauhan säilymistä korona-aikana

Koronapandemian myötä erityisen haavoittuvaan asemaan joutuivat ne lapset, joiden vanhemmilla ei ole voimia kannatella arkea poikkeusoloissa. Säännöllisen aterian puuttuminen aiheuttaa erityisiä vaikeuksia perheissä, joissa arkea kuormittavat myös muut haasteet pandemian lisäksi.

Alko on mukana A-klinikkasäätiön käynnistämän Perherauhan julistuksen perherauhanturvajoukoissa. Osana tätä työtä tuimme vuonna 2020 Jokaiselle lapselle lounas -kampanjaa, joka auttaa vähävaraisia lapsiperheitä ruokalaatikoilla. Alkon tuella hankitut 1 100 ruokalaatikkoa jaettiin Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten kautta perheille eri puolella Suomea.

Yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveellisten elämäntapojen puolesta

Alko ja Suomen Olympiakomitea haluavat yhdessä edistää kaikkien suomalaisten, mutta erityisesti lasten ja nuorten liikkumista, hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja. Urheiluseuratoiminnalla on myös merkitystä nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä, sillä seuratoiminta lisää yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Alko palkitsi kuudetta kertaa Vuoden urheiluseuran Urheilugaalassa 16.1.2020. Uno-pokaalin, Alkon lahjoittaman 10 000 euron stipendin ja Vuoden urheiluseura 2019 -tittelin voitti Lahden Suunnistajat -37. Myös

kaksi muuta finalistiseuraa, Lahjan Tytöt ja Pallo-lirot, palkittiin 1 000 euron kannustuspalkinnoilla.

Harold-peli ohjaa lapsia ja nuoria arjen fiksuihin valintoihin

Koulutus Elämään Säätiön ja Alkon julkaisema Harold-peli on erityisesti 4.–6.-luokkalaisille lapsille suunnattu opetuksellinen peli, joka kannustaa hyvinvointia ja terveyttä edistävien valintojen tekemiseen. Pelin tavoitteena on kasvattaa alakouluikäisten lasten tietoutta hyvän yön, terveellisen ravinnon ja mielekkään vapaa-ajan positiivisista vaikutuksista omaan hyvinvointiin sekä kertoa päihteiden haitallisista vaikutuksista ja tukea nuoren valmiutta kieltäytyä päihteistä, kun tilanne ensimmäisen kerran tulee eteen. Ensimmäinen tyypillinen riskipaikka syrjäytymiselle, ja mahdollisesti myös päihteille, on lapsen siirtyessä alakoulusta yläkouluun.

Kohtaamisia tavarantoimittajien, poliittisten päättäjien ja median kanssa

Tavarantoimittajilla on merkittävä rooli Alkon strategian toteuttamisessa. Yhdessä Alkon kanssa kotimaiset ja kansainväliset juoma-alan toimijat varmistavat, että Alko kykenee tarjoamaan asiakkailleen monipuolisen, laadukkaan ja kysyntään vastaavan juomavalikoiman. Valikoiman kehittämisen lisäksi teemme yhteistyötä hankintaketjun vastuullisuuden edistämiseksi. Kannamme yhdessä huolta ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnista hankintaketjussamme. Yhteistyö kattaa sekä yksittäiset tavarantoimittajat sekä toimialajärjestö

Suomen Alkoholijuomakauppa ry:n (SAJK). Alko tapaa tavarantoimittajia säännöllisesti järjestettävissä tavantoimittajatilaisuuksissa sekä erilaisissa työpajoissa ja tapaamisissa. Mittaamme vuosittain tavarantoimittajien tyytyväisyyttä Alkon toimintaan. Vuonna 2020 saimme arvostukseksi 8,09 (8,09). Erityisinä vahvuuksina voidaan tulosten perusteella pitää Alkon palvelua ja henkilöstön ammattitaitoa. Kriittisimmät kehittämiskohteet liittyivät puolestaan tuotteiden valikoimaanottoon, Alkon raportointiin ja tuotehakuihin.

Käymme avointa ja faktoihin perustuvaa dialogia kaikkien yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Keskustelemme esimerkiksi median, puolueiden ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa. Tapaamme säännöllisesti eduskuntaryhmiä, joille kerromme Alkon työstä ja strategiasta. Kutsuimme vuonna 2020 eri tahoja yhteisen pöydän ääreen keskustelemaan nuorten hyvinvoinnista. Järjestimme Jyväskylässä alueellisen digitaalisen pyöreän pöydän keskustelun, jossa etsimme toimivia käytäntöjä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi yhdessä paikallisten järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa. Teimme syksyllä 2020 kumppaneillemme kyselyn, jolla kartoitimme toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä kumppaneidemme näkemyksiä siitä, mihin teemoihin Alkon tulisi jatkossa keskittyä alkoholihaittoja ehkäisevässä tekemisessä ja yhteistyössä. Tapasimme yhteistyötahojamme vuoden aikana kahdesti niin kutsutuissa kumppanitapaamisissa, joissa keskustelimme muun muassa Alkon ja kumppaneidemme ajankohtaisista vastuullisuusprojekteista ja -suunnitelmista.

Pohjoismainen alkoholimonopolien yhteistyö lisää vaikuttavuutta

Kaikkia pohjoismaisia alkoholimonopoleja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Islannissa ja Färsaarilla yhdistää laissa määritetty perustehtävä alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi. Tämä jaettu perustehtävä on aktivoitunut yhteispohjoismaista yhteistyötä jo vuosikymmenien ajan. Lisäksi tavoite hankintaketjujen ja tuotteiden vastuullisuuden lisäämiseksi on noussut yhteiselle agendalle vuodesta 2008 lähtien. Nykyisin pohjoismaista yhteistyötä edistetään kolmen eri työryhmän kautta. Nämä ovat alkoholipoliittinen työryhmä, sosiaalisen vastuun työryhmä ja ympäristövastuun työryhmä. Toimitusjohtajat hyväksyvät työryhmien vuosittaiset toimintasuunnitelmat. Suunnitelmien pohjalta työryhmät jalkauttavat suunnitelmat kussakin maassa käytännön tekemisen tasolle. Yhteisen tahtotilan jakaminen ja kommunikointi hankintaketjujen kansainvälisille osapuolille lisää vaikuttavuutta.

TUKI SUOMALAISELLE TUTKIMUKSELLE JA MUUT LAHJOITUKSET 2020

	Summa (€)
Alkoholitutkimussäätiö (alkoholitutkimus)	90 000
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (Covid19 vaikutukset -tutkimus)	220 000
TUTKIMUSTUKI YHTEENSÄ	310 000
Alko-Altia eläkeläiset (kerhotoiminnan avustus)	7 000
Hotelli- ja ravintolamuseon kannatusyhdistys ry (ruoka- ja juomakulttuurin kehittäminen)	25 000
Hyvä Joulumieli -keräys (ruokalahjakortteja vähävaraisille lapsiperheille, maksettu Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry:lle)	13 000
Joulupuu-keräys (joululahjoja eriarvoisessa asemassa oleville lapsille ja nuorille, maksettu Kotimaanapu ry:lle)	10 000
Veikko ja Lahja Hurstin Laupeudentyö ry (vähävaraisten jouluisiin ruokalahjoihin)	5 000
MUUT LAHJOITUKSET YHTEENSÄ	60 000
TUTKIMUKSET JA LAHJOITUKSET YHTEENSÄ	370 000

TUKI SUOMALAISTEN HYVINVOINTIA TUKEVILLE YHTEISTYÖHANKKEILLE 2020

	Summa (€)
A-klinikkasäätiö sr (Selvästi hyvää työtä ja Lasten seurassa -hankkeet)	20 000
Törmi & Törmi ay (Fragile-esitykset ja -draamatyöpajamalli)	30 000
Edumar Oy (Ikääntyneet ja alkoholi -verkkokoulutus)	25 000
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (Selvästi hyvää työtä -hanke)	15 000
Ensi- ja turvakotien liitto ry (tuki vähävaraisille lapsiperheille)	105 000
Helsingin Nuorkauppakamari ry (Vuoden poliisi -tunnustus)	3 500
Kehitysvammaliitto (FASD-yhteistyö)	5 000
Koulutus Elämään Säätiö (Harold-hyvinvointipeli alakoululaisille)	25 000
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry (asiantuntijayhteistyö)	5 000
Nuorten Akatemia ry (Mahis-toiminnan tuki)	20 000
Pidä Saaristo Siistinä ry ja Pidä Lappi Siistinä ry (ympäristöyhteistyö)	13 000
Suomen Kunto ja Virkistys Oy (suomalaisen urheiluseuratoiminnan tuki)	88 000
Suomen Vanhempainliitto ry (asiantuntijayhteistyö)	7 000
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (Yhteiskuntapolitiikka-lehti)	15 000
Työterveyslaitos (Alkoholi ja etätyö -selvitys)	50 000
YHTEENSÄ	426 500

SIDOSRYHMÄTAULUKKO

Sidosryhmä	Sidosryhmän osallistaminen ja kuuntelu	Sidosryhmälle keskeiset vastuullisuusteemat	Esimerkkejä Alkon toimista
Asiakkaat	- Asiakkaiden kuuntelu myymälöissä ja muissa kanavissa - Neuvonantajat-tilaisuudet ja -kyselyt - Asiakastytytäisyyskyselyt - Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutkimus (KAP) (Taloustutkimus Oy) - Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksen osuudet Alkon onnistumisesta vastuullisuudessa sekä asiakaspalvelussa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos)	- Valtakunnallisesti kattava monikanavainen palveluverkosto - Laadukkaat ja vastuulliset tuotevaihtoehdot, mm. Vihreät valinnat ja eettiset tuotteet - Ruoka- ja juomakulttuurin kehittäminen, hyvinvointitrendin mukaiset tuotevalinnat, kuten alkoholittomat ja matala-alkoholiset juomat - Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti - Alkoholin terveysvaikutukset	- Henkilökohtainen ja vastuullinen asiakaspalvelu kaikissa kanavissa - Vastuullisuuden näkyminen vahvasti myymälöissä ja muissa kanavissa - Asiakkailla on mahdollisuus tehdä vastuullisempia tuotevalintoja, mm. pienet pakkauskoot, alkoholittomat ja matala-alkoholiset tuotteet sekä Vihreät valinnat ja eettiset tuotteet. - Myyntinvalvonnasta ja iän todistamisesta muistuttava #todistaikäsi-kampanja - Viestintää alkoholin terveysvaikutuksista, esim. Ei tippa, vaan tapa -kampanja sekä FASD-kampanja
Omistaja, poliittiset päättäjät, valvovat viranomaiset Valvira ja Aluehallintovirastot	- Yhtiökokous - Hallintoneuvoston kokoukset - Jatkuva sidosryhmädialogi kaikkialla Suomessa - Luottamus&Maine-tutkimus (T-Media Oy) - Jatkuva dialogi viranomaisten kanssa	- Alko huolehtii tehtävänsä mukaisesta vastuullisesta alkoholien myynnistä. - Alko toimii edelläkävijänä vastuullisuudessa. - Alko elää ajassa ja etsii jatkuvasti tapoja kehittää omaa toimintaansa niin vastuullisuuden kuin muidenkin toimintojen näkökulmasta.	- Valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen (8.4.2020) mukaan Alko raportoi yhtiökokoukselle asettamistaan ilmastotavoitteista ja tehdyistä toimenpiteistä sekä muiden asettamiensa mitattavien yritys vastuutavoitteiden saavuttamisesta ja tehdyistä toimenpiteistä. - Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuussuunnitelman alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ja antaa kertomuksen yhtiön vähittäismyyntin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. - Alko viestii avoimesti ja läpinäkyvästi sidosryhmille vastuullisuustoimenpiteistä. - Digitaalinen pyöreän pöydän tapaaminen päihdealan toimijoiden ja viranomaisten kanssa Jyväskylässä - Maanlaajuiset sidosryhmätapaamiset yhtiön toimintatapojen mukaisesti
Järjestöt ja verkostot	- Amfori BSCI:n kansainvälinen ja kansallinen toiminta - Stronger Together -yhteistyö - Yhteistyö kansalais-, työntekijä-, ympäristö- sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa - Pohjoismaisten ja pohjoisamerikkalaisten alkoholimonopoliin tapaamiset - Valtakunnalliset pyöreän pöydän keskustelut	- Ilmastokriisin ja luontoympäristöjen roskaantumisen vaikutukset - Ihmisoikeudet ja työolot hankintaketjussa - Alkoholihaittoihin liittyvä yhteistyö ja viestintä	- Pienennämme ilmastokriisin vaikutuksia sekä edistämme ihmisoikeuksia ja työoloja hankintaketjussa yhteistyössä muiden pohjoismaisten alkoholimonopoliin ja toimialajärjestöjen kanssa. - Osaamisen kehittäminen ja seuranta toimitusjuomien tuotantolaitoksissa sekä alkutuotannossa - Tuemme Pidä Saaristo Siistinä ry:tä Väliveden myyntituotoista. - Teemme yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa alkoholihaittojen vähentämiseen liittyvissä ohjelmissa. - Tuki alkoholitutkimukselle
Henkilöstö	- Johdon kohtaamiset - Pulssi-henkilöstökysely - Tiimipalaverit myymälöissä, valmennukset, tavoite- ja osaamiskeskustelut, osallistaminen projekteihin ja kehitystyöhön - Henkilöstömittarit ja -raportit - Esihenkilöiden valmennukset	- Henkilöstön osallistumismahdollisuudet koko Alkon kehittämiseen ja eri projekteihin - Vastuullinen asiakaspalvelu ja tuoteosaaminen osana myyjien työtä - Monimuotoisuus - Henkilöstön hyvinvointi, sairauspoissaolojen kehitys sekä työkykyjohtaminen, Hyvän mielen teemavuosi - Henkilöstön vaihtuvuus, uuden henkilöstön saatavuus sekä osaamisen varmistaminen	- Tavoitteenamme on olla palvelualojen halutuin työnantaja. - Haluamme tarjota merkityksellistä työtä ja työolosuhteet, joissa on mahdollista innostua ja onnistua. - Haluamme olla aidosti ylpeitä alkolaisuudesta. - Kehitämme henkilöstöämme ja kulttuuriamme ottaen huomioon vastuullisuuden eri teemat monipuolisesti. Vastuullisuustavoitteita on kaikkien alkolaisten avaintavoitteissa. - Monimuotoisuudesta meidän juttu: yhdenvertaisuus ja erilaisuuden ymmärtäminen, suunnitelmallinen kehittäminen, viestintä sekä keskustelut aiheesta - Vastuullinen johtaminen on osa alkolaista johtamisosaamista. - Koronavuoden turvallisuustoimenpiteet ja tuki esihenkilöille poikkeustilanteen johtamisessa - Työkykyä tukevat palvelut ja työkykyjohtamisen osaamisen kehittäminen - Hyvän mielen teemavuosi: mielenterveyden teeman viestiminen, palveluiden ja tuen tarjoaminen tarvittaessa - Myyjien osaamisvaatimuksissa mukana eri näkökulmat vastuullisuuteen ja Alkon vastuullisuustavoitteisiin liittyen - Myyntinvalvonnan passin suorittaminen sekä muut verkkokoulutukset Alkon vastuulliseen rooliin ja tehtävään liittyen - Olemme mukana Vastuullinen kesäduuni -kampanjassa.

SIDOSRYHMÄTAULUKKO

Sidosryhmä	Sidosryhmän osallistaminen ja kuuntelu	Sidosryhmälle keskeiset vastuullisuusteemat	Esimerkkejä Alkon toimista
Tavarantoimittajat	- Tavarantoimittajayhteistyöhön liittyvät tapaamiset, tuottajavierailut ja tilaisuudet - Vastuullisuusyhteistyöhön liittyvät seminaarit, auditoinnit ja koulutukset - Tavarantoimittajatutkimukset - Muu sidosryhmäyhteistyö, esim. Suomen Alkoholijuomakauppa ry:n (SAJK) ja Pienpanimoliiton kanssa	- Vastuullisuuden kasvava merkitys alkoholijuoma-alan liiketoiminnalle sekä kuluttajille: erityisesti luomun sekä eettisten sertifiointien merkitys, tulevaisuudessa yhä laajempi ja läpinäkyvämpi vastuullisuuden kokonaisuus - Vastuullista hankintaa koskeva yhteistyö tavarantoimittajien kanssa sekä tuotelaadun varmistaminen	- Avoin ja monipuolinen yhteistyö - Koko toimitusketjulta vaaditaan vastuullisen hankinnan toimintamallin noudattamista. - Tuotteiden aistinvarainen ja kemiallinen laadunvarmistus - Pohjoismainen Vesi ja ihmisoikeudet -webinaari - Vihreän valinnan asiakasviestinnällisen kokonaisuuden laajentaminen; ympäristövastuullinen pakkaus -merkinnän laajentaminen väkeviin ja panimotuotteisiin - Portugalin vastuullisuusvierailut
Vuokranantajat	- Vuositapaamiset - Investointisuunnitelmien ja -aikataulujen katsaukset	- Ympäristönäkökulmat, esim. resurssitehokkuus - Tasapuolisuus kumppaneita kohtaan	- Vuokrasopimusmalli sisältäen esim. sisäilmaan ja energiatehokkuuteen liittyvät näkökulmat ja toimintatavat - Avoin liiketilojen tarjontamalli - Myymälän tilatehokkuuden kehittäminen asiakas- ja valikoimalähtöisesti - Myymäläkonseptiuudistus, joka huomioi energiansäästön sekä olemassa olevien hyväkuntoisten rakenteiden, pintojen, varusteiden, laitteiden ja kalusteiden hyödyntämisen mahdollisuuksien mukaan
Media	- Mediatapaamiset - Toimittajapruuvit - Mediainfot	Läpinäkyvä ja avoin viestintä yhtiön toiminnasta	- Kattava ja läpinäkyvä viestintä yhtiön toiminnasta - Myyntiraportit - Vuosiraportointi

ALKON JÄSENYYDET ERI JÄRJESTÖISSÄ

Alkon edustajia toimii useissa kansallisissa ja kansainvälisissä järjestöissä. Vieressä on listattu merkittävimmät näistä edustuksista. Hallituksen jäsenten keskeiset luottamustoimet on kerrottu kohdassa Hallinnointi.

KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Amfori, amfori Network Finlandin puheenjohtaja: vastuullisuuspäällikkö Marja Aho

MUUT JÄRJESTÖT JA YHTEISÖT

Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n hallitus: toimitusjohtaja Leena Laitinen
 Työmarkkinavaliokunnan jäsen: henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger
 Suomen Palautuspakkaus Oy:n hallitus: toimitusketjujohtaja Tino Battilana
 Suomen Keräyslasiyhdistys ry:n hallitus: viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho
 Alkoholitutkimussäätiön hallitus: yhteiskuntasuhdepäällikkö Ilari Ceder
 Hotelli- ja ravintolamuseosäätiön hallintoneuvosto: vastuullisuuspäällikkö Marja Aho
 Hotelli- ja ravintolamuseosäätiön hallitus: markkinointipäällikkö Sari Karjalainen
 Elinkeinoelämän Keskusliiton talous- ja verovaliokunnan jäsen: talousjohtaja Anton Westermarck
 Maa- ja metsätalousministeriön EU18-jaoston viini- ja alkoholiasioiden alajaosto: kemisti Jaakko Pirhonen ja laatupäällikkö Susanna Videnoja

Turvallisuus ja vastuullisuus etusijalla myymälöissä

"Koronaviruksen aiheuttama pandemia muutti monin tavoin Alkon myymälöiden toimintatapoja ja liiketoimintaa. Asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuus oli koko ajan etusijalla", kertoo aluepäällikkö **Tatu Vanninen**.

Poikkeuksellinen vuosi näkyi Alkon toiminnassa monin tavoin, mutta myymälöiden ja henkilöstön tavoitteet pysyivät ennallaan. Kun pandemian aiheuttamat rajoitustoimet muuttivat koko yhteiskunnan toimintaa, Alkon myymälöissä tehtiin kovasti töitä, jotta esimerkiksi vastuullisuustavoitteista pystyttiin pitämään kiinni myös poikkeusoloissa.

"Kun ravintolamyynä ja matkustajatuonti vähenivät, paine kasvoi Alkon ja vähittäiskaupan alkoholien myynnissä. Henkilöstö teki todella paljon töitä myynnin vastuullisuuden varmistamiseksi, ja tuloksena oli kaikkien aikojen paras tulos ikärajatarkastuksissa. Siitä on syytä olla erittäin ylpeä", sanoo pääkaupunkiseudun aluepäällikkö Tatu Vanninen.

Ikärajatarkastusten tulos on erityisen hieno, kun otetaan huomioon, että syksyllä voimaan tulleet maskinkäyttösuositukset vaikuttivat myös myynninvalvontaan. Asiakkaita piti pyytää riisumaan maski, jotta myyjä voi todentaa iän ja tarkastaa kasvojen ja henkilöllisyydistodistuksen kuvan yhdenmukaisuuden.

Turvallisuus etusijalla

Asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuus oli vuoden aikana kaikessa toiminnassa etusijalla. Maskien ja visiirien lisäksi myymälöissä otettiin käyttöön suojaavat pleksilevyt kassoilla, käsidesi, desinfioivat pyyhkeet ja turvavälit. "Joissain pääkaupunkiseudun myymälöissä asiakasmäärää piti rajoittaa lähes viikoittain ja monissa muissakin myymälöissä erityisesti vilkkaimpina sesonkipäivinä", kertoo Vanninen.

Myyntimäärät jakautuivat myymälöissä osin normaalista poikkeavasti, kun ihmiset liikkuivat vähemmän töihin ja kävivät ostoksilla asuinpaikkansa lähellä. Esimerkiksi Helsingin keskustassa myymälöiden myyntimäärät laskivat selvästi. Tämä merkitsi sitä, että työtä piti järjestää uusiksi ja henkilöstöä siirtää paikasta toiseen.

"Halusimme kuitenkin pitää kaikki myymälät auki, koska muuten jäljelle jäävät myymälät olisivat todennäköisesti ruuhkautuneet", Vanninen sanoo.

Epävarmuudesta onnistumisiin

Aluepäällikkö palvelee ja johtaa alueensa liiketoimintaa kokonaisvaltaisesti. Kevättä 2020 leimasi vahvasti epävarmuus siitä, mitä tulee tapahtumaan, sairastuuko henkilökunta tai miten työpaikkojen käy. Epätietoisuuden vuoksi tarve viestinnälle ja keskusteluille oli tavallistakin suurempi, mutta samaan aikaan rajoitukset vähensivät kasvokkaisia kohtaamisia ja ohjasivat kohtaamisia etäyhteyksiin.

"Kaikkine huolineen ja murheineen vuosi oli mielenkiintoinen. Mielestäni onnistuimme vastaamaan erinomaisesti pandemian aiheuttamiin muutoksiin ja paineisiin", Vanninen sanoo. "Haluan antaa valtavan ison kiitoksen ihan jokaiselle työntekijällemme siitä, miten pystyimme hoitamaan työmme vuoden aikana. Yhdessä tästä on selvitty, kiitos myös asiakkaidemme."

Nautitaan vastuullisesti

NAUTITAAN VASTUULLISESTI 23

Vastuullinen myynti ja asiakaskokemus	24
Valikoima	30
Henkilöstö	35
Ympäristö	42
Hankintaketju	47
Taloudellinen vastuu	51

VASTUULLINEN MYyntI JA ASIakaskokemus

Maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia

Alkon tehtävänä on varmistaa, että alkoholijuomia ei myydä alaikäiselle, selkeästi päihtyneelle tai häiritsevästi käyttäytyvälle henkilölle tai välittämistarkoituksiin. Saavutimme vuonna 2020 ikärajavalvonnassa kaikkien aikojen parhaan onnistumisen, 97,9 prosenttia. Erinomainen tulos saavutettiin poikkeuksellisena koronavuotena, mikä kertoo Alkon henkilökunnan vahvasta ammattitaidosta sekä tinkimättömästä sitoutumisesta vastuullisuuteen.

Miksi tämä on meille tärkeää:

Alkoholi ei ole mikä tahansa hyödyke. Sen käytöstä aiheutuu terveydellisiä, taloudellisia ja inhimillisiä haittoja käyttäjälle sekä hänen läheisilleen ja koko yhteiskunnalle. Alkon tehtävä on myydä alkoholijuomia vastuullisesti. Alko on erikoisliike, jonka me kaikki yhdessä omistamme. Siksi jokainen asiakas ansaitsee osakseen maailmanluokan palvelua.

Lähestymistapamme:

Vastuullinen alkoholin myynti tarkoittaa Alkossa sitä, että emme myy alkoholijuomia alaikäisille, päihtyneille tai välittämistarkoituksiin. Kehitämme jatkuvasti henkilöstömme vastuullisuusosaamista. Tarjoamme asiakkaille myös alkoholittomia vaihtoehtoja sekä pieniä pakkauskokoja. Paljousalennukset, kaupantekijäiset, lisämyynti tai yksittäisten tuotteiden markkinointi eivät kuulu Alkon toimintatapoihin.

Tarjoamme maailmanluokan palvelua ja kohtaamme jokaisen asiakkaan juuri sellaisena kuin hän ja hänen tarpeensa ovat. Kehitämme asiakaskokemusta kokonaisvaltaisesti.

Tärkeimmät tavoitteemme:

Alkon missiona on olla maailman vastuullisin alkoholin myyjä ja tuottaa maailmanluokan palvelua. Mittaamme onnistumistamme mystery-testiasioinneilla sekä omavalvonnan rekisteröinneillä. Myymälöiden ikärajavalvonnan tavoite vuodelle 2020 oli 96 prosenttia. Vuoden 2021 ikärajavalvonnan kunnianhimoinen tavoite on 98 prosenttia.

Tavoitteena on, että kohtaamme asiakkaan aidosti hänen tyyliinsä ja tahtinsa mukaan. Asiakas saa meiltä asiantuntevaa ja ilahduttavaa palvelua.

Vastuulliset myyntikäytännöt myymälöissä ja noutopisteissä

Tarkastamme iän henkilöllisyystodistuksesta kaikilta alle 30-vuotiailta vaikuttavilta asiakkailta asioiden yhteydessä. Iän tarkastamisesta ei tingitty myöskään koronavuoden aikana, jolloin kasvosuojan käyttö tuli osaksi arkea. Opastimme nuoria asiakkaita kasvosuojan turvalliseen pois ottamiseen iän tarkastamisen ajaksi.

Muistutamme nuoria asiakkaita myynninvalvonnan erityisesti keväällä koulujen päättyessä sekä syksyllä lukuvuoden käynnistytessä. Touko- ja elokuussa #todistaikäsi-kampanja kannusti nuoria näyttämään paperit Alkon kassalla oma-aloitteisesti. Kampanjan yhteistyökumppanin Bassoradion humoristiset testit ja yhteistyö nuorten vaikuttajien kanssa herättivät nuorissa positiivista huomiota.

Jos asiakas vaikuttaa selkeästi päihtyneeltä tai hän käyttäytyy muuten häiritsevästi, hänelle ei myydä alkoholi juomia. Asiakkaan päihtymystilan arviointi vaatii myyjältä ammattitaitoa. Arvioinnissa on otettava huomioon se, että päihtymykseen viittaavat tunnusmerkit saattavat johtua myös sairaudesta tai vammasta.

Alkoholin välittämällä tarkoitetaan alkoholi juoman luovuttamista toiselle henkilölle. Alkoholi juoman välittäminen palkkiota vastaan on alkoholilain mukaan kielletty. Selkeästi päihtyneelle, häiritsevästi käyttäytyvälle ja alle 18-vuotiaalle välittäminen on kiellettyä myös ilman palkkiota. Alkon myyjän velvollisuus on estää alkoholi juomien välittäminen alaikäisille ja päihtyneille. Kokenut myyjä havaitsee usein tilanteet, joissa syntyy epäily välittämisyrityksestä.

Perehdytys vastuulliseen myyntityöhön

Ammattitaitoinen henkilöstö on avainasemassa alkoholin myynnin vastuullisuuden varmistajana. Uudet työntekijät suorittavat heti ensimmäisenä

työpäivänään Myynninvalvonnan passi -kokeen, jonka avulla he saavat perusosaamisen ikäraja-, päihtymys- ja välittämisepäilyvalvontaan. Koko henkilöstö uusii passin kolmen vuoden välein. Koulutusten lisäksi käytännön työssä oppiminen on tärkeää, koska osaaminen kehittyy kokemuksen kautta. Tarjoamme vuonna 2021 Alkon henkilökunnalle tietoa myös muiden päihteiden, esimerkiksi huumeiden, lääkkeiden ja sekakäytön vaikutuksista.

Myös Alkon noutopisteiden henkilöstöä koulutetaan vastuullisiin myyntikäytäntöihin. Noutopisteille kohdennettu myynninvalvonnan koulutus otettiin käyttöön keväällä 2020. Koulutuksen suoritti vuoden aikana 60 noutopistettä, ja koulutukset jatkuvat vuonna 2021.

Verkkokauppatilauksia luovutettaessa kaikkien asiakkaiden henkilöllisyys sekä ikä tulee tarkastaa henkilöllisyystodistuksesta. Noutopisteiden ikärajatarkastusten onnistumista mitataan mystery-testiasioinneilla. Vuoden 2020 tavoite oli 96 prosenttia ja tulos oli 93,3 (95,5) prosenttia. Selkeää syytä tuloksen heikkenemiselle edelliseen vuoteen verrattuna ei ole löydettävissä. Tavoitteenamme on varmistaa, että vastuullisia toimintatapoja noudatetaan kaikissa myyntikanavissamme. Siksi jatkamme vuonna 2021 noutopisteiden henkilökunnan myynninvalvonnan osaamisen kehittämistä.

5,4 miljoonaa ikärajatarkastusta vuonna 2020

Mystery-testiasiointien lisäksi tärkeä osa Alkon vastuullisuutta on myymälöiden omavalvonta. Myymälöissä ikärajatarkastukset, kuten muutkin myynninvalvontatimet, kirjataan kassajärjestelmään. Tuloksia seurataan alueittain, myymälöittäin sekä myyjätasolla. Seurannan tavoitteena on varmistaa tasalaatuinen ja luotettava myynninvalvonta kaikissa myymälöissä.

VASTUULLINEN ASIAKASPALVELU

	2016	2017	2018	2019	2020
Ikärajatarkastukset (milj. kpl)	3,8	4,6	4,6	4,6	5,4
Päihtymysepäilytarkastukset (1 000 kpl)	635	670	577	522	511
Välitysepäilytarkastukset (1 000 kpl)	345	395	359	316	316
Asiointikieltosopimukset (kpl)	14	24	13	22	21

Vuonna 2020 nuoren asiakkaan ikä tarkastettiin 5,4 (4,6) miljoonaa kertaa, alkoholin välittämisepäilytarkastuksia tehtiin yli 316 000 (316 000) ja päihitymusepäilytarkastuksia lähes 511 000 (522 000). Aluepäälliköt laativat omavalvonnan tavoitteet vuodelle 2021 edellisen vuoden toteutumien pohjalta.

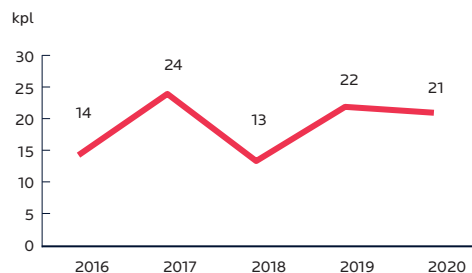
Omavalvonnassa tai mystery-testiasioinneissa havaittuun alisuoriutumiseen tai epäonnistumiseen puututaan matalalla kynnyksellä. Tällöin myymälässä tai myymäläryhmässä käynnistetään ikärajavalvonnan tehoseuranta. Seurannan yhteydessä palvelu- tai aluepäällikkö kertaa vastuullisen myyntityön perusteita yhdessä henkilökunnan kanssa.

Asiointikieltosopimus ja Huolikortti

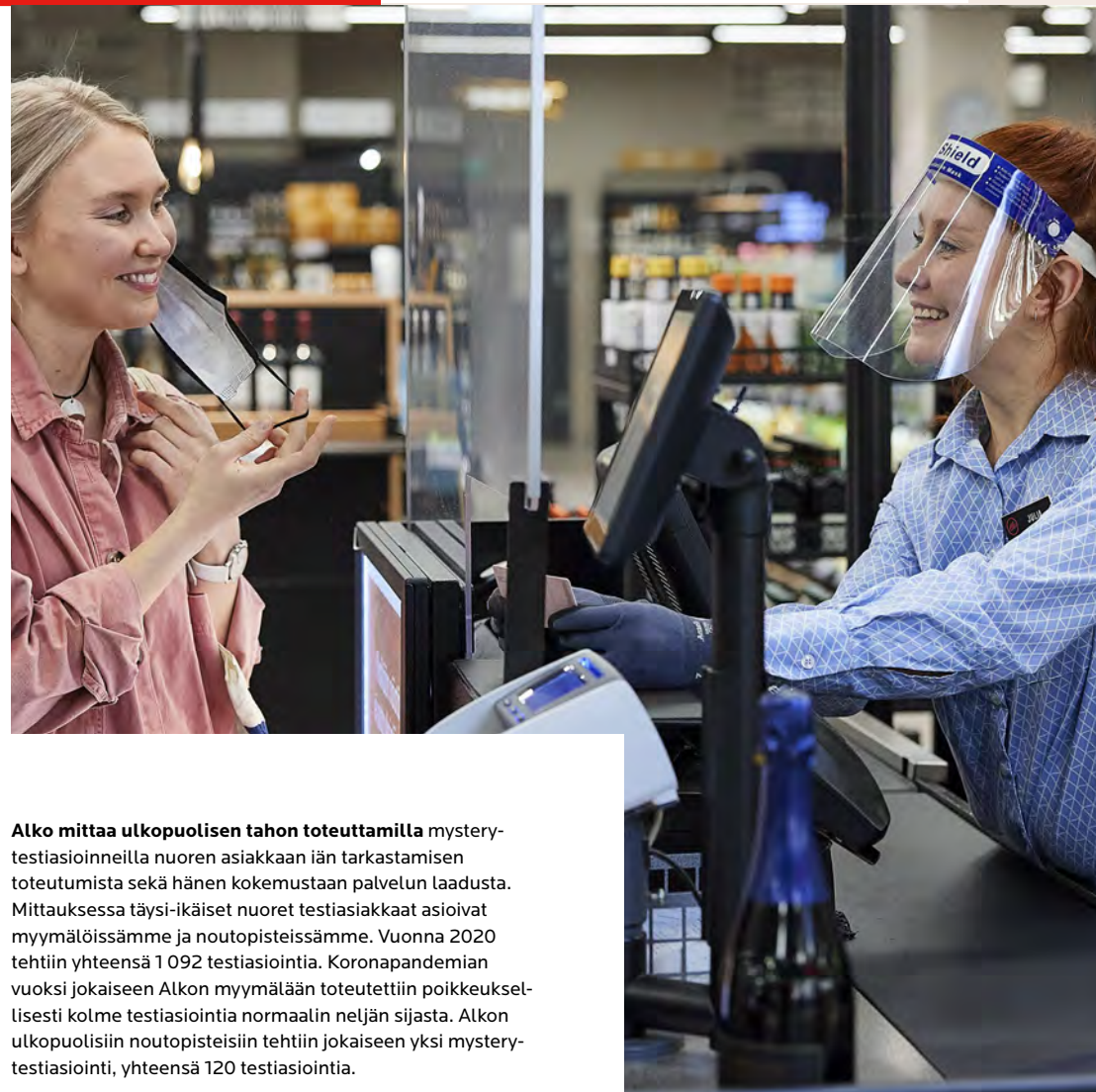
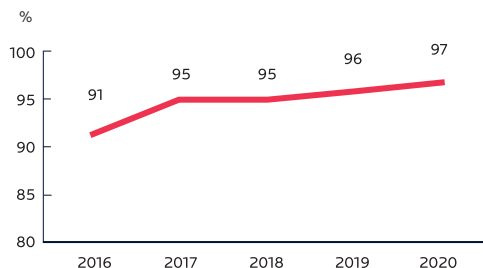
Asiointikieltosopimus ja Huolikortti ovat työkaluja Alkon myymälähenkilökunnalle tilanteisiin, joissa asiakas ilmaisee huolensa omasta tai läheisensä alkoholin käytöstä. Asiointikieltosopimuksella asiakas voi vapaaehtoisesti rajoittaa alkoholijuomien ostoa yhdestä tai useammasta Alkon myymälästä. Aloite sopimuksen laatimiseksi voi tulla asiakkaalta itseltään tai hänen läheiseltään. Asiointikieltosopimukset ovat aina määräaikaista, enintään 12 kuukauden mittaisia. Vuonna 2020 tehtiin yhteensä 21 (22) asiointikieltosopimusta. Sopimuksista 12 (7) tehtiin maaseututajamissa ja 9 (15) kaupungeissa.

Huolikortin avulla asiakasta voidaan ohjata etsimään tietoa tai ottamaan yhteyttä apua tarjoaviin tahoihin. Asiakas voi soittaa Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n maksuttomaan päihdeneuvontaan tai etsiä tietoa päihnteistä ja riippuvuuksista A-klinikkasäätiön Päihdelinkki-verkkoapalvelusta.

ASIOINTIKIELTOSOPIMUKSET

MYYMÄLÖIDEN ONNISTUMINEN MYSTERY-TESTIASIOINNEISSA

Alko mittaa ulkopuolisen tahon toteuttamilla mystery-testiasioinneilla nuoren asiakkaan iän tarkastamisen toteutumista sekä hänen kokemustaan palvelun laadusta. Mittauksessa täysi-ikäiset nuoret testiasiakkaat asioivat myymälöissämme ja noutopisteissämme. Vuonna 2020 tehtiin yhteensä 1 092 testiasiointia. Koronapandemian vuoksi jokaiseen Alkon myymälään toteutettiin poikkeuksellisesti kolme testiasiointia normaalin neljän sijasta. Alkon ulkopuolisiin noutopisteisiin tehtiin jokaiseen yksi mystery-testiasiointi, yhteensä 120 testiasiointia.

Maaialmanluokan palvelua monikanavaisesti

Alko haluaa tarjota maaialmanluokan palvelua niin myymälöissä, noutopisteissä, verkkokaupassa kuin digipalveluissakin. Meille on sydämen asia, että asiakas kokee saaneensa ystävällistä, mutkatonta ja yksilöllistä palvelua. Kohtaamme jokaisen asiakkaan juuri sellaisena kuin hän ja hänen tarpeensa ovat. Asiantuntemuksemme ja helppo lähestyttävyyt saavat asiakkaitamme kiitosta.

Kehitämme Alkossa asiakaskokemusta kokonaisvaltaisesti ja tavoitteenamme on saumaton asiakaspalvelu kaikissa kohtaamisissa. Vuonna 2020 toiminnassamme korostui erityisesti asiointin turvallisuuden ja vaivattomuuden varmistaminen.

Palvelemme kaikkia suomalaisia Hangosta Nuorgamiin. Monikanavaisen palveluverkostomme muodostavat 364 myymälää, 126 noutopistettä, verkkokauppa, mobiilisovellus sekä asiakaspalvelukeskus. Kolmella neljästä suomalaisesta Alkon palvelut ovat neljän kilometrin sisällä. Asiakkaamme arvostavat monikanavaista palveluverkostoa ja mahdollisuutta asioida juuri hänelle sopivassa kanavassa.

Myymlähenkilöstömme palveli vuoden aikana yli 57 miljoonaa asiakasta. Alkon asiakaspalvelu auttaa myös chatissa, puhelimitse ja sähköpostitse. Asiakaspalvelusta saa apua ruokajuomasuosituksiin, verkkokaupan käyttöön, myymälöiden aukioloaikoihin tai tuotteiden saatavuuteen ja tilauksiin liittyvissä kysymyksissä. Asiakaspalvelukeskukseen tuli vuoden 2020 aikana yhteensä noin 90 000 asiakasyhteydenottoa. Kasvu edelliseen vuoteen oli 22 prosenttia.

Korona lisäsi verkkokauppa-asiointia ja asiakaspalvelua verkossa

Verkkokauppa tarjoaa asiakkaille eri puolilla Suomea tasapuolisen mahdollisuuden tutustua Alkon vali-

koiman kaikkiin tuotteisiin ja tehdä ostoksia silloin, kun itselle sopii. Tilauksen voi tehdä verkkosivuilla tai mobiilisovelluksessa. Verkkokauppatilaus on mahdollista tehdä myös myymälässä tai noutopisteessä, jolloin tilaus tehdään asiakkaan puolesta. Tilaukset toimitetaan noudettavaksi joko myymälään tai noutopisteeseen.

Erityisesti korona-aikana asiakkaat haluavat asioida vaivattomasti, tutustua tuotevalikoimaan rauhassa sekä minimoida asiointiajan ja lähikontaktit myymälässä. Verkkokaupan tilausmäärät kasvoivat 92 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Verkkokauppaan rekisteröityneiden kuluttaja-asiakkaiden määrä kasvoi viime vuodesta 96 prosenttia ja yritysasiakkaiden määrä 26 prosenttia. Kasvu ei vaikuta jääneen yksittäisten viikkojen ilmiöksi, vaan korona-aikana verkkokauppaa kokeilleet asiakkaat ovat ottaneet verkkokaupan osaksi asiointiaan.

Vuoden lopussa
mobiilisovelluksella yli
100 000 käyttäjää, kun
vuoden alussa käyttäjien
määrä oli 45 000.

15 700

Alkotoive-verkkopalvelu julkaistiin syyskuussa 2020. Verkkopalvelussa asiakas voi toivoa oman lempijuomansa haluamaansa myymälään Alkon valikoimasta tai sen ulkopuolelta.

Toteutuneen asiakastoiveen tunnistaa myymälässä Alkotoive-merkistä. Yksittäisessä myymälässä on mahdollisuus ottaa valikoimaan myymälän koon mukaan 50–150 asiakastoiveita.

Vuoden loppuun mennessä Alkotoiveita oli esitetty 15 700, ja niistä 19 prosenttia oli jo myymälöiden hyllyillä.

Kehitämme asiakastytyväisyyttä intohimoisesti.

Asiakkaiden tyytyväisyys on meille sydämen asia

Kehitämme asiakastytyväisyyttä intohimoisesti. Tavoitteenamme on vastata tulevaisuudessa entistä paremmin asiakkaiden henkilökohtaisiin tarpeisiin hyödyntämällä asiakastietoa ja analytiikkaa.

Onnistuimme palvelemaan asiakkaitamme hyvin myös poikkeuksellisen vuonna 2020, mistä kertovat asiakastytyväisyysmittausten tulokset sekä ostokäyttäytymistutkimus, jonka avulla tutkimme kuluttajien tapoja ja niiden muutoksia.

Alkolla on yli 5 300 rekisteröitynyttä neuvonantajaa. Neuvonantajat ovat asiakkaitamme, jotka pääsevät vaikuttamaan Alkon kehittämiseen. Vuoden 2020 aikana järjestettiin neljä Neuvonantajat-tapahtumaa. Palautetta kerättiin esimerkiksi Alkotoiveen, tarjoaman ja asiakaspalvelun kehittämiseen.

Neuvonantajien lisäksi hyödynnämme kehitystyön pohjana saamaamme avointa palautetta.

Palveluverkoston kehittäminen jatkuu

Vuoden 2020 aikana avasimme uudet myymälät Hyvinkäälle, Helsinkiin Jakomäkeen ja Myllypuroon sekä

Jyväskylään. Alko sulki vuoden alussa toisen Vantaan kauppakeskus Jumbon myymälöistä. Uudistimme 33 myymälää, ja vuoden 2020 lopussa myymälöistä 47 prosenttia oli remontoitu Alkon uuteen ilmeeseen.

Myymälä uudistusten tavoitteena on lisätä myymälöiden viihtyisyyttä ja selkeyttä sekä helpottaa asiakkaiden asiointia. Myymälä uudistuksissa panostetaan myös neliötehokkuuteen. Vuonna 2020 toteutetuissa myymälä uudistuksissa neliöt pienentyivät kokonaisuudessaan 24 prosenttia.

Alkon noutopisteiden määrä nousi 26:lla vuoden 2020 aikana yhteensä 126 noutopisteeseen.

Palveluverkoston uudistaminen ja kehittäminen jatkuu. Tavoitteenamme on entistä sujuvampi ja yksilöllisempi asiakaskokemus digitaalisissa palveluissa. Lisäämme hallitusti noutopisteiden määrää sekä Alkon palveluverkoston peittoa. Pitkän aikavälin tavoitteenamme on, että meillä on Alkon palvelut, myymälä tai noutopiste jokaisessa Suomen kunnassa. Vuoden lopussa Alkon myymälä tai noutopiste löytyi 274:stä Suomen 310 kunnasta. Myymälöiden sulkemisista ei ole näköpiirissä.

Asiakkaan ääni näkyy palvelussa ja valikoimassa.

Kehitämme toimintaamme yhdessä asiakkaidemme kanssa, asiakkaitamme kuunnellen. Miten asiakkaamme meitä arvioivat?

Myymälä:

Miten onnistuimme? -kysely. Lähes 6 000 vastausta. 71,1 % vastaajista piti viimekertaista myymäläasiointiaan kehu arvoisena.

Verkkokauppa:

Asiakastytyväisyys, NPS* 74,3 (72,9).

Asiakaspalvelu:

Asiakastytyväisyys, NPS* 78 (69).

Kansallinen asiakaspalvelu-palaute-tutkimus (KAP):

Alko kaupanalan ykkönen tuloksella 8,53. Asiointiaika, palvelun asian-tuntijuus ja ystävällisyys selkeitä Alkon vahvuuksia verrattaessa muihin.

Palvelu-mystery-mittaus:

Saapuvan asiakkaan huomiointi 82 % ja palveluilmapiiri 87 %.

Valikoimatyytyväisyystutkimus:

Arvosana 8,56 (8,52).

*NPS nettosuosittelevuudeksi, kuinka suuri osa asiakkaista on valmis suosittelemaan palvelua

Noutopisteillä Alkon palvelut koko Suomen saatavilla

Noutopisteet tukevat Alkon palveluverkostoa erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Turun saaristossa kauppias **Johnny Wikstedt** vastaa yhdestä Suomen vilkkaimmista noutopisteistä.

Alko kehittää palveluverkostoaan jatkuvasti ja miettii tapoja palvella asiakkaitaan parhaalla mahdollisella tavalla koko Suomessa. Alkoholilain mukaisesti emme kuljeta alkoholijuomia kuluttajille kotiin. Teemme yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa, jotta asiakkaat voivat vastaanottaa verkkokauppatilauksiaan myös niillä paikkakunnilla, joissa ei ole Alkon omaa myymälää. Vuoden lopussa noutopistelupia oli myönnetty yhteensä 126. Alkon palvelut ovat nyt saatavilla lähes yhdeksässä kymmenestä Suomen kunnasta.

Verkkokaupan kautta Alkon lähes 11 000 tuotteen valikoima on saatavilla koko Suomessa Hangosta Nuorgamiin. Useimmat noutopisteet on sijoitettu päivittäistavarakauppojen yhteyteen, mutta noutopisteitä on myös esimerkiksi kukkakaupoissa, rautakaupoissa sekä huoltoasemilla. M-Market Houtskarissa (Houtskär) kesästä 2019 toiminut noutopiste on kauppias Johnny Wikstedtin mukaan luonteva ja helppo osa lähikauppa-toimintaa.

"Kaikki menee automaattisesti Alkon tilausjärjestelmän kautta. Me otamme lähetykset järjestelmässä vastaan ja luovutamme ne asiakkaalle", Wikstedt sanoo.

Pienillä paikkakunnilla paikalliset asukkaat käyvät usein isomman lähikunnan Alko-myyvälässä samalla, kun he hoitavat muita asioitaan. Wikstedt kertoo, että näin on myös Houtskarissa, vaikka lähimpään Alkon myymälään Nauvossa onkin matkaa. M-Marketin noutopiste on toistaiseksi ollut erityisesti mökkiläisten suosiossa. Positiivista palautetta on kuitenkin tullut myös houtskarilaisilta.

"Palvelun löytäneet ovat olleet todella tyytyväisiä. Voi tilata Alkon koko verkkokaupan valikoimasta", Wikstedt sanoo.

Myynninvalvonnasta huolehditaan myös noutopisteissä

Alkolle on tärkeää, että noutopiste toimii vastuullisesti. Tilattuja tuotteita noutavan asiakkaan henkilöllisyys ja ikä tarkastetaan sekä tuotteiden tilauksen että noutamisen yhteydessä. Alkon verkkokaupan tuki valvoo, että noutopisteet eivät luovuta tilauksia Alkon aukioloaikaisten ulkopuolella.

Ennen toiminnan käynnistymistä noutopisteyhteistyökumppani perehdytetään ja siinä myynninvalvonnan ohjeistus on keskeisessä osassa. Vuonna 2020 kehitimme verkkokoulutuskokonaisuuden noutopistekumppanien myynninvalvontaan. Verkkokoulutuksia on jo suoritettu paljon, mutta kokonaisuutta markkinoidaan aktiivisesti erityisesti uusille noutopistekumppaneille myös vuonna 2021.

Kauppojen perehdyttäminen myynninvalvontaan sujuu usein helpommin kuin muunlaisten liikkeiden, joissa ei välttämättä ole totuttu myymään alkoholipitoisia juomia. Myös noutopisteissä vastuullinen myynti on onnistunut hyvin. Vuonna 2020 noutopisteiden mystery-testiasiointien onnistumisprosentti oli yli 90. Wikstedtin mukaan noutopisteen myynninvalvonnassa periaatteet ovat tiukempia kuin kaupan omissa alkoholien myynissä.

"Kaupan kassalla ikä tarkastetaan nuoren näköisiltä, mutta noutopistetilausta noudettaessa henkilöllisyys tarkastetaan aina", Wikstedt sanoo.

VALIKOIMA

Valikoimatyytyväisyys ennätyskorkealla

Alkon miltei 11 000 tuotteen monipuolinen ja tutkitusti turvallinen valikoima vastasi erinomaisesti asiakastarpeisiin vuonna 2020. Pandemiasta toipuminen ja kuluttajakäyttäytymisen muutos askarruttavat koko juoma-alaa.

Miksi tämä on meille tärkeää:

Mailmanluokan valikoima on asiakaspalvelun lisäksi oleellinen osa asiakaskokemusta. Asiakastarpeet kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Valikoiman monipuolisuus, asiakaslähtöisyys sekä tuotteiden vastuullisuus, turvallisuus ja korkea laatu ovat valikoimatyömme peruspilareita.

Lähestymistapamme:

Suunnittelemme valikoimaa asiakaslähtöisesti ja kuuntelemme asiakastoiveita ja -tarpeita. Alkon valikoimaa rakentaa joukko intohimoisesti asiaansa suhtautuvia ammattilaisia, jotka seuraavat tarkasti kotimaisia ja kansainvälisiä trendejä, ilmiöitä ja yhteiskunnallisia muutoksia.

Myymälöiden valikoimat perustuvat asiakaskysynnän mukaiseen ketjuohjaukseen ja myymälöiden paikallisiin valikoimapäätöksiin. Valikoimapäätökset, hinnoittelu sekä esillepanot toteutetaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Koko valikoima on saatavilla valtakunnallisesti verkkokaupastamme.

Tärkeimmät tavoitteemme:

Haluamme tarjota asiakkaillemme kattavan ja laadukkaan valikoiman. Teemme hyvää yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa ja pyrimme tarjoamaan heille kiinnostavan ja vaivattoman myyntikanavan. Vaalimme vastuullisuutta ja korkeaa laatua.

Myyntiin tulevat tuotteet haetaan avoimen ja tasapuolisen valintamenettelyn kautta. Asiakkaiden perustarpeisiin vastataan kattavalla vakiovalikoimalla, jota täydentävät kausituotteet ja erikoiserät. Lisäksi kotimaiset toimijat voivat tarjota vapaasti ja veloituksetta tuotteitaan Alkon tilausvalikoimaan. Valikoimaanot-topäätöstä tehtäessä arvioimme tuotetta erityisesti asiakastarpeen ja -kysynnän, laadun, trendien sekä vastuullisuuden näkökulmista.

Alkon noin 11 000 tuotteen valikoima uudistuu vuosittain tuhansilla tuotteilla. Yhdessä myymälässä tuotteita on keskimäärin 1 200. Paikallinen tuotevalikoima vaihtelee kysynnästä ja myymälän koosta riippuen. Koko valikoiman tuotteet ovat tilattavissa mihin tahansa myymälään tai noutopisteeseen Alkon verkkokaupasta.

Tuotteiden ottamisesta valikoimaan, niiden hinnoittelusta, valikoimasta poistamisesta tai myymälän esillepanoista päätetään tasapuolisin ja syrjimättömin perustein riippumatta toimittajan kansalaisuudesta tai kotipaikasta. Valikoimaanotto ja hinnoittelu perustuvat tavarantoimittajille julkisiin sääntöihin ja ohjeisiin. Yli 5,5-prosenttisten alkoholituotteiden hinnoittelussa käytetään tavarantoimittajille avoimia, kiinteitä tuoteryhmäkohtaisia kertoimia.

Alkon valikoima palveli asiakkaita vuoden 2020 erityisolioissa erittäin hyvin. Asiakkaidemme tyytyväisyys valikoimaan nousi kaikkien aikojen korkeimmalle

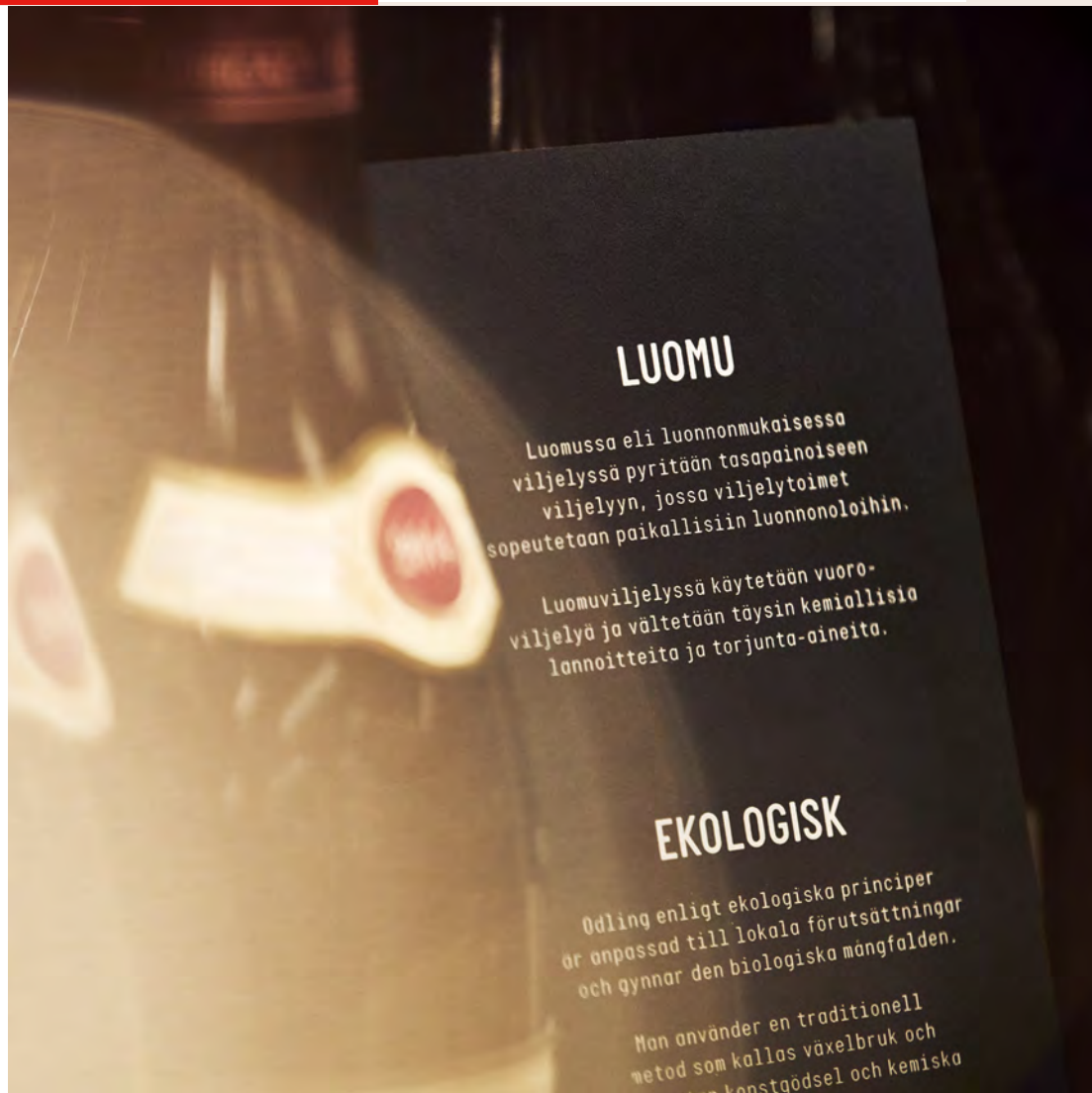
tasolle: saimme kouluarvosanaksi 8,56 (Dagmar Drive Oy, syyskuu 2020, N=1 593).

Tuotevastuullisuus on tärkeä osa maailmanluokan valikoimaa. Kaikki tavarantoimittajat ovat sitoutuneet Alkon sääntöjen mukaisesti eettisiin toimintaperiaatteisiin ja niiden noudattamiseen. Vaikka tavarantoimittajatapaamiset ja tuottajavierailut olivat minimissään vuonna 2020, edistimme vastuullisuutta edelleen.

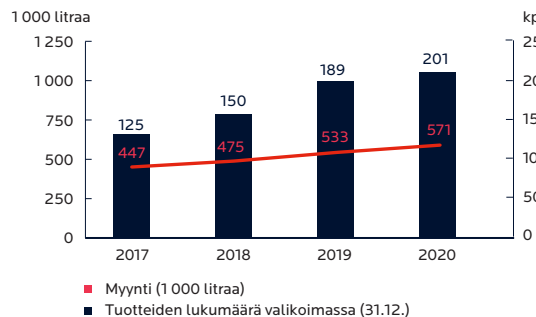
Tiivistä yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa myös korona-aikana

Ostamme kaikki myymämme tuotteet kotimaisilta ja ulkomaisilta tavarantoimittajilta, joita on noin 780. Teemme tiivistä yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa. Tapaamme vuosittain satoja tuottajia ja tavarantoimittajia ympäri maailmaa ymmärtääksemme entistä paremmin markkinatarjontaa, trendejä, tuotantoalueita ja tuotantoa. Vuosi 2020 oli tapaamisten suhteen poikkeuksellinen ja digitaalisten kanavien hyödyntäminen ja kehittäminen korostuivat yhteistyössä. Vuoden 2020 tavarantoimittajatilaisuudet järjestettiin virtuaalisesti. Lisäksi myymälähenkilöstölle suunnatut tavarantoimittajamessut toteutettiin syksyllä virtuaalisesti.

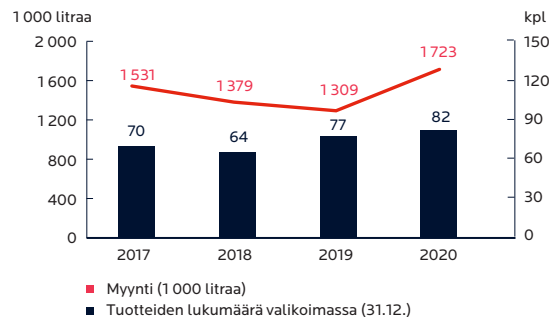
Koronapandemian aiheuttamassa erityistilanteessa pyrimme tarjoamaan tavarantoimittajillemme luotettavan myyntikanavan sekä mahdollistamaan uusille tavarantoimittajille helpon pääsyn Alkon valikoimaan.

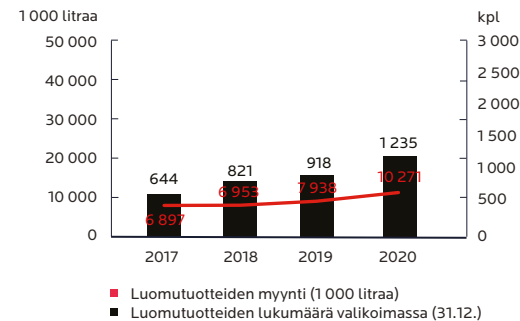
ALKOHOLITTOMIEN TUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

EETTISESTI SERTIFIOITUJEN TUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

LUOMUTUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ

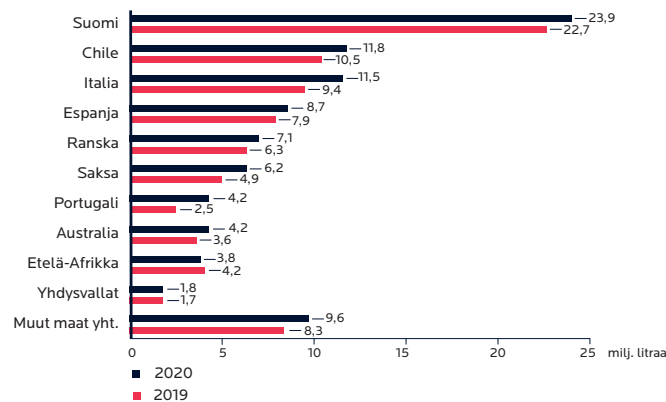

Korona-aika lisäsi erityisesti panimoiden ja tavallisesti ravintola-alan kanssa liiketoimintaa tekevien yritysten kiinnostusta tarjota tuotteitaan Alkon kautta myytäväksi. Vuonna 2020 uusia tuotteita tuli valikoimaamme yli 2 800 ja saimme uusia tavarantoimittajia yli 100.

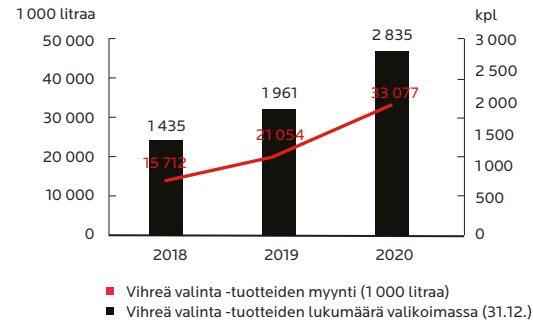
Alkon asiakkaiden ostokäyttäytymisessä koronapandemia vahvisti monia tuttuja ilmiöitä, kuten vastuullisten valintojen sekä raikkauden, keveyden ja hyvinvoinnin trendiä. Toisaalta vuosi toi myös uusia ilmiöitä. Pakkauksilta haettiin helppoutta ja osin myös kokoa; hanapakkausten myynti kasvoi neljänneksellä. Premiumisaatio vahvistui, ja juomissa panostetaan entistä enemmän laatuun.

Vaikka koronapandemia taittuisi, näkyvät sen vaikutukset pitkään. Juoma-ala on puhunut jopa noin viiden vuoden toipumisajasta, ja vaikutuksia kuluttajakäyttäytymiseen on vaikea arvioida. Globaalisti korona on vähentänyt alkoholijuomien kysyntää. Pandemia on vaikuttanut myös työvoiman saatavuuteen eurooppalaisilla viinialueilla ja vaikeuttanut näin peltotöitä ja sadonkorjuuta.

MYynti ALKUPERÄMAAN MUKAAN

VIHREÄ VALINTA -TUOTTEIDEN MYNNIN KEHITYS JA LUKUMÄÄRÄ*

*Vihreä valinta -tuotteet sisältävät luomutuotteiden lisäksi alkuviniit, biodynaamiset tuotteet, paikallisen kestävän kehityksen sertifoimien saaneet viinit, vegaaniset tuotteet sekä ympäristövastuullisiin pakkauksiin pakatut tuotteet. Vihreä valinta -tuotteiden myynnin kehityksen ja lukumäärän seuranta alkoi vuonna 2018.

Alko julkaisee
kuukausittain myyntitilastot
verkkosivuillaan.

→ alko.fi

Laatu varmistetaan niin aistinvaraisesti kuin laboratoriotutkimuksin

Tuoteturvallisuus ja tuotteiden korkea laatu ovat Alkon valikoiman edellytys. Vakiovalikoiman tuotteiden laatu testataan laadunvalvonnassa aistinvaraisesti, minkä lisäksi tukenamme ovat Alkon Alkoholintarkastuslaboratorion (ACL) tekemät laboratoriotutkimukset. Seuraamme valikoimassa olevien tuotteiden laatua huomioiden myös tuotemuutokset esimerkiksi vuosikerran vaihtuessa sekä asiakaspalautteet.

Jokainen Alkon vakiovalikoiman tuotehakuun tai erikoiserään hakeva tuote arvioidaan hakukriteerien perusteella. Laboratorioanalyysien lisäksi tuotteet arvioidaan aistinvaraisesti parhaan hakukriteerit täyttävän tuotteen löytämiseksi. Alkon arvioimien tarjousnäytteiden määrä kasvoi vuonna 2020 aikaisempien vuosien tapaan; tarjousnäytteitä arvioitiin lähes 10 500.

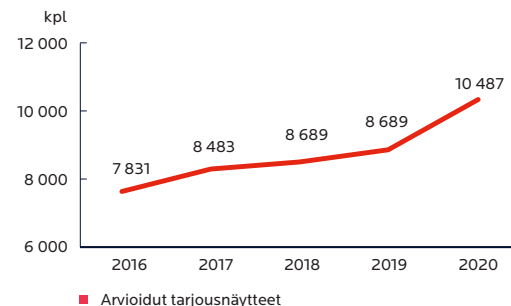
Aistinvaraisen arvioinnin yhteydessä luonnehdimme tuotteet. Juomalle määritellään mahdollinen makutyypipi, kuvaillaan tuotteen maku ja aromit sekä yhdistetään juoma sopivien ruokasymbolien kanssa.

ACL tutkii alkoholijuomista muun muassa alkoholipitoisuuden ja että se vastaa tuotteen etiketissä ilmoitettua. Lisäksi tutkimuksissa analysoidaan esimerkiksi oluiden katkeropitoisuus, viinien soke-ripitoisuus sekä viineissä säilöntäaineena käytetyn rikin määrä. Huolehdimme myös siitä, että tuotteiden pakkausmerkinnät ovat oikein ja täyttävät lainsäädännön vaatimukset.

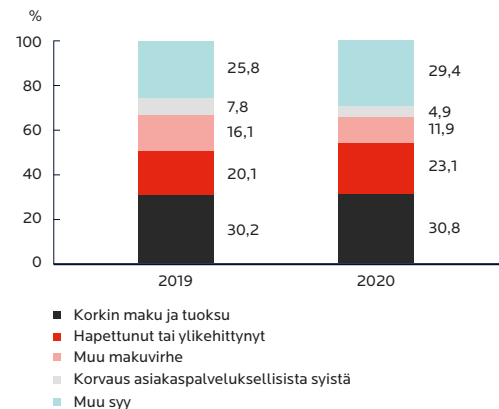
ACL:n 11 hengen tiimi tutkii vuosittain noin 3 000 näytettä ja tekee niille kaikkiaan noin 50 000 yksittäistä analyysia. Alkon analysointitarpeiden ohella ACL palvelee myös kotimaisia viranomaisia, juomavalmistajia ja -maahantuojaia alkoholianalytiikan tuottajana.

Myös tavarantoimittajilla ja maahantuojilla on tärkeä rooli tuotteiden laadunvarmistuksessa. Tuemme kumppaneitamme laatu vastuun osalta ja teemme tiivistä yhteistyötä. Hyvä yhteistyö takaa sujuvat prosessit ja nopean reagoinnin tuotteiden laatuun liittyvissä asioissa läpi hankintaketjun.

VALIKOIMAAN TARJOTTUJEN TUOTTEIDEN TARJOUSNÄYTEARVIOT

TUOTEPALAUTUSSYYT

Valikoimamestari tuntee paikallisten asiakkaiden toiveet

Valikoimamestareina toimii yli sata Alkon myyjää, jotka valitsevat myymälään juuri paikallisille asiakkaille sopivat tuotteet. Työssä korostuu trendien seuraaminen sekä tuoteosaamisen aktiivinen kehittäminen ja jakaminen.

Alkon myymälät päättävät noin kolmanneksen valikoimastaan itse vastaten paikalliseen kysyntään. Loput tuotteista valikoituvat valtakunnallisen asiakaskysynnän perusteella. Trendejä, kysyntää ja asiakkaiden esittämiä toiveita tarkasti seuraavilla valikoimamestareilla on merkittävä rooli myymälän valinnaisen valikoiman suunnittelussa.

Hämeenlinnan Tiiriön myymälässä valinnaisia tuotteita on kolmisensataa, ja niitä vaihdetaan sesonkikysynnän, trendien ja asiakastoiveiden perusteella. Valikoimamestarina työskentelevä myyjä **Miia Jokinen** kertoo, että Tiiriön myymälän valikoima erottuu erityisesti suurella pienpanimo-oluiden valikoimallaan.

"Meiltä tullaan ostamaan craft-oluita kauempaakin", Jokinen sanoo.

Kokeneena valikoimamestarina Jokinen on huomannut paitsi oluiden myös väkevien kulutuksen siirtyneen viime vuosina yhä laadukkaampiin tuotteisiin, mikä näkyy myös Tiiriön valinnaisessa valikoimassa.

"Viskit ja ginjit ovat meillä suosittuja. Valikoimassamme panostetaan uutuuksiin sekä erityisesti kotimaisiin tuotteisiin", Jokinen toteaa.

Kuluttajat ovat aiempaa tiedostavampia myös alkoholinkäytön terveysvaikutuksista, mikä näkyy lisääntyneenä kiinnostuksena matala-alkoholisiin sekä alkoholittomiin tuotteisiin. Myös alkoholittomissa tuotteissa on tarjolla yhä laadukkaampia ja monipuolisempia vaihtoehtoja.

"On kiva huomata, että enää alkoholittomana ei ole vain olutta ja siideriä, vaan myös esimerkiksi kuivia juomasekoituksia", Jokinen sanoo.

Vihreät valinnat saavat kiitosta

Kuluttajat kiinnittävät juomavalinnoissaan Jokisen mukaan yhä enemmän huomiota myös ympäristöystävällisyyteen ja vastuullisuuteen. Alkon Vihreä valinta -merkinnät kertovat asiakkaalle tuottajan sitoutumisesta ympäristötyöhön ja kestäväan kehitykseen.

Tiiriössä suosituimpia Vihreitä valintoja ovat luomuviinit, mutta kiinnostus kasvaa myös esimerkiksi alkuviineihin ja vegaanisiin viineihin. Lisäksi kuluttajat kiinnittävät entistä enemmän huomiota ympäristöystävällisiin pakkauksiin.

"Erityisesti kiitosta on tullut meidän selkeistä merkinnöistä", Jokinen sanoo.

Jokinen on huomannut, että korona-ajalla on ollut yllättävä vaikutus suomalaiseen viinikulttuuriin, sillä Tiiriössä kysytään entistä enemmän ruokajuomaneuvoja. Asiakkaat ovat rohkaistuneet kokeilemaan uutta, kun ruokaa laitetaan kotona aiempaa enemmän. Jokisen mukaan ei ole tavatonta, että ruokakaupassa ennen Alkoa asioinut asiakas esittelee myyjälle ostoskassinsa sisältöä. Neuvojen antaminen on valikoimamestarille helppoa, sillä juomavalikoima kehittyy jatkuvasti laadukkaammaksi ja monipuolisemmaksi.

"Asiakailta tulee välillä mitä villempiä kysymyksiä, mikä on ollut hauska huomata", Jokinen naurahtaa.

HENKILÖSTÖ

Alkolaisten osaamista kehitettiin poikkeusoloista huolimatta

Kiinnitimme poikkeusolosuhteissa erityistä huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Etänä toteutetuilla koulutuksilla vahvistettiin esimerkiksi esihenkilöiden valmiuksia johtamiseen poikkeustilanteissa.

Miksi tämä on meille tärkeää:

Haluamme, että henkilöstömme voi hyvin ja viihtyy työssään. Työssä innostuminen ja onnistuminen ovat meille tärkeä osa maailmanluokan asiakaspalvelua. Tarjoamme henkilöstöllemme mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen ja kehittymiseen.

Lähestymistapamme:

Alkolainen osaaminen mahdollistaa vastuullisen alkoholin myynnin ja johtamiskohtaukset, joita kehitetään. Kehitämme jatkuvasti henkilöstömme osaamista koulutuksella ja käytännön työssä oppimalla. Painotamme myös jatkuvaa omaehtoista osaamisen kehittämistä sekä oman osaamisen tunnistamista ja jakamista. Kehitämme työturvallisuutta ja pyrimme tarttumaan ennakoivasti työhyvinvointiin ja työkykyyn.

Tärkeimmät tavoitteemme:

Haluamme olla palvelusektorin halutuin työnantaja.

Olemme ylpeitä alkolaisesta osaamisesta ja teemme yhdessä töitä menestyksemme eteen. Panostamme entistä vahvemmin monimuotoiseen työyhteisöön sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen. Varmistamme, että henkilöstöllämme on turvallinen työympäristö. Kulttuurimme peruspilarit, yhdessä tekeminen, selkeys ja vaikuttavuus, näkyvät arjen tekemisessämme.

Henkilöstön hyvinvointi etusijalla

Hyvinvoiva ja työssään viihtyvä henkilöstö on avainasemassa maailmanluokan asiakaspalvelussa. Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin, työkykyjohtamiseen ja työkykyriskien tunnistamiseen. Tarkastelemme hyvinvointia laaja-alaisesti, ja myös työturvallisuus on tärkeä osa kokonaisuutta.

Vuoden 2020 aikana panostimme erityisesti turvallisuuteen, työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Henkilöstölle tehdyn terveyskyselyn pohjalta laadittiin henkilökohtaisia hyvinvoinnin jatkopolkuja. Vuoden aikana kehitimme esihenkilöiden valmiuksia johtaa poikkeustilanteessa sekä ymmärtää ja seurata tiimiläisten työkykyyn vaikuttavia tekijöitä. Samoin esihenkilöiden omasta jaksamisesta ja työkyvystä huolehdittiin muun muassa Auntie-työhyvinvointipalvelun ammattilaisten tuella.

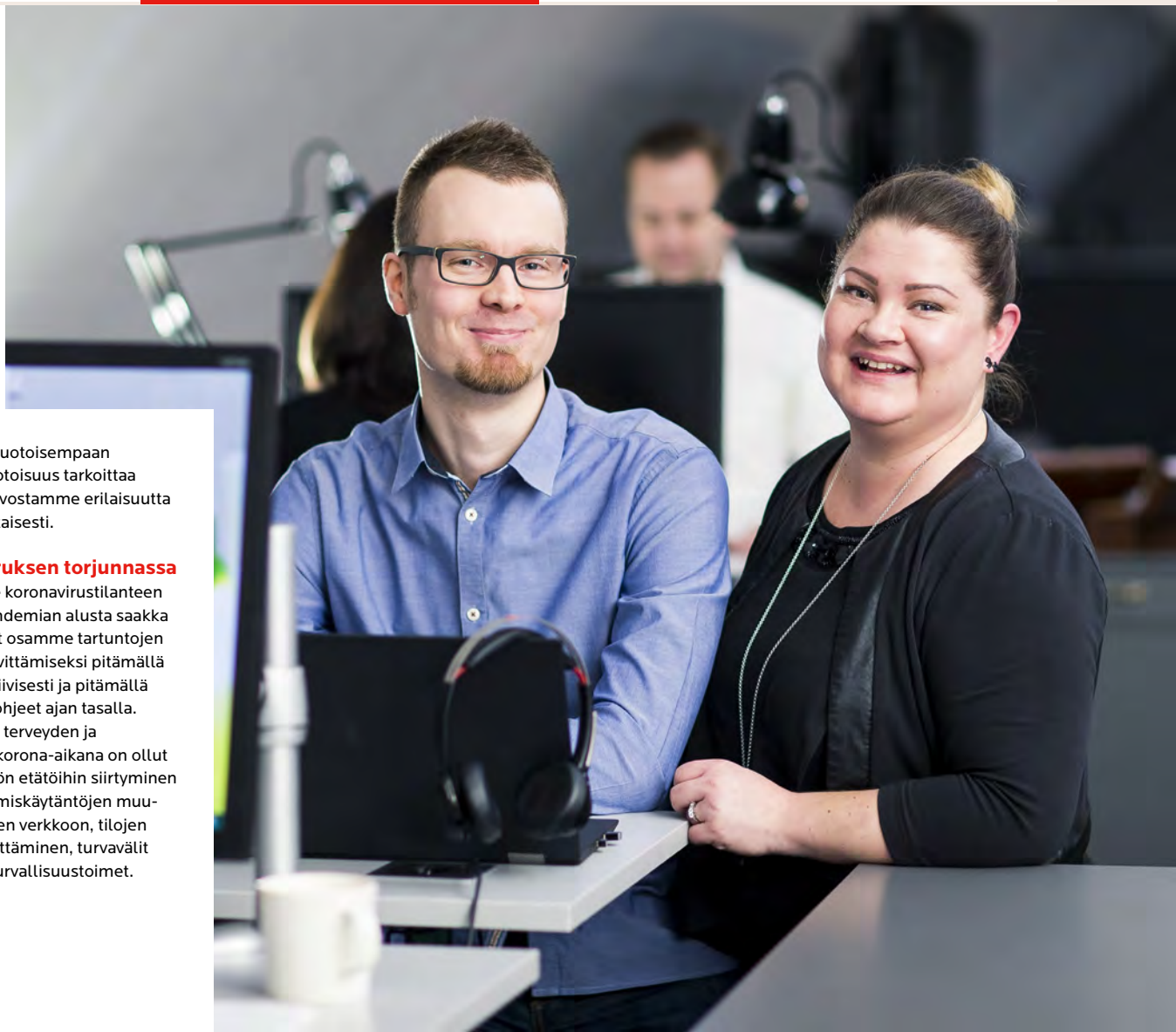
Rakensimme vuoden aikana monimuotoisuus-suunnitelman, jonka pohjalta teemme vuonna 2021 palkkatasa-arvoselvityksen, muotoilemme mahdollisia työnkuvia osatyökykyisille, selvitämme mahdollisuuksia työllistää erityisryhmiä sekä viestimme ja järjestämme valmennuksia eri kohderyhmille. Haluamme vahvistaa

koko alkolaista kulttuuria monimuotoisempaan suuntaan. Käytännössä monimuotoisuus tarkoittaa meille ennen kaikkea sitä, että arvostamme erilaisuutta ja kohtelemme kaikkia yhdenvertaisesti.

Hyvät valmiudet koronaviruksen torjunnassa

Arviomme mukaan onnistuimme koronavirustilanteen hoitamisessa hyvin. Olemme pandemian alusta saakka toimineet ennakkoivasti ja tehneet osamme tartuntojen ehkäisemiseksi ja pandemian lievittämiseksi pitämällä yllä tilannekuvaa, viestimällä aktiivisesti ja pitämällä muuttuvissa tilanteissa toimintaohjeet ajan tasalla.

Tärkeässä osassa henkilöstön terveyden ja turvallisuuden varmistamisessa korona-aikana on ollut muun muassa toimistohenkilöstön etätöihin siirtyminen soveltuvien osin, kokous- ja tapaamiskäytäntöjen muutokset, lähikoulutusten siirtäminen verkkoon, tilojen tehostettu siivous, kontaktien välttäminen, turvavälit sekä myymälöiden hygieniä- ja turvallisuustoimet.

Olemme pyrkineet eri tavoin varmistamaan oman henkilöstömme ja asiakkaidemme turvallisuuden sekä Alkon mahdollisimman hyvän palvelukyvyn eri tilanteissa.

Henkilöstön työturvallisuus keskiössä

Turvallinen työympäristö on henkilöstön perusoikeus. Kehitämme työturvallisuutta tunnistamalla ja arvioimalla riskejä sekä seuraamalla tehtyjä toimenpiteitä. Varmistamme myymälöiden turvallisuuden kouluttamalla henkilöstön turvallisiin toimintatapoihin. On tärkeää, että henkilöstö tunnistaa ajoissa mahdolliset uhka- sekä häiriötilanteet ja osaa näissä tilanteissa toimia omaa ja asiakkaiden turvallisuutta vaarantamatta. Myymälöiden turvallisuushavaintojen raportointi on olennainen osa työturvallisuutta. Turvallisuushavaintoja tehdään muun muassa poikkeus- ja uhkatilanteista, tapaturmista ja näpistyksistä.

Koronapandemia osin lisäsi henkilöstön turvallisuuteen liittyviä huolia. Olemme pyrkineet eri tavoin varmistamaan oman henkilöstömme ja asiakkaidemme turvallisuuden sekä Alkon mahdollisimman hyvän palvelukyvyn eri tilanteissa. Olemme muun muassa

päivittäneet toimintaohjeita myymälätyöskentelyyn ja riskien minimointiin, sairauspoissaoloihin ja matkustusohjeisiin liittyen sekä tehneet työaikajärjestelyjä.

Häiriötilanteet, kuten vartijakutsut, näpistykset ja uhkaavat tilanteet, ovat jonkin verran lisääntyneet korona-aikana myymälöissämme. Myymälöiden vartiointia on lisätty sesonkiaikoina, ja henkilöstön häiriöraportointiohjeita on tarkennettu.

Työturvallisuuden varmistamiseksi jokainen Alkon toimipaikka arvioi työturvallisuuteen liittyviä riskejä kvartaaleittain vuosikellon mukaisesti, ja henkilöstö perehdytetään riskienarviointiin. Esihenkilö vastaa toimista, joilla kehitetään työturvallisuutta ja poistetaan työturvallisuutta heikentäviä vaaroja. Työsuojeluorganisaatio tutkii toimipaikkojen raportoimat työpaikka-tapaturmat. Kaikki työntekijämme ovat lakisääteisen työterveyshuollon ja työsuojeluorganisaation piirissä.

Alkolainen osaaminen ja yhdessä kehittyminen

Tarjosimme henkilöstöllemme myös poikkeusaikana mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen, innostumiseen ja onnistumiseen. Nopea reagointi ja Alkon omien kouluttajien vahva osaaminen mahdollistivat ketterän ja onnistuneen siirtymän lähikoulutuksista etätoteutukseen. Alkolaisia koulutettiin keskimäärin kolme päivää vuonna 2020.

Pääosin virtuaalisina järjestettyihin palvelu- ja tuotekoulutuksiin osallistuttiin aktiivisesti. Vuoden pääkoulutuksiin, sesonkikoulutuksiin, osallistui 80 prosenttia alkolaisista.

Asiantuntemuksemme lähtee asiakastyöstä ja tuoteosaamisesta, joten jokainen alkolainen työtehtäviin katsomatta perehdytetään myymälätyöskentelyyn. Myös pääkonttorilla työskentelevät auttavat myymälätyössä erityisesti sesonkiaikoina. Kaikki alkolaiset suorittavat myös eettisten periaatteiden koulutuksen ja uusivat Myynninvalvonnan passi -kokeen säännöllisesti.

Vuonna 2020 henkilöstölle järjestetty Alkolainen oppija -projekti selvitti palvelumuotoilun menetelmin osaamisen kehittämistämme, koulutuksiamme sekä kehittämistoiveita ja -tarpeita. Kokemusten pohjalta otamme käyttöön uudenlaisen osaamisen kehittämisen mallin, koulutukset ja oppimiskokemusta tukevan digitaalisen oppimisympäristön. Tarjoamme jatkossa myös entistä enemmän mahdollisuuksia oppimiseen työn arjessa, itsenäistä aikaa opiskella sekä eritaisille oppijoille soveltuvia opetusmuotoja ja lähipäiviä.

Syksyllä kaikki alkolaiset esihenkilöt virtuaalisesti yhteen koonneessa päivässä konkretisoimme strategiaamme ja kulttuuriamme arjen teoiksi. Lisäksi järjestimme ympäri vuoden Teams-kohtaamisia erilaisista teemoista, kuten koronatilanteesta, TES-asioista, turvallisuudesta ja työkykyjohtamisesta sekä omasta ja tiimin jaksamisesta.

Vastuullisuustavoitteita on kaikkien alkolaisten avaintavoitteissa, ja pyrimme toimimaan mahdollisimman vastuullisesti myös henkilöstömme palkitsemisessa.

Vastuullinen palkitseminen

Kehitämme henkilöstöämme ja kulttuuriamme huomioiden monipuolisesti vastuullisuuden eri teemat. Vastuullisuustavoitteita on kaikkien alkolaisten avaintavoitteissa, ja pyrimme toimimaan mahdollisimman vastuullisesti myös henkilöstömme palkitsemisessa. Rahallisen palkitsemisen ytimen muodostavat peruspalkka ja koko henkilöstölle suunnattu strategiapalkkiojärjestelmä, jonka pohjalta henkilöstöä palkitaan Alkon strategian kannalta keskeisimpien tavoitteiden toteutumisesta. Kaikilla myymälätiimeillä on esimerkiksi mystery-testiasiointien onnistumiseen liittyvä tavoite. Vuonna 2020 kaikki myymälämme saavuttivat aluekohtaisen tavoitteen, joka oli 96-prosenttinen onnistuminen iän tarkastamisessa.

Myymäloissä peruspalkat määräytyvät työehtosopimuksella sovittujen palkkataulukoiden mukaisesti. Myymälähenkilöstön palkkausjärjestelmä on osaamis-pohjainen, ja palkitsemme myyjä näkyvän osaamisen ja sen kehittymisen perusteella.

Alkon hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johdon stra-

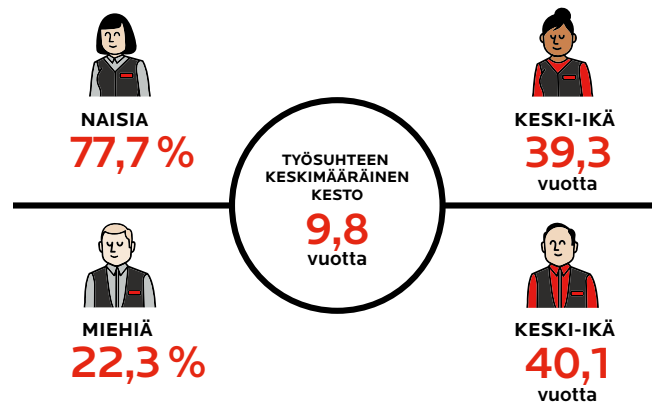
tegiapalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus myös hyväksyy toteutuvat palkkiot vuosittain. Vuoden 2020 strategiapalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–16 prosenttia vuosipalkasta.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstövaliokunnan esityksestä. Johdon palkitsemisessa noudatettiin vuonna 2020 talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.5.2016 antamaa valtion omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä. Johdon strategiapalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön strategiasta valittuihin tavoitteisiin ja niiden toteutumista arvioitiin mittareihin. Vuoden 2020 osalta johdon strategiapalkkio on enintään 40 prosenttia vuosipalkasta. 8.4.2020 annettu valtio-omistajan palkitsemista koskeva periaatepäätös astuu Alkossa voimaan vuoden 2021 alusta.

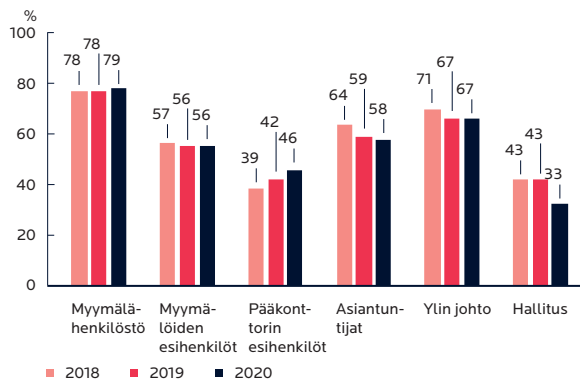
Muut etuudet sisältävät joustavan mahdollisuuden työn ja muun elämän yhteensovittamiseen, hyvät ura- ja kehittymismahdollisuudet sekä erilliset henkilöstöedut, kuten lakisääteistä kattavamman työterveyshuollon ja tukea työhyvinvoinnin edistämiseksi.

TYYPILLINEN ALKOLAINEN

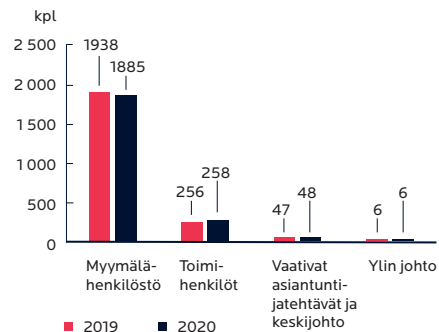
NAISTEN OSUUS TEHTÄVÄRYHMITÄIN

HENKILÖSTÖ ALUEITTAIN

	2019 (%)	2020 (%)
Vakituiset		
Pohjois-Suomi	17	12
Länsi-Suomi	13	14
Itä-Suomi	19	16
Lounais-Suomi	21	13
Etelä-Suomi	15	15
Pääkaupunkiseutu	14	22
Pääkonttori	1	8
Määräaikaiset		
Pohjois-Suomi	12	14
Länsi-Suomi	14	15
Itä-Suomi	16	19
Lounais-Suomi	13	20
Etelä-Suomi	15	18
Pääkaupunkiseutu	22	11
Pääkonttori	8	2

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ HENKILÖSTÖRYHMITÄIN, VAKITUISET TYÖSUHTEET

HENKILÖSTÖ LUKUINA

	2018	2019	2020
Innostusindeksi	3,99	3,91	3,86
Omaehtoinen vaihtuvuus	16,6 %	18,1 %	12,0 %
Sairauspoissaolot yhteensä	4,7 %	5,1 %	4,6 %
Työtapaturmat	108	130	80
Eläköitymisikä (vanhuuseläke)	61,6	60,8	60,8
Henkilömäärä/esihenkilö (myymälät, kaikki)	18,8	16,1	16,0
Henkilömäärä/esihenkilö (myymälät, vakituiset)	15,3	14,1	14,1
Henkilötyövuodet	1 924	1 898	1 937*
Toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet vuoden lopussa	2 216	2 250	2 197
Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevia työntekijöitä keskimäärin vuoden aikana	2 452	2 466	2 196
Määräaikaisia työntekijöitä keskimäärin vuoden aikana	740	216	249
Vuokratyöntekijöitä keskimäärin vuoden aikana			176

*Vuodesta 2020 alkaen raportointitavan muutos.

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

	18–25 v (%)	26–35 v (%)	36–45 v (%)	46–55 v (%)	56– v (%)
Alueoimistot	5,6	5,6	22,2	27,8	38,9
Myymälät	19,7	27,3	21,2	17,9	13,9
Pääkonttori	1,2	15,2	44,2	28,5	10,9
Koko Alko	18,4	26,3	22,7	18,7	13,9

Auntie tukemassa alkolaisten jaksamista ja stressinhallintaa

Alkolaisille tarjottu mielen hyvinvoinnin palvelu auttaa selviämään arjen haasteista ennen kuin ne pahenevat ongelmiksi tai kriiseiksi.

Jaksamiseen liittyvät ongelmat ovat yksi yleisimmistä syistä sairauspoissaoloihin ja varhaiseen eläköitymiseen suomalaisilla työpaikoilla. Haluamme Alkossa ennaltaehkäistä näitä ongelmia ja otimme siksi huhtikuussa 2020 käyttöön matalan kynnyksen Auntie-hyvinvointipalvelun, joka tukee esihenkilöiden jaksamista ennen kuin haasteet kasaantuvat ylitsepääsemättömiksi ongelmiksi. Palvelun piiriin on sittemmin otettu myös pääkonttorin asiantuntijatehtävissä toimiva henkilöstö.

Tehtävät, materiaalit sekä videotapaamiset Auntien ammattilaisten kanssa auttavat jaksamiseen liittyvissä asioissa, kuten ajanhallinnassa ja tunteiden säätelyssä. Reilut viisi vuotta sitten perustettu Auntie on toimitusjohtaja **Mervi Lammisen** mukaan lähtenyt liikkeelle perustajien omista uupumiskokemuksista.

"Ideana on, että autamme ihmistä varhaisessa vaiheessa ennen kuin hän tarvitsee työterveyttä", Lamminen sanoo.

Palvelu ei siis korvaa työterveyshuoltoa, vaan sen avulla pyritään ehkäisemään jaksamiseen liittyvien haasteiden kasaantumista terveysongelmiksi. Vaikka Auntie ei voi vaikuttaa työmäärään, Lammisen mukaan palvelu voi muovata omaa suhtautumista työhön ja stressiin sekä siihen, mihin asioihin voi itse vaikuttaa.

"Kaiken kaikkiaan pyrimme saamaan asiakkaidemme oman työskentelytavan ja jaksamisen sellaiselle tolalle, että voisimme välttää ainakin osan niihin liittyvistä sairauspoissaoloista", Lamminen toteaa.

Palvelun avulla pyritään ehkäisemään jaksamiseen liittyvien haasteiden kasaantumista terveysongelmiksi.

Hyötyä koko henkilöstölle

Lähdimme Alkossa liikkeelle esihenkilöille suunnatulla palvelupaketilla. Korona-aikana ja etätöissä tiimiläisistä huolehtiminen on hankaloitunut ja esihenkilön voi olla vaikeampi saada käsitystä siitä, mitä kukin tekee ja millaista tukea kaipaa. Lammisen mukaan esihenkilöiden mahdollinen pahoinvointi saattaa pahimmillaan näkyä koko tiimille, ja tunteet vaikuttavat herkästi myös muihin ympärillä oleviin.

"Jos tunteet tarttuvat jo kahden tunnin elokuvan aikana, niin entäpä työpaikalla, kun siellä ollaan ihmisten kanssa tekemisissä paljon pidempään? Paremmista tunteiden säätelyn ja itsereflektoinnin taidoista hyötyvät kaikki", Lamminen sanoo.

Alkossa palveluun on oltu erittäin tyytyväisiä, ja palvelu laajennettiin korona-aikana myös pääkonttorilaisille. Palvelusta on koettu olevan apua alkolaisten stressitason hallintaan ja suhtautumiseen ongelmallisiin asioihin, joihin ei voi itse vaikuttaa. Ihmiset ovat myös iloisia päästessään puhumaan asioistaan työnantajasta riippumattoman osapuolen kanssa.

"Se esimerkiksi vaatisi rohkeutta, että esihenkilö sanoisi työpaikalla ääneen potevansa huijarisyndroomaa. Mutta ulkopuolisen ammattilaisen kanssa on helppo pohtia, mistä tällaiset tunteet kumpuavat", Lamminen toteaa.

YMPÄRISTÖ

Valintoja ympäristön hyväksi

Haluamme toteuttaa maailman vastuullisinta tapaa myydä alkoholia myös ympäristövastuun näkökulmasta.

Miksi tämä on meille tärkeää:

Me Alkossa olemme sitoutuneet vähentämään ympäristövaikutuksiamme ilmastokriisin ja luonnonvarojen ylikäytön hillitsemiseksi Suomen valtion omistajaohjauksen edellyttämällä tavalla. Myös asiakkaitamme kiinnostavat tuotteiden taustat, ympäristönäkökulmat mukaan lukien.

Lähestymistapamme:

Alkon toiminnan suurimmat ilmastovaikutukset syntyvät hankintaketjussa juomapakkausten tuotannosta. Pienennämme ilmastovaikutuksia kevyempien, biopohjaisten ja kierrätysmateriaaleja hyödyntävien sekä helposti kierrätettävien juomapakkausten avulla. Pyrimme tukemaan alku- ja juomatuotannon ympäristö- ja ilmastovastuullisten käytäntöjen yleistymistä tuomalla valikoimaamme yhä enemmän kestävän kehityksen sertifioituja ja ympäristösertifioituja tuotteita osana Alkon Vihreä valinta -merkintää.

Tärkeimmät tavoitteemme:

Vuoteen 2030 mennessä tavoitteemme ovat:

- pienentää juomapakkausten ilmastovaikutuksia 50 prosentilla verrattuna vuoden 2020 tilanteeseen
- kasvattaa Vihreä valinta -merkittyjen tuotteiden osuus 70 prosenttiin valikoimasta
- olla hiilineutraali Alko sähkönkulutuksemme ja kotimaan kuljetusten osalta vuonna 2030.

Ilmastovaikutuksemme selvitetään vuonna 2021 valmistuvan kartoituksen avulla. Sillä varmistamme, että jatkossakin kehitämme oleellisia toimintamme osa-alueita.

Ympäristövastuullisempia pakkauksia

Juomapakkaukset ja juomatuotannon eri vaiheet aiheuttavat vuoden 2017 ympäristötutkimuksen perusteella, tuotekategoriasta riippuen, yhteensä noin 80–90 prosenttia tuotteen koko elinkaaren ilmastovaikutuksista. Siksi panostamme erityisesti siihen, että juomatuottajat kehittäisivät pakkauksia sekä muotoilultaan että materiaailtaan vähäpäästöisemmiksi, kevyemmiksi ja kierrätettävämmiksi. Tämä on myös pohjoismaisten alkoholimonopolioiden ympäristöyhteistyön tärkeimpiä teemoja.

Vuonna 2020 laajensimme Vihreä valinta -merkinnän Ympäristövastuullinen pakkaus -symbolia sisällyttämällä siihen panimotuotteiden ja väkevien juomien kevyemmät lasipullot. Vuonna 2020 myimme 117,3 (113,8) miljoonaa kappaletta erilaisia juomapakkauksia. Kevyempien lasipullojen osuus myydyistä pakkauksista kasvoi 9,8 (6,0) prosenttiin, kun myös panimotuotteille ja väkeville juomille määriteltiin kevyempien lasipullojen painorajat.

Vuonna 2020 valikoimassamme olevien viinipakkausten aiheuttamat hiilidioksidipäästöt (CO₂e) olivat 362 (383) tonnia miljoonaa myyntilitraa kohden, viisi prosenttia edellisvuotta vähemmän. Koko valikoiman pakkausten päästöt olivat 416 tonnia miljoonaa litraa kohden.

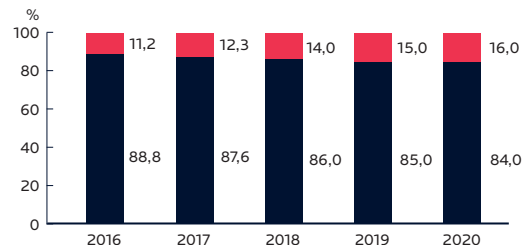
Viinien hanapakkaukset ovat ilmastopäästöiltään vähiten kuormittavia, mutta toistaiseksi kierrätettävyydeltään hankalimpia pakkauksia. Siksi laajensimme vuoden 2020 aikana hanapakkauksien sisäpussien ja viinipussien keräysverkostoa kattamaan koko myymäläverkostomme muutamaa yksittäistä myymälää lukuun ottamatta. Kierrätyspisteisiin kerättiin vuoden aikana 16,7 (12,8) tonnia sementinvalmistuksessa hyötykäyttävää pussimateriaalia. Tämä on 30 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kotimaan logistiikka tehostui

Tavaraa toimittaa myymälöihimme usea tavarantoinnittaja ja mahdollisuuksien mukaan näitä kuljetuksia pyritään yhdistämään, jotta vältetään ylimääräiseltä ympäristörasitukselta.

Vuoden 2020 alussa tehostimme jakelutoimintamallia yhdessä kuljetuskumppanimme kanssa edellisvuonna tehdyn myymälätoimitusten päästökartoituksen pohjalta. Tehostaminen mahdollisti vähäisemmän ja tehokkaamman jakelukuluston käytön koko Suomessa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla toimitusvarmuuden kärsimättä. Kumppanien kanssa tehtyjen toimenpiteiden seurauksena kuljetusten suhteellisten päästöjen osuus pieneni vuoden aikana noin kahdeksalla prosentilla.

MYTYJEN PAKKAUSTEN PANTILLISUUS

- Pantilliset pakkaukset
- Pantittomat pakkaukset (sis. pantittomat lasi- ja muovipullot, alumiinitölkit, kartonkitölkit, hanapakkaukset, viinipussit ja muut pantittomat pakkaukset)

Helsingin kuljetusten osalta päästöjä on pystytty vähentämään kolmannes vuoden 2019 tasosta.

Helsingin kuljetusten osalta päästöjä on pystytty vähentämään kolmannes vuoden 2019 tasosta. Posti Group Oyj:n hoitamat myymäläjakelumme on päästökompensoitu.

Yhteistyökumppaneidemme kanssa pyrimme edelleen valtakunnallisesti kehittämään mahdollisuuksia jakeluiden entistä pienempään hiilijalanjälkeen.

Maahantuontipalvelun päästöt seurataan

Oman maahantuontipalvelumme osuus myynnistä vaihtelee vuosittain ja on viime vuosien aikana ollut muutaman prosentin kokoluokkaa myymälöihin toimitetuista tuotteista.

Vuonna 2020 maahantuontipalvelumme hiilidioksidipäästöt olivat yhteensä 350 tonnia.

Euroopan maista tuotteet saapuvat rekkarahtina. Aasiasta, Etelä- ja Pohjois-Amerikasta sekä Australiasta käytetään laivarahtia. Lentorahti on käytössä vain poikkeuksellisissa tilanteissa eli silloin, kun se on ainoa vaihtoehto saada tuote Suomeen.

Luodaksemme omalle maahantuonnille paremman päästökuormituksen seurannan sekä pienentääksemme päästöjä suhteessa tuontilitroihin aloitimme vuonna 2020 uusien maahantuontilogistiikkakumppaneidemme kanssa entistä tiiviimmän vastuullisuusyhteistyön.

Tuotehävikin käsittely parani

Alkoholijuomien vähittäiskaupassa syntyy suhteellisen vähän hävikkiä muun muassa tuotteiden hyvän säilyvyyden ansiosta. Litramääräisesti suuren volyymin takia hävikki on kuitenkin tosiasia, jolle on oltava oma ratkaisunsa.

Vuonna 2020 toteutimme kumppanikilpailituksen, jonka tavoitteena oli parantaa hävikkituotteiden käsittelyä. Löysimme uuden kumppanin, jonka prosessin avulla osa juomapakkauksista kierrätetään materiaalina, loppuosa hyödynnetään energiana ja hävitettävä juoma hyödynnetään biopolttoaineen valmistuksessa.

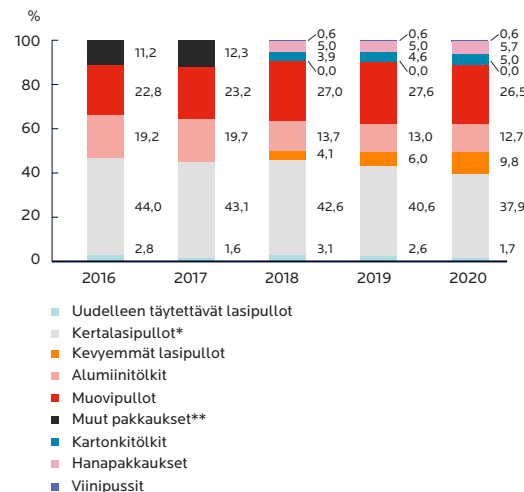
Lisäksi tarkistimme tuotehakujen ja valikoimaanoton yhteydessä vaadittujen tuotenäytteiden määrät varmistaaksemme mahdollisimman pienen hävikin myös näissä prosesseissa.

Ilmastonäkökulma myymäläverkoston kehittämisessä

Sähkönkulutus myymäläverkostossa on Alkon oman toiminnan olennainen päästöjen lähde.

Vuonna 2020 uudistimme 32 vanhaa ja avasimme neljä uutta myymälää. Tärkeä osa uutta myymäläkonseptia on energian säästäminen tiloja pienentämällä ja LED-valaistusta hyödyntämällä. Alkuvuodesta 2020 tehdyt remontit näkyvät jo menneen vuoden sähkön-

MYYTJEN PAKKAUSTEN OSUUDET

*Sisältää myös kevyemmät lasipullot vuoteen 2017 saakka.

**Jakautunut vuodesta 2018 alkaen kartonkitölkkeihin, hanapakkauksiin, viinipusseihin ja muihin pakkauksiin.

kulutuksessa. Uudistuksen ja remontin jälkeen kulutus laski noin 10 prosenttia myymäläneliötä kohden. Kokonaiskulutus laski uudistetuissa myymälöissä yhteensä 31,5 prosenttia.

Koko myymäläverkostossa sähkönkulutuksemme laski neljä prosenttia vuoden 2019 tarkennettuun kulutukseen verrattuna.

Tavoiteltuun 10 prosentin sähkönkulutuksen vähennykseen vuoteen 2017 verrattuna emme päässeet. Vuonna 2018 muuttuneen alkoholilain mahdollistamat aukioloaikojen pidennykset nostivat kokonaiskulutusta noin viisi prosenttia. Lisäksi vuosina 2018–2020 on avattu 10 uutta myymälää. Neliökohtaista sähkönkulutusta on vähennetty myymäläremonttien tahdissa, joita on vuosien 2018–2020 aikana tehty yhteensä 120 kappaletta.

165 myymälässä on käytössä sertifioidulla vesivoimalla tuotettua sähköä, joka on päästötöntä. Lisäksi 152 myymälässä vuokrasopimuksen osana ostettava sähkö on eri tavoin tuotettua vihreää sähköä. Muiden 47 myymälän sähkönkulutuksen hiilidioksidipäästöt olivat 630,8 tonnia vuonna 2020.

Sähkön kokonaiskulutustilun taustalta voi löytyä myös muita selittäviä tekijöitä. Muun muassa jatkuvasti kehittyvä kulutusdatan kerääminen on saattanut tuoda näkyviin aiemmin kokonaisluvussa näkymätöntä kulutusta. Tavoitteenamme on jatkossa hyödyntää kulutustietoja myös liikepaikkapäätösten teossa ja jatkuvasti analysoida myymälöiden sähkönkulutusta.

Myymäläverkoston ja pääkonttorin ISO 14001 -sertifiointin seuranta-auditoinnit sekä myymälöiden sisäiset ympäristötarkastukset toteutettiin vuoden 2020 aikana etäyhteyksien avulla koronapandemian vuoksi. Uusi toimintatapa säästi tarkastuskäyntien matkustamiseen kuluva työaika ja vähensi matkustuksesta syntyviä päästöjä. Etäyhteyden käyttö jäi pysyväksi osaksi auditointien toteutusta.

Muut vuoden 2020 ympäristötavoitteet

Myymäläverkoston sähkönkulutus- ja päästötavoitteiden ohella olemme tehneet tavoitteellista työtä myös valikoiman ja oheistuotevalikoiman kehittämiseksi. Näiden osa-alueiden tavoitteisiin pääsimme osittain.

Tavoite	Tulokset	Analyyysi
40 prosentilla Alkon valikoiman tuotteista on jokin ympäristötuetieto.	Vihreä valinta -merkittyjen tuotteiden osuus valikoimasta oli vuoden lopussa hieman alle 30 prosenttia.	Kunnianhimoisesta tavoitetasosta jäätin, mutta jatkamme yhteistyötä tavarantoimittajien ja tuottajien kanssa uuden tavoitteen myötä kohti vuotta 2030.
Kertakäyttöiset, neitseelliset fossiiliset muovituotteet, mukaan lukien muoviset ostokassit, on korvattu kestävämmillä oheistuotevalikoiman tuotteilla.	Oheistuotevalikoiman muoviset juomapikarit ovat 100-prosenttista biopohjaista muovia ja muiden tuotteiden pakkaukset on uusittu muovittomiksi. Muoviset ostokassit ovat 80-prosenttista uusiomuovia.	Muovikasseista oltaisiin niiden fossiilisen materiaalin ja roskaantumisriskin takia haluttu luopua Alkon valikoimassa kokonaan. Korvaavien ostokassimateriaalien kehitys on kuitenkin ollut odotettua hitaampaa. Kierrätysmateriaalin osuus nykyisissä kasseissa on kuitenkin hyvin korkea, mikä osaltaan tukee materiaalien kiertotalouskehitystä.
Myymälöissä kertyvän, tuotelogistiikassa syntyvän pakkausjätteen määrää (pahvi ja kirkas lavamuovi) on vähennetty 10 prosenttia verrattuna vuoteen 2017.	Vuonna 2020 pakkauspahvijätettä syntyi 3 816 tonnia ja lavamuovijätettä 86 tonnia.	Jätteiden seurannassa tapahtui muutos vuoden 2020 alussa, joten luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin. Ennen muutosta, vuonna 2019, pakkauspahvijätteen määrä oli kasvanut 12 prosenttia ja lavamuovijätteen määrä oli pienentynyt noin puoli prosenttia vuoteen 2018 verrattuna.

Veden voima

Vesi on pahimmillaan vallan väline. Sen niukkuus vaikuttaa maatalouden elinkeinoihin ja muun muassa työoloihin viinitiloilla. Asiaan haluttiin perehtyä yhteispohjoismaisella projektilla.

Vesi on meille suomalaisille itsestäänselvyys.

Näin ei kuitenkaan ole kaikkialla maailmassa. Osana pohjoismaisten alkoholimonopoliin yhteistyötä Alko teetti Stockholm International Water Institutella selvityksen veden ja ihmisoikeuksien välisestä yhteydestä viinintuotannossa.

Selvityksessä oli mukana yhteensä neljä viinialuetta Australiasta, Espanjasta, Chilestä ja Etelä-Afrikasta. Kävi ilmi, että veden käyttöä hallinnoidaan eri maissa kovin eri tavoin. Toisaalla veden käyttöä sääntelee julkishallinto, toisaalla vesi on kaupallinen höydyke, jonka hinta vaihtelee kysynnän mukaan. Vesi voi myös olla yksityisomaisuutta, joka voidaan siirtää perintönä eteenpäin, lahjoittaa tai liisata. Niukkuuden ja hintapiikkien takia pientilalliset saattavat joutua jopa lopettamaan toimintansa. Alueellisen vesipulan on myös nähty kasvattavan alkuperäisväestön sairaanhoidon tarvetta.

Tutkimuksen toisena osana vertailtiin kyseisissä maissa käytössä olevia viinintuotannon kestävän kehityksen sertifiointeja. Vertailun pohjalta voimme aloittaa keskustelua veden käyttöön liittyvien standardien ja kriteerien kehittämisestä.

Erityisesti tutkimuksella haluttiin selvittää vesipulan yhteyksiä heikoimmassa asemassa olevan työvoiman, kuten siirtotyöläisten ja naisten työolosuhteisiin. Aihepiirin sensitiivisyyden ja koronapandemian aiheuttamien rajoitusten takia tästä saatiin vain vähän uutta tietoa.

Rolf Erling Eriksen,
ympäristöpäällikkö,
Vinmonopolet, Norja

Yhteistyöllä lisätään tietoa ja keskitytään epäkohtiin

Pohjoismaiset alkoholimonopolit ovat tehneet vastuullisuusyhteistyötä vuodesta 2008 lähtien. Pienten markkinoiden kannatti yhdistää voimansa, koska vastuullisuustyötä on helpompaa tehdä 20 miljoonan kuluttajan äänellä.

Työtä tehdään useissa työryhmissä ja niillä on omat vuosittaiset teemansa. Sosiaalisen vastuun ja ympäristöyhteistyöryhmien yhteisenä vuoden 2020 teemana oli vesi ja ihmisoikeudet. Projektia veti Alkon kestävän kehityksen päällikkö **Laura Varpasuo**.

Ryhmä toteutti syksyllä Vesi ja ihmisoikeudet -webinaarin, jonka tarkoituksena oli jakaa asiantuntijoiden kautta tietoa ja aloittaa keskustelua toimialalla. Webinaariin osallistui kaikkiaan noin 100 henkeä, yli 50 viinien maahantuoja ja viinintuottajia Espanjasta, Italiasta, Portugalista, Argentiinasta, Chilestä ja Etelä-Afrikasta.

Varpasuon kollega, ympäristöpäällikkö **Rolf Erling Eriksen** Norjan Vinmonopoletista on tyytyväinen yhteistyön toimivuuteen. "Kokoonnumme kuukausittain keskustelemaan ympäristöön liittyvistä asioista ja toimenpiteistä. Maissa toimitaan eri tavalla ja tehdään eri asioita. Siksi on tärkeää, että jaamme keskenämme tietoa ja opimme samalla toisiltamme", Eriksen kertoo.

Eriksen uskoo vahvasti siihen, että yhdessä toimimisella saadaan aikaan tuloksia.

HANKINTAKETJU

Työtä ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta juomien hankintaketjussa

Alko pyrkii pitkäjänteisesti edistämään vastuullisia toimintatapoja hankintaketjussaan. Panostamme jatkuvasti oman toimintamme kehittämiseen sekä vastuullisten toimintatapojen jalkauttamiseen ja osaamisen kehittämiseen hankintaketjussamme.

Miksi tämä on meille tärkeää:

Alko haluaa olla vastuullisen hankinnan edelläkävijä. Meille on tärkeää edistää vastuullisuutta läpi hankintaketjumme aina tuotteiden alkuperämaihin saakka. Kannamme huolta hankintaketjussamme työskentelevistä ihmisistä ja heidän hyvinvoinnistaan. Se edellyttää monin tavoin pyrkimystä sanoista tekoihin. Tavoitteenamme on lisätä läpinäkyvyyttä ja tietoa tuotteiden alkuperästä ja vastuullisuudesta kuluttajille, jotta he voivat omilla valinnoillaan vaikuttaa ja tehdä halutessaan vastuullisempia ostopäätöksiä.

Lähestymistapamme:

Alkon vastuullisen hankinnan toimintamalli perustuu amfori BCSI:n toimintaperiaatteisiin. Niihin sitoutuvat myös kaikki tavarantoimittajamme. Yhteen hiileen puhaltaminen on vastuullisuustyössä elintärkeää. Teemme hankintaketjumme toimijoiden ja erilaisten sidosryhmiemme lisäksi tiivistä yhteistyötä muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa. Yhteistyöllä saamme toiminnallemme lisää kaukupohjaa kansainvälisessä toimintaympäristössämme. Alkon tuotevalikoima kattaa noin 11 000 tuotetta. Tällä hetkellä keskitämme suurimman osan vastuullisen hankinnan toimenpiteistämme vakiovalikoiman tuotteisiin ja alkutuotantoon erityisesti niissä maissa, joissa katsomme ihmisoikeusriskien olevan suurimmat.

Tärkeimmät tavoitteemme:

Hankintaketjumme ihmisoikeuksien varmistaminen sekä tuotteiden alkuperän jäljitettävyyden parantaminen ovat pitkän tähtäimen tavoitteitamme. Vuoteen 2030 mennessä Alkon tavoite on kaikkien valikoimassa olevien tuotteiden 100-prosenttinen jäljittäminen aina pääraaka-aineeseen asti.

Pohjoismaisessa yhteistyössä keskitymme jatkossakin sokeriruokoa sisältävien tuotteiden vastuulliseen hankintaan, elämiseen riittävän palkan edistämiseen alkutuotannossa ja vuonna 2020 järjestetyn Vesi ja ihmisoikeudet -webinaarin mahdollisiin jatkotoimenpiteisiin.

Yhteistyö tavarantoimittajien kanssa on tärkeää

Läheinen yhteistyö tavarantoimittajien ja hankintaketjun muiden toimijoiden kanssa luo edellytykset vastuulliselle toiminnalle. Jokainen tavarantoimittaja sitoutuu Alkon vastuullisuusehtoihin hyväksymällä amfori BSCI:n Code of Conductin ja siihen sisältyvän huotelisuusperiaatteen. Se tarkoittaa tiedon jalkauttamista edelleen omille yhteistyökumppaneille. Lisäksi edellytämme sopimuskumppaneiltamme Alkon eettisten toimintaperiaatteiden verkkokoulutuksen suoritusta, joka perehdyttää tavarantoimittajat sekä Alkon että amforin vastuullisen hankinnan toimintamalleihin.

Alko tekee tiivistä yhteistyötä myös toimialajärjestö Suomen Alkoholijuomakauppa ry:n (SAJK) kanssa. Tapaamme SAJK:n vastuullisuustyöryhmää säännöllisesti, vuoden 2020 aikana viisi kertaa. Tapaamisissa jaamme toimialatietoutta sekä keskustelemme vastuullisuustyöme painopistealueista ja tavoitteista. Näin varmistamme, että eri toimijoiden tekemällä vastuullisuustyöllä on yhteinen suunta.

Alko on amforin jäsen

Amfori BSCI on Foreign Trade Associationin (FTA) kansainvälinen aloite, jonka tehtävänä on edistää vastuullista kaupankäyntiä maailmanlaajuisesti. Alko liittyi amforin jäseneksi vuonna 2011. Vastuullisen hankinnan toimintamallimme perustana on amfori BSCI:n Code of Conduct. Myös tuottaja-auditoinnit suoritetaan tämän mukaisesti. Amforin jäsenyyden myötä Alkolla on mahdollisuus hyödyntää aloitteen kansainvälistä asiantuntijaverkostoa, tarjota hankintaketjulleen vastuullisen toiminnan koulutuksia ja tapahtumia sekä verkostoitua jäsenyritysten kanssa. Alko toimii aktiivisesti yhteistyössä amforin kanssa. Lisäksi Alko on mukana amforin jäsenistä koostuvista erilaisissa kehitysohjelmakierroksissa sekä amforin Suomen maajärjestötoiminnassa.

ALKON VASTUULLISUUSTOIMENPITEIDEN YDINALUEET

Ihmisoikeusriskit korostuvat riskimaissa

Alkon vakiovalikoimassa oli vuonna 2020 tuotteita 78 maasta, joista 42 on riskimaita. Riskimaiden määrittelyssä käytämme amfori BSCI:n riskimaalistausta, joka pohjautuu maailmanpankin julkaisemaan riskimaaluetteloon. Riskimaat ovat maita, joissa juomien tuotannossa on todettu sosiaalisia tai ympäristöön liittyviä epäkohtia. Sosiaalisilla riskeillä tarkoitetaan ihmisoikeuksiin liittyviä laiminlyöntejä, joista tavantomaisimpia ovat maataloudessa sesonkiluonteiseen sadonkorjuuseen ja siinä käytettävän sesonkityövoiman työterveyteen tai turvallisuuteen liittyvät epäkohdat. Näitä voivat olla esimerkiksi riittämätön perehdyttäminen,

turvavarusteiden puutteellisuus tai työaikalakia rikkovat ylityömäärät. Esimerkkejä vakavista ihmisoikeusrikkomuksista ovat lapsi- tai pakkotyövoiman käyttö.

Hyödynnämme riskien tunnistamisessa myös kansainvälistä Maplecroft-riskienhallintatyökalua, ja keskustelemme säännöllisesti pohjoismaisen yhteistyön eri foorumeissa toimialakohtaisista riskeistä. Näiden tietojen perusteella suunnittelemme vuosittain alueellisia monitorointiin ja osaamisen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Läheinen yhteistyö tavarantoimittajien ja hankintaketjun muiden toimijoiden kanssa luo edellytykset vastuulliselle toiminnalle.

Läpinäkyvyyden parantaminen hankintaketjussa

Tuotteiden alkuperän selvittäminen on avain vastuullisuustoimenpiteiden suunnitteluun. Tällä hetkellä keräämme kaikista valikoimamme tuotteista tiedot aina tuotantolaitostasolle saakka. Riskimaista tulevista tuotteista kerätään hankintaketjutietoja aina farmeille saakka. Moniportaiset ja jatkuvasti muuttuvat hankintaketjut asettavat tietojen keräämiselle omat haasteensa.

Suunnittelimme vuoden 2020 aikana uuden hankintaketjutietojärjestelmän käyttöönottoa. Järjestelmähankinnan tiekarttaa arvioidaan vuoden

2021 aikana uudelleen. Tavoitteena on varmistaa järjestelmän yhteensopivuus muiden tuotetietohallintaan liittyvien järjestelmäratkaisujen kanssa. Hankintaketjun läpinäkyvyyden parantaminen on kirkas tavoitteemme.

Juomien hankintaketju koostuu monenlaisista toimijoista, joita tavarantoimittajien lisäksi ovat muun muassa pullottamot, tuottajat ja raaka-aineiden toimittajat. Hankintaketjussa olevien toimijoiden määrä vaihtelee tuotteen mukaan. Viinien pääraaka-aine tuotetaan rypäletiloilla, kun puolestaan oluiden ja väkevien alkoholijuomien raaka-aineiden lähteet ovat yleensä monitahoisemmat. Joitakin raaka-aineita, kuten melassia ja sokeria, ostetaan myös kansainvälisestä pörssikaupasta, jolloin alkuperän selvittäminen on hankalaa, ellei jopa mahdotonta. Alko lähestyy hankintaketjussaan ja alkuperämaissa toimivia tuottajia ensisijaisesti yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa.

Pohjoismaisesta yhteistyöstä voimaa

Pohjoismaiset alkoholimonopolit tekevät yhteistyötä muun muassa sosiaalisen vastuun työryhmässä. Yhteistyön kolme fokusaluetta vuonna 2020 olivat vesi- ja ihmisoikeudet, sokeriruo' on vastuullinen hankinta sekä elämiseen riittävä palkka.

Marraskuussa järjestimme Vesi ja ihmisoikeudet -webinaarin, jonka tavoitteena oli tuoda esiin veteen liittyviä haasteita eri juomakategorioissa sekä ympäristön että ihmisoikeuksien näkökulmista.

Sokerin vastuullisen hankinnan osalta merkittävä saavutus oli toimitusjohtajien yhteinen sitoutuminen siihen, ettemme hyväksy ihmisoikeusloukkauksia sokeria sisältävien tuotteiden hankintaketjuissa. Tämä kannanotto julkaistaan vuoden 2021 alussa. Suunnitella on myös yhteinen sokeriin liittyvä webinaarikokous amforin kanssa.

Lisäksi olemme tunnistaneet elämiseen riittämättömän palkan yhtenä yleisenä epäkohtana maataloussektorin raaka-ainetuotannossa. Haluamme yhdessä selvittää, kuinka voisimme parantaa työtekijöiden mahdollisuuksia saada työstään oikeudenmukainen korvaus. Se edellyttää pitkäjänteistä ja sinnikasta työtä, joka on vielä aluillaan.

Toimenpiteet tuotteiden alkuperämaissa

Kulunut vuosi 2020 on ollut koronan vuoksi monella tapaa haastava. Monet Alkon hankinnan kannalta riskimaiksi katsotut maat ovat joutuneet koronan koetelemiksi. Etelä-Afrikka on yksi perinteisistä viinimaista, jossa olosuhteet ovat vuoden aikana olleet hetkittäin erittäin vaikeat, ja maassa on tehty poikkeuksellisia ratkaisuja muun muassa rajoittamalla alkoholituotteiden myyntiä sekä maan sisällä että ulkomaille.

Koronan ja turvallisuusyiden vuoksi emme teettäneet alkuperämaissa vuonna 2020 lainkaan amfori BSCI:n auditointeja. Normaali vuonna olemme teettäneet auditointeja riskimaissa toistakymmentä. Osana monitorointitoimenpiteitämme onnistuimme kuitenkin suunnitellusti toteuttamaan kuusi vastuullisuusvierailua portugalilaisilla viinintuottajilla. Nämä vierailut olivat jatkoa vuonna 2019 Espanjassa aloitetulle pilotille. Vastuullisuusvierailut ovat amfori BSCI:n auditointeja kevyempiä, mutta kuitenkin kolmannen osapuolen toteuttamia käyntejä, jotka pohjautuvat Alkon eettisiin toimintaperiaatteisiin. Tavoitteena on kerätä tietoa alueista, jotka eivät välttämättä lukeudu amfori BSCI:n riskimaihin, mutta jotka muista syistä voidaan katsoa mahdollisiksi riskialueiksi. Afrikasta tuleva siirtolaistryönteiden tuotannossa ovat olleet viime vuosina tunnistettuja riskitekijöitä Väliameren maissa.

Lisäksi olemme jatkaneet erityisesti alkuperämaiden tuottajille suunnattuja koulutuksia turvallisuusolosuhteet huomioiden. Alun perin paikan päällä ja kasvo-tusten pidettäväksi suunniteltuja koulutuksia peruttiin. Osa koulutuksista toteutettiin onnistuneesti verkkokoulutuksina. Verkkokoulutukset tulevat jatkumaan myös vuoden 2021 aikana. Olemme tarjonneet koulutuksia alkuperämaissa muun muassa amforin ja Stronger Together -aloitteen kautta, yhteensä 42 kappaletta.

Omia tavarantoimittajille suunnattuja tilaisuuksia ja työpajoja Alko järjesti vuoden aikana seitsemän. Etelä-Afrikan huonontuneen koronatilanteen vuoksi järjestimme Etelä-Afrikan tavarantoimittajille kesäkuussa vastuullisuuswebinaarin, johon osallistui 42 tavarantoimittajaa. Lisäksi pilotoimme tavarantoimittajille suunnatun vastuullisuuden itsearviointikyselyn Etelä-Afrikasta tuotteita toimittavien maahantuojien ja tavarantoimittajien keskuudessa. Vastauksia saimme 27 kappaletta. Kysely lähetetään kevään 2021 aikana kaikille Alkon juomatavarantoimittajille.

Vastuullisempaa viinintuotantoa

Alko haluaa edistää sosiaalista vastuuta ja työntekijöiden oikeuksien toteutumista viinien hankintaketjussa. Yhteistyö IUF:n ja PAMin kanssa on avain vaikuttamiseen.

Vuoden 2020 huhtikuussa julkistettiin Alkon, Palvelualojen ammattiliitto PAMin ja elintarvike-, maatalous-, hotelli- ja ravintola-alojen ammattiliittojen maailmanjärjestö IUF:n välinen sopimus, jonka tavoitteena on edistää ihmisoikeuksien sekä inhimillisten työehtojen ja työolosuhteiden toteutumista viinien hankintaketjussa ja varmistaa havaittujen epäkohtien ratkaiseminen.

Huoli työntekijöiden oikeuksien toteutumisesta on todellinen. "Esimerkiksi Etelä-Afrikassa työntekijöiden järjestäytymisaste on todella alhainen, eikä heillä näin ole tasa-arvoista neuvotteluasemaa", kertoo PAMin kansainvälisten asioiden asiantuntija **Mari Taivainen**. "Meidän tavoitteemme on se, että työntekijöillä olisi säälliset työ- ja asumisolot, jotka ovat ihmisen perusoikeuksia."

Järjestäytymisoikeus on yksi ihmisoikeuksista. Vaikka viinitilat ovat sitoutuneet noudattamaan tilaajien eettisiä toimintaperiaatteita, väärinkäytöksiä tapahtuu.

Tilanteen parantamiseksi on jo ryhdytty konkreettisiin toimenpiteisiin. Viinitilallisille on kerrottu yhteistyöstä sekä prosessista, jolla työntekijöiden tekemiin ilmoituksiin tullaan puuttumaan. Tilanomistajat ovat tiiviisti verkottuneita, joten tieto leviää luontaisesti. Yhtälailla paikalliset työntekijäjärjestöt vievät työntekijöille tietoa heidän oikeuksistaan ja mahdollisuudesta ilmoittaa havainnoistaan.

Mari Taivainen,
kansainvälisten asioiden asiantuntija,
Palvelualojen ammattiliitto PAM

Luottamuksen kasvattaminen

Yksittäinen työntekijä voi tehdä ilmoituksen kohtaamastaan vääryydestä paikalliselle ammattijärjestölle, joka puolestaan on yhteydessä IUF:n paikalliseen toimijaan. Tästä alkaa virallinen selvitystyö, ja mikäli asiaa ei saada ratkaistua paikallisesti, asia siirretään IUF:n päämajaan Geneveen. Sitä kautta tieto ilmoituksesta tulee PAMIin ja lopulta Alkoon.

Alko on mukana arvioimassa raportteja. "Tämä yhteistyömalli on aivan eri tasoa kuin monissa muissa vastaavantyyppisissä sopimuksissa. Yhdessä asetettu tavoite ei ole sanahelinää vaan konkretiaa", Taivainen toteaa tyytyväisenä.

Jos yksittäiset tapaukset saadaan hoidettua kuntoon neuvottelemalla, sekä työnantajien että työntekijöiden luottamus prosessiin vahvistuu. Se johtaa parhaimmillaan ilmoitusten määrän lisääntymiseen. "On väärin ajatella, että jos ilmoituksia ei tule, asiat ovat kunnossa", Taivainen muistuttaa.

Taivainen on erittäin tyytyväinen yhteistyöhön Alkon kanssa. "Olemme oppineet toisiltamme valtavasti esimerkiksi siitä, mitä eri näkökulmia asioihin liittyy ja miten niitä voidaan ratkaista. Koen että Alko on sitoutunut ja sillä on vakaa tahto löytää ratkaisuja", Taivainen summaa.

TALOUELLINEN VASTUU

Poikkeusaika vaati nopeaa reagointikykyä

Toiminnallamme on laajoja taloudellisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Vuoden 2020 aikana kannattavuutemme kehittyi erinomaisesti.

Miksi tämä on meille tärkeää:

Vain taloudellisesti vastuullinen yritys voi vastata sidosryhmien tarpeisiin ja huolehtia yhteiskunnallisista velvoitteistaan. Valtio-omisteisena yhtiönä koemme erityisen tärkeäksi, että Alko on toiminnassaan sekä kannattava että tehokas.

Lähestymistapamme:

Alko toimii rehellisesti ja avoimesti. Meillä taloudellinen vastuu merkitsee kannattavuutta, tehokkuutta ja kilpailukykyä. Uskomme, että toimintamallimme ketteryys tukee reagointikykyämme ja mahdollistaa kannattavan liiketoiminnan muuttuvassa ympäristössä. Investointimme tukevat sekä myymälätyön että hallinnon tehokkuutta.

Mittaamme järjestelmällisesti myymälätoimintojen ja tukifunktioiden tehokkuutta. Tämä auttaa meitä reagoimaan nopeasti poikkeamiin.

Tärkeimmät tavoitteemme:

Haluamme varmistaa, että liiketoimintamme pysyy tulevaisuudessakin tehokkaana ja kannattavana. Turvaamme kilpailukykyämme kehittämällä organisaation ketteryyttä, ymmärtämällä muuttuvia asiakastarpeita ja panostamalla digitaalisiin palveluihin. Haluamme tukea asiakaskokemuksen ja sitä kautta liiketoiminnan kehitystä panostamalla tukitoimintojen tehokkuuteen.

Poikkeusaika toi isoja muutoksia toimintaamme. Ravintoloihin ja matkustamiseen kohdistetut rajoitukset kasvattivat Alkon myyntiä, kun taas panostaminen työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuteen kasvatti kuluja. Toimintaympäristön heikosta ennustettavuudesta huolimatta pidimme määrätietoisesti huolta tehokkuudesta ja taloudellisesta kannattavuudesta. Seurasimme myynnin lisäksi tarkasti kulukehitystä.

Työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuden lisäksi kohdistimme lisäpanostuksia myös logistiikan toimivuuteen, mikä kasvaneiden tavaravirtojen vuoksi oli olennaista erityisesti sesongeissa.

Lisääntynyt etätö, virtuaaliset yhteistyökoukukset ja digitaaliset koulutukset toivat säästöjä esimerkiksi matkustus- ja kokouskuluihin. Vuoden 2020 aikana investoimme myymäläverkoston uudistamiseen 3,5 miljoonaa euroa. Hallinnon toiminnan tehokkuuden osalta merkittävimmät projektit olivat työvuorosuunnittelujärjestelmän sekä taloushallintojärjestelmän uudistamiset.

Skenaariotyön rooli korostui vuoden 2020 aikana. Rakensimme keväällä useita vaihtoehtoisia suunnitelmia sen mukaan, kuinka pitkään ja laajasti pandemia rajoittaisi yhteiskunnan toimintaa. Suunnitelmia käsiteltiin johtoryhmässä, ja ohjasimme toimintaa aina viimeisimmän näkemyksen mukaan. Useamman suunnitelman ylläpito antoi mahdollisuuden reagoida muutoksiin nopeasti, ja eri skenaariot loivat ymmärrystä toiminnan raameista.

Yhteiskunnalle kertyvät verotulot kasvussa

Alkon toiminnan kautta kertyvät verotulot yhteiskunnalle ovat merkittävät. Vuoden 2020 myynnin kautta alkoholijuomaveroa kertyi 656,1 (585,7) miljoonaa euroa ja arvonlisävero 311,2 (274,6) miljoonaa euroa. Yhteensä alkoholijuoma- ja arvonlisävero kertyi Alkon

myynnistä 107,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019. Tavarantoimittajat maksavat suurimman osan myytyjen tuotteiden alkoholijuomaveroista suoraan valtiolle.

Henkilöstölle maksettiin palkkoja, palkkioita ja sivukuluja 3,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019, yhteensä 88,8 miljoonaa euroa. Erityisesti myymälähenkilöstön riittävyyteen kiinnitettiin huomiota. Tämä oli tärkeää, koska asiakasmäärät kasvoivat ja halusimme turvata asiakaskokemuksen laadun. Vahva tuloksenteekokyky lisäsi maksettuja yhteisöveroja merkittävästi vuoteen 2019 verrattuna. Maksettujen yhteisöverojen kertymä oli 12,9 (8,1) miljoonaa euroa.

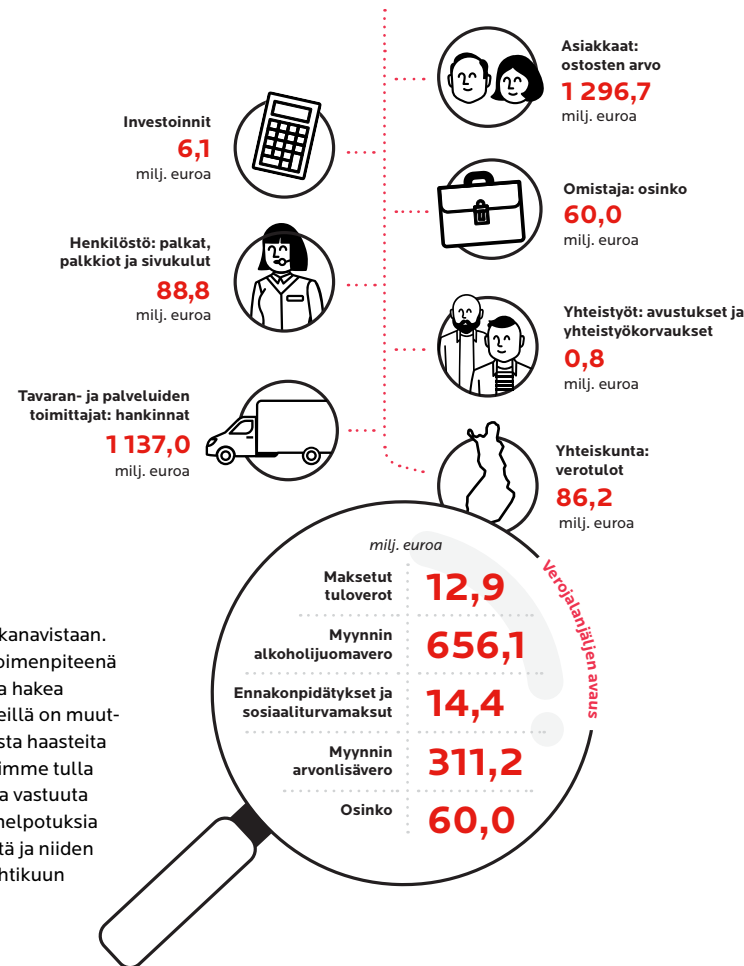
Yhteiskunta saa Alkon toiminnasta verotuloja. Alkon veroasioita johtaa talousjohtaja, joka raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Tulkinnallisissa tilanteissa voidaan hankkia verokonsultointia ulkopuoliselta veroasiantuntijalta tai pyytää ennakkopäätös verottajalta. Alko ei tee verosuunnittelua tai ohjaa varoja ulkomaisille tileille, vaan maksaa kaikista myydyistä tuotteista ja tuloksesta Suomen lain mukaiset verot.

Alko tekee yhteistyötä useiden järjestöjen ja yhteistyöryhmien kanssa. Koko vuoden tulospäätökset ja yhteistyökorvaukset olivat 0,8 (0,5) miljoonaa euroa. Alko ei antanut avustuksia tai tukia poliittisille tahoille. Yhteistyö perustuu pääosin yhteistyöhankkeisiin, joiden tavoitteet määritellään yhteistyösopimuksissa ja toimenpidesuunnitelmissa. Alkon yhtiökokous päättää lahjoituksista ja niihin vuosittain käytettävästä enimmäismäärästä.

Maksuhelpotuksia tavarantoimittajille

Useat tavarantoimittajat kärsivät yhteiskunnan koronarajoituksista. Erityisesti anniskeluravintoloiden toiminnan rajaaminen vaikutti tavarantoimittajiin, koska

ERI SIDOSRYHMIEN SAAMA TALOUDELLINEN LISÄARVO ALKON TOIMINNASTA VUONNA 2020

se osin sulki yhden heidän myyntikanavistaan. Päätimme keväällä tarjota erityistoimenpiteenä tavarantoimittajille mahdollisuutta hakea maksuehtojen muutosta, mikäli heillä on muutuneen toimintaympäristön johdosta haasteita maksuvalmiudessaan. Tällä halusimme tulla vastaan tavarantoimittajia ja kantaa vastuuta koko arvoketjusta. Maksuehtojen helpotuksia myönnettiin erityisesti alkukeväästä ja niiden määräaika on pidennetty aina huhtikuun 2021 loppuun asti.

Hallinnointi

HALLINNOINTI	53
Hallinnointiperiaatteet	54
Hallitus ja valiokunnat	56
Johtoryhmä	60
Palkka- ja palkkioselvitys	62
Riskienhallinta	64
Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat	65
Raportointiperiaatteet	66
GRI-sisältöindeksi	68

Hallinnointiperiaatteet

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki (1102/2017), valtioneuvoston asetus alkoholilain täytäntöönpanosta (151/2018), sosiaali- ja terveysministeriön asetus alkoholilain valvonnasta (158/2018), osakeyhtiölaki (624/2006) ja yhtiöjärjestys.

Alko Oy:n omistajaohjaus ja hallinnointiperiaatteet

Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta käyttäjilleen, muille ihmisille sekä koko yhteiskunnalle aiheutuvien haittojen vähentäminen.

Yhtiön erityistehtäväluonteesta vuoksi juuri sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta. Alko Oy:n tarkoitus ei ole voitontavoittelu eikä kilpailu yksityisten yritysten kanssa, vaan tehtävänä kautta vähentää alkoholista aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja.

Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa. Hallinnointiperiaatteet on julkaistu Alkon verkkosivuilla.

Eettiset periaatteet

Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat Alko Oy:n toiminnan periaatteina. Eettiset periaatteet ohjaavat jokaista alkolaista vastuulliseen ja eettiseen toimintaan yhtiön arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Keskeiset

periaatteet ovat rehellisyys ja laillisuus, vastuullisuus, toimiva työyhteisö, läpinäkyvyys ja tasapuolisuus sekä asiakaslähtöisyys.

Eettisistä periaatteista on laadittu verkkokoulutus, jonka koko henkilöstö suoritti alkuvuoden 2020 aikana. Koulutukset on rekisteröity henkilöstöjärjestelmään. Lisäksi eettiset periaatteet kuuluvat yhtiön perehdytysohjelmaan. Alko Oy:n hallitus hyväksyy mahdolliset muutokset periaatteisiin.

Eettisten periaatteiden mukaan Alko Oy:n henkilökunta ei saa vastaanottaa tai antaa mitään suoria tai epäsuoria lahjoja tai etuja, joita voidaan pitää lahjuksina tai korruptiona, epäasiallisena vaikuttamisena tai tasapuolisuusperiaatteiden vastaisina.

Alko Oy edellyttää, että kaikki alkolaiset noudattavat eettisiä periaatteita ja edistävät niiden toteutumista. Noudattamatta jääneistä liiketapaperiaateista tulee ilmoittaa omalle esihenkilölle, organisaatiossa tämän yläpuolella olevalle esihenkilölle tai sisäiselle tarkastukselle. Yhtiöllä ei ollut vuonna 2020 käytössä erillistä ilmoituskanavaa (niin sanottu whistleblowing), mutta sen käyttöönottoa valmistellaan. Vuoden 2020 aikana ei ollut korruption liittyviä oikeustapauksia, joissa Alko Oy olisi ollut vastaajana.

ALKON ORGANISAATIO

Yhtiökokous ja hallintoneuvosto

Yhtiökokous

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen 8.4.2020 mukaan valtionyhtiöt raportoivat yhtiökokouksille asettamistaan ilmastotavoitteista ja tehdyistä toimenpiteistä sekä muiden asettamiensa mitattavien yritys vastuutavoitteiden saavuttamisesta ja tehdyistä toimenpiteistä sekä kuvaavat yhtiökokouksissaan palkitsemispolitiikan ja perustelevat toteutuneen tulospalkitsemisen.

Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

Hallintoneuvosto

Alko Oy:n hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston tehtävät on määrittänyt alkoholilain ja Alko Oy:n yhtiöjärjestyksessä. Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu:

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liiketapaperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan

- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailta ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi
- vahvistaa alkoholiyhtiölle alkoholilain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen vähentämistä koskeva toimintasuunnitelma ja antaa alkoholilain 24 §:ssä tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnistä ja niistä toimenpiteistä, joilla yhtiö on pyrkinyt vähentämään 1 §:ssä tarkoitettuja haittoja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Alko Oy:n hallintoneuvostoon kaudella 2020–2023 kuuluvat puheenjohtaja Arja Juvonen, varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen sekä jäsenet Outi Alanko-Kahiluoto, Kim Berg, Petri Honkonen, Pauli Kiuru, Ari Koponen, Mats Löfström, Jari Myllykoski, Tom Packalén, Sari Sarkomaa ja Tuula Väättäinen.

Sosiaali- ja terveysministeriötä on hallintoneuvostossa edustanut johtaja Jari Keinänen. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa säädetään alkoholilain 24 §:ssä. Hallintoneuvosto kokoontuu keskimäärin viisi kertaa vuodessa.

Hallitus ja valiokunnat

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lain ja yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokousten päätösten ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti.

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallituskokoonpanossa otetaan huomioon yhtiön toiminnan asettamat vaatimukset. Osa valituista henkilöistä toimii johtavissa tai esihenkilön tehtävissä alkoholipolitiikkaan, työhyvinvointiin sekä sosiaali- ja terveystalouteen liittyvillä aloilla.

Hallituksen jäseniksi valittavilla on tehtävän edellyttämä pätevyys, riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus ja toimialatuntemus.

Hallituksessa on molempia sukupuolia. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää hänen valitsemisestaan seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokouksiin osallistuu kaksi henkilöstön edustajaa ilman äänioikeutta. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan, tai hänen ollessaan estynyt, varapuheenjohtajan kutsusta. Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä. Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat muun muassa

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti
- vahvistaa yhtiön strategia
- hyväksyä vuosittainen budjetti sekä valvoa sen toteutumista

- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistö-osakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmistella tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä tilinpäätös ja toimintakertomus sekä puolivuosisiklaus
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka- ja muista työsuhte-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- päättää henkilöstöpolitiikan strategiset linjaukset osana yhtiön strategiaa
- käsitellä yhtiön henkilöstötutkimusten tulokset

- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Yhtiökokous valitsi 14.5.2020 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Harri Sailaksen, varapuheenjohtajaksi Markku Tervahaudan sekä jäseniksi Kuisma Niemelän, Kirsi Paakkarin, Pekka Perttulan ja Ulrika Romant-schukin. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuivat henkilöstön edustajat Sini Heikkinen ja Riina Väntsi.

Hallituksella oli kymmenen kokousta vuoden aikana. Hallituksen varsinaiset jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä, ja jäsenten enemmistö on riippumaton yhtiön omistajasta. Markku Tervahauta toimii pääjohtajana Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa. Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen sekä talousjohtaja Anton Westermarck ja hallituksen sihteerinä yhtiölakimies Jonna Björklund osallistuvat hallituksen kokouksiin.

Hallituksen valiokunnat

Alkon hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilöstö- sekä vastuullisuusvaliokunta. Hallitus nimitti nykyisten valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet kokouksessaan 11.6.2020. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja periaatteet.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta huolehtimaan siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että sisäinen valvonta ja riskienhallinta, tilintarkastus sekä sisäinen tarkastus on järjestetty lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viidestä hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä laskentatoimen tuntemus. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Kuisma Niemelä sekä jäsenet Kirsi Paakkari ja Ulrika Romantschuk. Valiokunnan esittelijöinä toimivat Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen ja talousjohtaja Anton Westermarck sekä sihteerinä tarkastuspäällikkö Sirkku Karjalainen.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaa valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstö-

politiikkaa ja -käytäntöä ja organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä tehtävissä. Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään neljästä hallituksen jäsenestä. Henkilöstövaliokunta kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa.

Henkilöstövaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Harri Sailas sekä jäsenet Kuisma Niemelä ja Markku Tervahauta. Valiokunnan esittelijänä toimii Alkon toimitusjohtaja Leena Laitinen ja sihteerinä henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger.

Vastuullisuusvaliokunta

Vastuullisuusvaliokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoholilain mukaisissa sosiaali- ja terveystieteiden sekä yhtiön strategian mukaisten muiden vastuullisuuden tavoitteiden saavuttamisessa. Valiokunta koostuu kolmesta tai neljästä hallituksen jäsenestä. Lisäksi valiokunnan kokouksiin osallistuu tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntija. Vastuullisuusvaliokunta kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa.

Vastuullisuusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Ulrika Romantschuk, jäsenet Pekka Perttula ja Markku Tervahauta sekä kutsuttaessa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntija Ismo Tuominen. Valiokunnan esittelijänä toimii toimitusjohtaja Leena Laitinen ja sihteerinä viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho.

HALLITUKSEN JÄSENET

Harri Sailas

- s. 1951
- hallituksen puheenjohtaja
- ekonomi
- hallituksessa vuodesta 2014 (19.12.2014–)

Luottamustoimet:

- Finavia Oyj, hallituksen puheenjohtaja (2015–)
- Merame Oy, hallituksen puheenjohtaja (2017–)
- Solidium Oy, hallituksen puheenjohtaja (2016–)
- Sponlator Oy, hallituksen puheenjohtaja (19.12.2019–)
- FinnHEMS Oy, hallituksen puheenjohtaja (9.4.2020–)
- Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, valtuuskunnan jäsen (2015–)
- Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunta, varapuheenjohtaja (2014–2020)

Markku Tervahauta

- s. 1962
- hallituksen varapuheenjohtaja
- lääketieteen tohtori
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen pääjohtaja
- hallituksessa vuodesta 2019

Luottamustoimet:

- Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, valtuuskunnan jäsen (2019–)
- Tampereen yliopiston työelämäyhteyksien neuvottelukunta (2020–)
- Kelan neuvottelukunta, jäsen (1.7.2020–31.6.2023)
- Valtion ravitsemusneuvottelukunta (VRN), puheenjohtaja (9.11.2020–8.11.2023)
- Kansanterveyden neuvottelukunta, hyvinvointi- ja terveyspolitiikan arviointi- ja seurantaajaosto, puheenjohtaja (1.9.2020–31.7.2023)

Kuisma Niemelä

- s. 1958
- hallituksen jäsen
- filosofian maisteri, KTT h.c.
- hallituksessa vuodesta 2014

Luottamustoimet:

- Joutsen Finland Oy, hallituksen jäsen (2014–)
- Oy Checkmark Ab, hallituksen jäsen (2017–)
- Ruokaboksi Oy, hallituksen puheenjohtaja (2018–)
- Speys Oy, hallituksen jäsen (2020–)
- Partiosäätiö – Scoutstiftelsen rs, neuvottelukunnan jäsen (2013–)

Kirsi Paakkari

- s. 1963
- hallituksen jäsen
- kauppatieteiden maisteri
- Kalevala Koru Oy:n toimitusjohtaja
- hallituksessa vuodesta 2018

Luottamustoimet:

- Kalevala Korun Kulttuurisäätiö, hallituksen puheenjohtaja (2019–)
- Kultaseppien Työnantajaliitto ry, hallituksen jäsen (2019–)

HALLITUKSEN JÄSENET

Pekka Perttula

- s. 1960
- hallituksen jäsen
- valtiotieteiden tohtori
- hallituksessa vuodesta 2018

Luottamustoimet:

- Farmasialiiton Palvelut Oy, hallituksen jäsen (2019–)
- Maahenki Oy, hallituksen puheenjohtaja (2019–)
- Maaseudun Sivistysliitto ry, puheenjohtaja (2016–)
- Maaseudun Yhteisvaliokunnan Säätiö, hallituksen jäsen (1995–)
- Alli Paasikiven Säätiö, hallituksen jäsen (2014–)

Ulrika Romantschuk

- s. 1966
- hallituksen jäsen
- valtiotieteiden kandidaatti
- Nordea Bank Oyj, konsernin johtoryhmän jäsen, vastuualueenaan brändi, viestintä ja markkinointi
- hallituksessa vuodesta 2017

Luottamustoimet:

- WWF Suomi, hallintoneuvoston jäsen (2016–)
- Circus Helsinki, hallituksen puheenjohtaja (2014–)

Sini Heikkinen

- s. 1974
- henkilöstön edustaja
- päätyösuojeluvaltuutettu
- Alkon Liikeväki ALV ry:n puheenjohtaja

Luottamustoimet:

- Palvelualojen ammattiliitto PAM ry, hallituksen jäsen (2010–2023)
- Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK, edustajiston jäsen (2011–2024)

Riina Väntsi

- s. 1973
- henkilöstön edustaja
- palvelupäällikkö
- Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n puheenjohtaja

Luottamustoimet:

- Ammattiliitto PRO, edustajiston jäsen (2021–2024)
- Ammattiliitto PRO, työttömyyskassan hallituksen varajäsen (2021–2024)

Johtoryhmä

Alkon johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Johtoryhmä

Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja muut johtoryhmän jäsenet. Alkon johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä valmistelee yhtiön strategian ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tuloskehitystä, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään ovat vuonna 2020 kuuluneet toimitusjohtaja Leena Laitinen, liiketoimintajohtaja, myymäläverkosto ja verkkokauppa Kari Pennanen (toimitusjohtajan sijainen), viestintäjohtaja Maritta Iso-Aho, henkilöstöjohtaja Heli Hassinen-Biberger, valikoima- ja hankintajohtaja Anu Koskinen (1.7.2020 alkaen) (vt. valikoima- ja hankintajohtaja Mika Kauppinen 1.12.2019-30.6.2020) ja talousjohtaja Anton Westermarck. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti, keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa.

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut edustamisoikeutetut antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän jäsenet ja edustamisoikeutetut ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalle on nimitetty sijainen.

Toimitusjohtajan toimitusuhteen ehdot on määritelty hallituksen hyväksymässä kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa. Toimitusjohtajan eläke-etuudet määräytyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

JOHTORYHMÄN JÄSENET 31.12.2020

Leena Laitinen

- s. 1970
- kauppätieteiden maisteri
- toimitusjohtaja
- Alkon palveluksessa 2017 alkaen

Heli Hassinen-Biberger

- s. 1970
- filosofian maisteri, MBA
- henkilöstöjohtaja
- Alkon palveluksessa 2019 alkaen

Maritta Iso-Aho

- s. 1964
- hallintotieteiden maisteri, eMBA
- viestintäjohtaja
- Alkon palveluksessa 2008 alkaen

Anu Koskinen

- s. 1972
- kauppätieteiden maisteri
- valikoima- ja hankintajohtaja
- Alkon palveluksessa 1.7.2020 alkaen

Kari Pennanen

- s. 1964
- yhteiskuntatieteiden maisteri, eMBA, KJs
- liiketoimintajohtaja, myymäläverkosto ja verkkokauppa
- Alkon palveluksessa 1989 alkaen

Anton Westermarck

- s. 1968
- kauppätieteiden maisteri
- talousjohtaja
- Alkon palveluksessa 2014 alkaen

Palkka- ja palkkioselvitys 2020

Hallintoneuvosto

Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuonna 2020 hallintoneuvoston kokouksissa läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille maksettiin kokouspalkkioita seuraavasti:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja
1 000 euroa per kokous
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja
800 euroa per kokous
- hallintoneuvoston jäsen
700 euroa per kokous

Vuonna 2020 hallintoneuvosto kokoontui viisi kertaa.

Osallistumisprosentit kokouksiin ja maksetut palkkiot on esitetty alla olevassa taulukossa.

Hallintoneuvoston jäsen	Osallistuminen kokouksiin (%)	Palkkiot (€)
Arja Juvonen, pj	100 %	5 000
Hannakaisa Heikkinen, vpj	100 %	4 000
Outi Alanko-Kahiluoto, jäsen	80 %	2 800
Kim Berg, jäsen	100 %	3 500
Petri Honkonen, jäsen	80 %	2 800
Pauli Kiuru, jäsen	100 %	3 500
Ari Koponen, jäsen	100 %	3 500
Mats Löfström, jäsen	100 %	3 500
Jari Myllykoski, jäsen	100 %	3 500
Tom Packalén, jäsen	80 %	2 800
Sari Sarkomaa, jäsen	100 %	3 500
Tuula Väätäinen, jäsen	100 %	3 500
Yhteensä		41 900

Hallitus

Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuonna 2020 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita seuraavasti:

- hallituksen puheenjohtaja
2 750 euroa kuukaudessa
- hallituksen varapuheenjohtaja
1 300 euroa kuukaudessa
- hallituksen jäsen
1 100 euroa kuukaudessa

Lisäksi maksettiin kokouspalkkiona 600 euroa per kokous hallituksen kokouksiin osallistuneille hallituksen jäsenille ja kokouspalkkiona 600 euroa per kokous

valiokuntien kokouksiin osallistuneille valiokuntien jäsenille.

Vuonna 2020 hallitus kokoontui kymmenen kertaa. Kaksi kokouksista (30.3.2020 ja 21.4.2020) järjestettiin sähköpostikokouksina, joista ei hallituksen puheenjohtajan päätöksellä maksettu kokouspalkkioita.

Osallistumisprosentit kokouksiin ja maksetut palkkiot on esitetty alla olevassa taulukossa.

Hallituksen jäsen	Osallistuminen hallituksen kokouksiin (%)	Kuukausipalkkiot (€)	Hallituksen kokouspalkkiot (€)	Valiokuntien kokouspalkkiot (€)	Palkkiot yhteensä (€)
Harri Sailas, pj	100 %	33 000	4 800	3 600	41 400
Markku Tervahauta, vpj	100 %	15 600	4 800	5 400	25 800
Kuisma Niemelä, jäsen	100 %	13 200	4 800	6 600	24 600
Kirsi Paakkari, jäsen	100 %	13 200	4 800	3 000	21 000
Pekka Perttula, jäsen	100 %	13 200	4 800	2 400	20 400
Ulrika Romantschuk, jäsen	100 %	13 200	4 800	5 400	23 400
Yhteensä		101 400	28 800	26 400	156 600

Palkkiot on ilmoitettu vuoden 2020 aikana järjestettyjen kokousten mukaisesti.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitseminen

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstövaliokunnan esityksestä. Johdon palkitsemisessa noudatetaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.5.2016 antamaa valtion omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä. 8.4.2020 annettu valtion omistajapolitiikan periaatepäätös määrittelee Alkon palkitsemisen 1.1.2021 alkaen.

PALKAT

	Kokonaispalkka (rahapalkka) (€)		Lyhyen aikavälin kannustinpalkkio, maksu vuosittain (€)		Luontoisetuudet		Yhteensä (€)	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Toimitusjohtaja	340 617	340 600	64 000	100 138	15 025	15 000	419 642	455 738
Muu johtoryhmä	888 656	956 599	163 006	288 870	34 255	29 818	1 085 917	1 275 287
Yhteensä	1 229 273	1 297 199	227 006	389 008	49 280	44 818	1 505 559	1 731 025

LISÄELÄKKEIDEN VUOSIMAKSUT

	2020* (€)	2019* (€)
Toimitusjohtaja	-	-
Muu johtoryhmä	92 256	108 109
Yhteensä	92 256	108 109

*Ei sisällä mahdollisia rahastohyvityksiä

ELÄKKEET JA IRTISANOMISAJAT

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisaika
Toimitusjohtaja	TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläkeikä	Toimitusjohtajan puolelta 6 kk ja yrityksen puolelta 6 kk
Muu johtoryhmä	Yksi jäsen 61 v	66 % eläkepalkasta	Johtoryhmän jäsenen puolelta 3 kk ja työnantajan puolelta 4–6 kk
	Yksi jäsen TyELin mukainen eläkeikä	TyEL ja 10 %:n maksuperusteinen lisäeläke vuosipalkasta	
	Kolme jäsentä TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläke	

Riskienhallinta

Tehokkaalla riskienhallinnalla varaudumme sekä strategisiin että operatiivisiin riskeihin.

Valvonta ja tarkastus

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien valikoimaan ottamista, valikoimasta poistamista sekä hinnoitteluperusteita koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan.

Riskienhallinnan järjestäminen ja sisäinen tarkastus

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän

kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alkon riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoiavaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategisiin ja operatiivisiin riskeihin.

Johtoryhmä arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan kohdistuvat mahdolliset riskit, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen. Samalla riskeille nimetään vastuuhenkilöt, jotka määrittelevät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta.

Kriittisimmät riskit

- lainsäädännön muutokset
- alkoholijuomaveron muutoksen vaikutus alkoholijuomien matkustajatuonnin määrään ja siten Alkon myynnin kehitykseen ja kannattavuuteen
- koronapandemian vaikutukset terveyteen, talouteen ja liiketoiminnan jatkuvuuteen
- toiminnan vastuullisuus: alkoholin myyminen alaikäisille tai päihtyneille vastuullisen asiakaspalvelun periaatteiden vastaisesti, ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholijuomien hankintaketjussa

- henkilökunnan saatavuus
- ICT-palveluiden häiriöistä ja kyberrikollisuudesta aiheutuva liiketoiminnan keskeytyminen
- kriittisen tiedon joutuminen väärin käsiin.

Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja taloussääntöön. Alkon talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittämisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa.

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon sisäisen valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

Tilintarkastus

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyessä. Yhtiökokous valitsi keväällä 2020 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii Lasse Holopainen, KHT.

Tilintarkastaja
Lasse Holopainen
s. 1960
päävastuullinen tilintarkastaja, KPMG Oy Ab, KHT

Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat

Olennaisuusanalyysin tarkoituksena on tunnistaa Alkon ja sen sidosryhmien tärkeimmät näkökohdat vastuullisuuden osalta. Sidosryhmien odotusten huomioiminen on tärkeä osa yhtiön johtamisjärjestelmää sekä strategian ja toimintasuunnitelmien laadintaa. Käymme sidosryhmiemme kanssa jatkuvaa dialogia ja pyrimme huomioimaan odotuksissa tapahtuneet muutokset toiminnassamme. Seuraamme aktiivisesti toimintaympäristössämme tapahtuvia muutoksia.

Järjestöjen ohella Alko käy dialogia asiakkaiden, henkilöstön, tavarantoimittajien, poliittisten päättäjien ja median kanssa. Merkittävässä roolissa ovat tavarantoimittajien lisäksi muut kansainvälisessä hankintaketjussa suoraan tai välillisesti toimivat yritykset, yhteisöt, järjestöt ja muut vaikuttavat tahot. Esimerkiksi alkoholijuoma-alan paikalliset toimialajärjestöt ovat toimintamme vaikuttavuuden näkökulmasta tärkeitä yhteistyötahoja.

Alkon vastuullisuusustyön olennaiset teemat on kuvattu olennaisuusmatriisissa. Olennaisuudet on määritetty vuonna 2018 tehdyn kattavan sidosryhmä-analyysin pohjalta. Päivitämme olennaisuusmatriisin vuoden 2021 aikana.

Johtamistapa olennaisten näkökohtien osalta

Arvioinnin tuloksena Alkon kannalta olennaisiksi näkökohdiksi tunnistettiin seuraavat teemat:

1. Alkoholin vastuullinen vähittäismyynti
2. Asiakaskokemuksen huippu
3. Tiedostavan ostopäätöksen tukeminen
4. Innostava ja onnistuva työyhteisö
5. Ihmis- ja työoikeuksien edistäminen alkoholijuomien tuotannossa
6. Kestävät pakkausmateriaalit, materiaalihokkuus ja kierrätys
7. Juomatuotannon ilmastovaikutukset ja vedenkulutus
8. Vastuullisuuden kehittäminen kumppanuuksien kautta
9. Läpinäkyvä ja tehokas liiketoiminta

Tunnistettujen olennaisten teemojen lisäksi raportilla on myös muita kestävän kehityksen tietoja, joista Alkon sidosryhmät ovat kiinnostuneita. Tunnistettujen olennaisten teemojen laskentarajat arvioitiin sen perusteella, mikä niiden taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövaikutus on Alkon arvoketjulle.

Tunnistetut olennaiset näkökohdat

Taloudellinen vastuu

Alkoholien vastuullinen vähittäismyynti
Läpinäkyvä ja tehokas liiketoiminta

Ympäristövastuu

Tiedostavan ostopäätöksen tukeminen
Kestävät pakkausmateriaalit, materiaalihokkuus ja kierrätys
Juomatuotannon ilmastovaikutukset ja vedenkulutus

Sosiaalinen vastuu

Innostava ja onnistuva työyhteisö
Ihmis- ja työoikeuksien edistäminen alkoholijuomien tuotannossa

Asiakaskokemus

Asiakaskokemuksen huippu

Sidosryhmäyhteistyö

Vastuullisuuden kehittäminen kumppanuuksien kautta

Laskentaraja

Alko Oy, yhteiskunta
Alko Oy, yhteiskunta

Alko Oy

Alko Oy, tavarantoimittajat

Alko Oy, tavarantoimittajat

Alko Oy

Alko Oy, tavarantoimittajat

Alko Oy

Alko Oy, järjestöt

Raportointiperiaatteet

Alko on raportoinut vuosittain kansainvälisen Global Reporting Initiativen (GRI) raportointiohjeiston mukaisesti vuodesta 2004 lähtien. Noudatamme raportissa GRI:n kestävän kehityksen suosituksen lisäksi valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä vuosilta 2016 sekä 2020 ja ohjeistusta valtion enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin vuodelta 2014. Raportti on laadittu soveltaen GRI-ohjeistusta sen peruslaajuudessa (Core). GRI-indeksissä on mainittu jokaisen raportoidun standardin osalta, minkä vuoden standardiversiota raportoinnissa on käytetty. Raportti ilmestyy suomeksi ja englanniksi, ja se julkaistaan ainoastaan pdf-versiona. Raporttia ei ole ulkoisesti varmennettu.

Raportin laskentaraja

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä, jotka on määritetty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Raportissa esitetyt tiedot ovat peräisin yhtiön operatiivisen toiminnan tueksi tehdyistä selvityksistä ja kirjanpidon luvut tarkastetusta liikekirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä. Raportointi kattaa Alkon koko toiminnan. Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat Alkon talousraportteihin, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Sosiaalisen vastuun tunnusluvut tulevat henkilöstötietojärjestelmistä, palkanlaskentajärjestelmistä, palveluntuottajilta ja kirjanpidosta. Ympäristövastuun luvut on pääosin saatu omista järjestelmistä ja palveluntuottajilta. Henkilöstölukujen laskennassa sovelletaan kirjanpitolausakunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta.

Hallinnointi-osio noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Tilinpäätös on laadittu FAS-standardin mukaan.

Alkon yritys vastuuidikaattoreiden laskentaperiaatteet

Oma näkökohta: kestävät pakkausmateriaalit, materiaaalitehokkuus ja kierrätys

Alkossa myytyjen pakkausten mittarina on eri pakkaustyyppien ja -materiaalien prosentuaalinen osuus myynnistä. Alkossa myytyjen juomapakkausten määrät saadaan Alkon tietovarastosta (Data Platform), josta raportointijärjestelmän (Power BI) kautta saadaan tuotteiden myyntitietojen perusteella kappalemyyntit pakkaustyypeittäin.

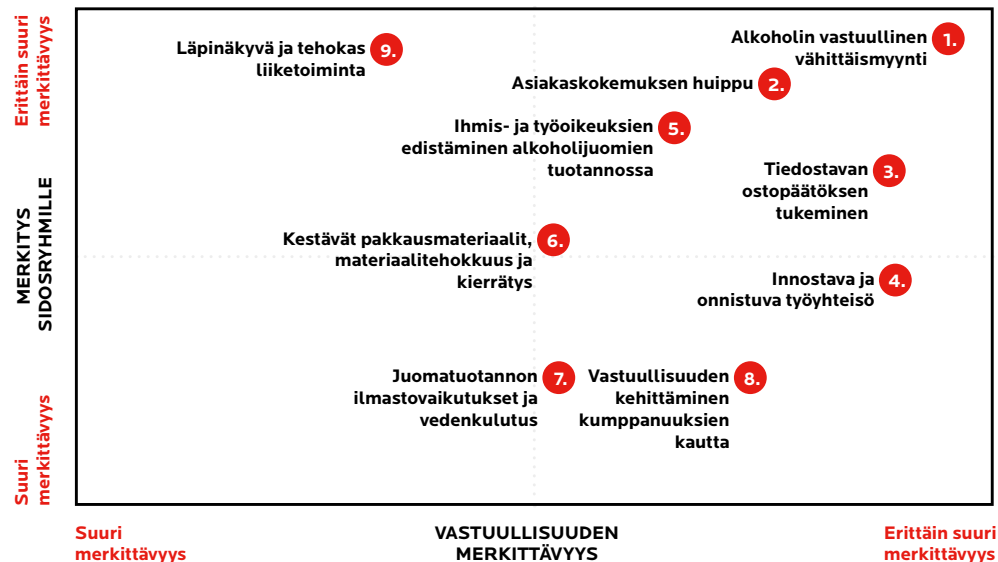
Oma näkökohta: juomapakkausten hiilidioksidipäästöt

Tuotevalikoiman pakkauksista aiheutuneiden hiilidioksidipäästöjen (CO₂e) mittari on tonnia miljoonaa litraa kohden. Alkossa myytyjen juomapakkausten määrät saadaan Alkon tietovarastosta (Data Platform), josta raportointijärjestelmän (Power BI) kautta saadaan myynti pakkaustyypeittäin. Myyntivolyyymi kerrotaan eri pakkaustyyppien ja -kokojen keskimääräisillä hiilidioksidipäästöarvoilla (CO₂e).

Oma näkökohta: tiedostavan ostopäätöksen tukeminen

Tuotteiden ympäristötiedot eli Vihreä valinta -merkinnän tiedot (alkuviini, biodynaaminen, luomu, paikallinen kestävän kehityksen sertifiointi, vegaaninen

OLENNAISUUSMATRIISI

ja ympäristövastuullinen pakkaus) ovat peräisin Alkon tuotehallintajärjestelmässä olevilta tuotetietokortteilta. Näiden tuotteiden myynti ja lukumäärätiedot raportoidaan raportointijärjestelmästä (Power BI), joka hakee tiedot Alkon tietovarastosta (Data Platform). Indikaattoreina lasketaan Vihreän valinnan tuotteiden osuus juomavalikoimasta sekä kappalemääräisesti että myytyinä litroina, ja myynnin prosentuaalinen osuus kokonaisvolyyminä.

Myymlöiden ja pääkonttorin sähkön kokonaiskulutus

Sähkökulutustieto kerätään automaattisyytteenä sähkön myyjältä, kiinteistön järjestelmästä tai laskuttajakohtaisesti jälkikäteen laskuilta kiinteistöjohtamisen järjestelmään (Granlund Manager). Alle kymmenestä myymäläkohteesta ei ole saatavilla kulutustietoa, koska vuokranantaja ei laskuta kulutuksesta tai laskuttaa sähkön vuokran osana kiinteällä kuukausisummalla. Puuttuvien kulutustietojen osalta käytetään myymälätyyppikohtaista keskimääräistä sähkön neliökulutusta kerrottuna kunkin myymälän neliömäärällä.

Tuontikuljetusten hiilidioksidipäästöt

Tiedot kerätään maahantuontikumppaneiden toimitamilta päästöraporteilta päästötiedot yhdistämällä. Tämä toimintamalli on nyt ensimmäistä kertaa käytössä päästöjen raportoinnissa.

Kotimaan myymäläjakelukuljetusten hiilidioksidipäästöt

Luvut saadaan Alkon käyttämien kuljetusliikkeiden toimittamien päästöraporttien tiedoista yhdistämällä.

Alkon myymälöistä paluukuormien mukana kerätyt pakkausmateriaalit-indikaattorin tiedot kerätään ajamalla raportointijärjestelmästä (Power BI) kaikkien myymälöiden varastotapahtumat (palautukset) pakkausmateriaaleille, joista on tehty omat tuotteensa. Tietoihin lasketaan yhteen kunkin pakkausmateriaalin palautetut määrät, kerrotaan ne oletuspainoilla (tuotenumeron kolme viimeistä numeroa) ja lasketaan materiaaleittain yhteen. Yhtiö raportoi vain myymälöistä paluukuormien mukana kerätyt ja edelleen kierrätyseen ohjatut materiaalmäärät. Esimerkiksi kiinteistöjen kautta kierrätetyt määrät eivät ole mukana luvuissa.

Päihtymysepäily-, ikäraja- ja välitysepäilytarkastukset

Myyjät rekisteröivät asiakkaan ostokelpoisuuden tarkastamisen kassapäätteelle pikanäppäimellä. Tiedot tallentuvat Alkon tietovarastoon (Data Platform), josta ne raportoidaan raportointijärjestelmän (Power BI) kautta.

Mystery shopping -testiasioinnit

Alkon ikärajavallvonnan onnistumista mitataan vuosittain ulkopuolisen tahon toteuttamilla mystery shopping -testiasioinneilla, joissa ikärajavallvontaa testataan 18–23-vuotiaiden testiasiakkaiden käynnellä.

Vastuullisen hankinnan toimenpiteet

Alko seuraa hankintaketjun eettisten toimintaperiaatteiden toteutumista amfori BSCI -auditointien avulla. Tiedot auditointien tuloksista kerätään amfori BSCI:n tietokannasta. Koulutuksiin, työpajoihin tai muihin

vastaaviin yhteistyömuotoihin viittaavat luvut kerätään Alkon omista järjestelmistä, palveluntarjoajilta ja yhteistyökumppaneilta.

Raportin sidosryhmät

Raportin tärkeimpiä kohderyhmiä ovat Alkon henkilökunta, asiakkaat, yhteistyökumppanit, omistaja, viranomaiset, tavarantoimittajat ja media.

Raportointijakso ja yhteystiedot

Tämä raportti kertoo vuoden 2020 vastuullisuustyömme tuloksista. Raportti vuodelta 2019 ilmestyi maaliskuussa 2020. Lisätietoja Alkon viestintäyksiköltä: vastuullisuusasiantuntija Virpi Valtonen (virpi.valtonen@alko.fi) tai viestintäpäällikkö Varpu Göös (varpu.goos@alko.fi).

GRI-sisältöindeksi

GRI-standardi	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
	GRI 102 YLEINEN SISÄLTÖ			2016
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Alko lyhyesti		
102-2	Toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	Alko lyhyesti		
102-3	Pääkonttorin sijainti	Alko lyhyesti		
102-4	Toimintojen sijainti	Alko lyhyesti		
102-5	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Alko lyhyesti		
102-6	Markkina-alueet	Alko lyhyesti		
102-7	Organisaation koko	Alko lyhyesti		
102-8	Henkilöstö ja muut työntekijät	Henkilöstö	Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevia työntekijöitä keskimäärin vuoden 2020 aikana: 2 196. Naisia 1 669 (76 %), miehiä 527 (24 %). Määräaikaista työntekijöitä keskimäärin vuoden 2020 aikana 249. Naisia 197 (79 %), miehiä 52 (21 %).	
102-9	Toimitusketju	Alko lyhyesti, Hankintaketju		
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Vastuullinen myynti ja asiakaskokemus		
102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Ympäristö, Vastuullisuuden johtaminen		
102-12	Ulkopuoliset aloitteet	Hankintaketju		
102-13	Jäsenyydet	Alkon sidosryhmäyhteistyö		
102-14	Ylimmän johdon lausunto	Toimitusjohtajan katsaus		
102-16	Arvot, periaatteet, normit ja standardit	Hallinnointiperaatteet		
102-18	Hallintorakenne	Hallinnointiperaatteet, Vastuullisuuden johtaminen		
102-22	Hallituksen kokoonpano	Hallitus ja valiokunnat		
102-23	Hallituksen puheenjohtajan asema	Hallitus ja valiokunnat	Hallituksen puheenjohtaja ei ole toimivan johdon jäsen.	
102-35	Palkitsemiskäytännöt	Palkka- ja palkkioselvitys, Henkilöstö		
102-36	Palkkioiden määrittelyprosessit	Henkilöstö	Palkkioiden määrittelyssä ei ole käytetty ulkopuolisia palkitsemiskonsultteja.	
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Alkon sidosryhmäyhteistyö		
102-41	Työehtosopimukset	Henkilöstö	Alkossa noudatetaan kahta työehtosopimusta: Palvelualojen työnantajaliitto PALTA ry:n ja Alkon Liikeväki ALV ry:n välillä solmittua myymälätyöntekijöiden työehtosopimusta sekä Palvelualojen työnantajaliitto PALTA ry:n ja Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n välillä solmittua toimihenkilöiden työehtosopimusta. Näitä työehtosopimuksia noudatetaan kaikissa Alkon työsuhteissa lukuun ottamatta niitä henkilöitä, joiden työehdoista on sovittu johtajasopimuksella.	
102-42	Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	Alkon sidosryhmäyhteistyö		
102-43	Sidosryhmien osallistamisen tavat	Alkon sidosryhmäyhteistyö		
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Alkon sidosryhmäyhteistyö		

GRI-standardi	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	Tilinpäätös		
102-46	Raportin sisällön määrittely ja aihekohtaiset laskentarajat	Vastuullisuuden johtaminen, Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat		
102-47	Olennot yritysvastuun aiheet	Vastuullisuuden johtaminen, Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat		
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Raportointiperiaatteet		
102-49	Muutokset raportoinnissa	Raportointiperiaatteet		
102-50	Raportointijakso	Raportointiperiaatteet		
102-51	Edellisen raportin päiväys	Raportointiperiaatteet		
102-52	Raportin julkaisutiheys	Raportointiperiaatteet		
102-53	Yhteystiedot lisätiedoille	Raportointiperiaatteet		
102-54	GRI-standardien soveltamistason ilmaiseminen	Raportointiperiaatteet	Tämä raportti noudattaa GRI-standardien sovellustasoa Core.	
102-55	GRI-sisältöhakemisto	GRI-sisältöindeksi		
102-56	Ulkoinen varmennus	Raportointiperiaatteet	Raportille ei ole tehty ulkoista varmennusta.	
	GRI 103 JOHTAMISKÄYTÄNNÖT			2016
103-1	Olennot aiheet ja niiden laskentarajat	Vastuullisuuden johtaminen, Alkon vastuullisuuden olennaiset teemat		
103-2	Johtamiskäytännön ja sen osa-alueiden kuvaus	Vastuullisuuden johtaminen		
103-3	Johtamiskäytännön tehokkuuden arviointi	Vastuullisuuden johtaminen		
TALOUDELLISET VAIKUTUKSET				
	GRI 201 TALOUDELLINEN TOIMINTA			2016
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Taloudellinen vastuu		
201-2	Ilmastomuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	Riskienhallinta, Ympäristö	Riskien ja mahdollisuuksien rahamääräisiä arvioita tai toteutumia ei ole raportoitu. Tieto ei ole saatavilla, koska ilmastomuutoksen vaikutuksia on vaikea ennakoita.	
201-4	Valtiolta saadut avustukset		Alko ei saa avustuksia. Suomen valtio omistaa Alkon.	
	GRI 203 VÄLILLISET TALOUDELLISET VAIKUTUKSET			2016
203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	Taloudellinen vastuu		
	GRI 205 KORRUPTIONVASTAISUUS			2016
205-2	Korruption vastaisiin toimintatapoihin liittyvä tiedonanto ja koulutus	Hallinnointiperiaatteet		
205-3	Vahvistetut lahjonta- ja korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Hallinnointiperiaatteet		

GRI-standardi	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
	GRI 206 KILPAILUN RAJOITTAMINEN			2016
206-1	Oikeustoimet kilpailun vastaisesta toiminnasta		Vuoden 2020 aikana ei ole ollut oikeustoimia, sakkoja tai muita seuraamuksia kilpailuoikeudellisiin säännöksiin liittyen.	
	YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET			
	Oma näkökohta: kestävät pakkausmateriaalit, materiaalihokkuus ja kierrätys	Ympäristö		
	Oma näkökohta: juomapakkausten hiilidioksidipäästöt	Ympäristö	Vuonna 2020 Alkon juomavalikoiman pakkausten aiheuttamat CO ₂ e-päästöt olivat 38 545 tonnia eli 416 tCO ₂ e miljoonaa litraa kohden.	
	Oma näkökohta: tiedostavan ostopäättöksen tukeminen	Ympäristö, Valikoima		
	GRI 302 ENERGIA			2016
302-1	Organisaation oma energiankulutus	Ympäristö	Alkon pääkonttorin ja myymäläverkoston sähkönkulutus vuonna 2020 oli 12,3 GWh.	
	GRI 305 PÄÄSTÖT			2016
305-2	Epäsuoran energiankulutuksen kasvihuonepäästöt (scope 2)	Ympäristö	Pääkonttorin ja myymäläverkoston sähkönkulutuksesta aiheutuneet CO ₂ -päästöt olivat 630,8 tonnia. Luvussa on huomioitu Alkon itse ostama sekä vuokranantajien sähkösovimuksiin sisältyvä vihreä sähkö. Sähkönkulutuksen päästökertoimena on käytetty Energiaviraston viimeisintä vuonna 2019 julkistettua jäännejakautuksen mukaista sähköntuotannon ominaispäästökerrointa 249,29 kgCO ₂ /kWh.	
	GRI 306 JÄTEVEDET JA JÄTTEET			2016
306-2	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsiteltävän mukaisesti	Ympäristö	Vuonna 2020 Alkon kierrätykseen ohjaaman pahvijätteen määrä oli 3 816 tonnia ja lavamuovijätteen määrä oli 86 tonnia. Alko raportoi vuodesta 2020 alkaen sekä pahvin että muovin laskennallisen seurannan avulla. Alkon toiminnasta ei synny tilastoitavaa vaarallista jätettä.	
	SOSIAALISET VAIKUTUKSET			
	Oma näkökohta: alkoholin vastuullinen vähittäismyynti	Vastuullinen myynti ja asiakaskokemus		
	GRI 401 TYÖLLISTÄMINEN			2016
401-1	Uuden henkilöstön palkkaaminen ja henkilöstön vaihtuvuus	Henkilöstö	Määräaikaisia työntekijöitä keskimäärin vuoden 2020 aikana: 249. Naisia 197 (79%), miehiä 52 (21%).	
401-2	Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuuudet, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa-aikaiselle henkilöstölle	Henkilöstö	Etuudet koskevat koko henkilöstöä.	
	GRI 402 HENKILÖSTÖN JA TYÖNANTAJAN VÄLISET SUHTEET			2016
402-1	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	Henkilöstö	Työvoiman vähentämistä koskevissa yhteistoimintaneuvotteluissa noudatetaan yhteistoimintalaissa määriteltyä vähimmäisilmoitusaikaa (viisi päivää) ja saman lain mukaisia neuvotteluaikoja (14 päivää / kuusi viikkoa). Yhteistoimintasopimukset ovat molempien työehtosopimusten liitteinä. Niissä on määritelty Alkossa noudatettavan yhteistoiminnan tarkoitus ja tavoitteet sekä yhteistoiminnan osapuolet. Yhteistoimintasopimuksiin on kirjattu myös YT-neuvottelukuntaa koskevat määräykset. YT-neuvottelukuntaan kuuluu Alkossa työnantajan edustajan lisäksi edustajat molemmista henkilöstöjärjestöistä.	
	GRI 403 TYÖTERVEYS JA TYÖTURVALLISUUS			2018
403-1	Työterveyden ja työturvallisuuden johtamisjärjestelmä	Henkilöstö	Kaikki työntekijät kuuluvat työsuojeluorganisaation piiriin. Noudatamme työturvallisuuslakia ja työterveyshuoltolakea.	
403-2	Tapaturmien tunnistaminen, riskien hallinta ja vaaratilanteiden tutkinta	Henkilöstö	Jokainen Alkon toimipaikka arvioi vuodessa kvartaaleittain työturvallisuuteen liittyviä riskejä vuosikellon mukaisesti. Riskienarvioinnin yhteydessä havaitut puutteet vastuutetaan esimiehelle, joka vastaa kehittämistoimpiteistä työturvallisuuteen liittyvien vaarojen poistamiseksi ja työturvallisuuden kehittämiseksi. Riskienarvioinnin suorittaminen on osa henkilöstön perehdytysohjelmaa. Toimipaikkojen raportoidut työpaikatapaturmat tutkitaan työsuojeluorganisaation toimesta. Työmatkatapaturmia ei tutkita, koska niihin vaikuttaminen on haasteellisempaa, sillä emme voi vaikuttaa toimipaikkamme ulkopuoliseen toimintaympäristöön.	

GRI-standardi	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
403-3	Työterveyspalvelut	Henkilöstö	Alkon työterveyspalvelut on järjestetty valtakunnallisesti ja koko henkilöstö kuuluu niiden piiriin. Työterveyshuollolla on tärkeä rooli työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä työntekijöiden turvallisuuden, työkyvyn ja terveyden suojelemisessa ja edistämisessä.	
403-4	Työntekijöiden osallistuminen, konsultointi ja viestintä työterveydestä ja työturvallisuudesta	Henkilöstö	Työsuojelusopimus sisältyy työehtosopimukseen. Alkossa on Alkotason työsuojelutoimikunta, jossa mukana henkilöstöryhmien edustajat. Kokoonpano: neljä työntekijöiden/myyjien edustajaa, kaksi toimihenkilöiden edustajaa ja kaksi työnantajan edustajaa.	
403-5	Työntekijöiden työterveys ja työturvallisuuskoulutus	Henkilöstö	Työntekijöille järjestetään perehdytystä sekä työturvallisuuteen että työterveyteen liittyvistä asioista. Lisäksi kaikille työntekijöille järjestetään turvallisuuskoulutusta sekä terveyteen ja työkyvyn liittyvää verkkokoulutusta. Esihenkilöille järjestetään säännöllisesti valmennusta työkykyjohtamiseen. Alihankkijat vastaavat asiasta omalta osaltaan yhteistyössä Alkon kanssa.	
403-6	Työntekijöiden terveyden edistäminen	Henkilöstö	Lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi Alko tarjoaa työntekijöilleen laajoja työterveyshuollon, sairaudenhoidon, erikoissairanhoidon ja hyvinvoinnin palveluita.	
403-7	Liiketoimintasuhteiden kautta suoraan organisaatioon liittyvien työterveys- ja työturvallisuusvaikutusten ehkäiseminen ja torjuminen	Hankintaketju	Alkon tavarantoimittajat sitoutuvat Alkon vastuullisuusehtoihin hyväksymällä amfori BSCI:n Code of Conductin ja siihen sisältyvän huolellisuusperiaatteen.	
403-8	Työterveys- ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmän piiriin kuuluvat työntekijät	Henkilöstö	Kaikki Alkossa työskentelevät kuuluvat työterveys- ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmän piiriin.	
	GRI 404 KOULUTUS			2016
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	Henkilöstö	Kaikista koulutuspäivistä ei ole vielä saatavilla tietoja sukupuolen ja työntekijäryhmän mukaan. Raportointia kehitetään jatkossa.	
404-2	Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja muutuskoulutusohjelmat	Henkilöstö	Muutostilanteisiin tarjotaan valmennusta tarpeen mukaan. Vuonna 2020 ei ollut tällaisia olennaisia muutoksia. Vuonna 2020 esihenkilöille tarjottiin tukea ja valmiuksia johtamiseen poikkeuksellisessa koronatilanteessa. Eläköitymiseen liittyviä muutuskoulutusohjelmia ei ole käytössä.	
404-3	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	Henkilöstö	Tavoite- ja osaamiskeskusteluja käydään Alkossa säännöllisesti, 1–2 kertaa vuodessa. Koko henkilöstö on keskustelujen piirissä.	
	GRI 405 MONIMUOTOISUUS JA TASAVERTAISET MAHDOLLISUUDET			2016
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	Henkilöstö, Hallitus ja valiokunnat, Johtoryhmä		
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde	Henkilöstö	Tietoa ei ole saatavilla. Kehitämme raportointia jatkossa. Palkitsemisen perusteet ovat samat sukupuolesta riippumatta.	
	GRI 406 SYRJIMÄTTÖMYYS			2016
406-1	Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet		Tiedossamme ei ole yhtään syrjintätapausta vuonna 2020.	
	GRI 407 JÄRJESTÄYTYMINEN JA TYÖEHTOSOPIMUKSET			2016
407-1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta järjestäytymisen vapautta ja oikeutta kollektiivisesti neuvotteluihin työehtosopimuksiin on rikottu	Hankintaketju	Alkossa on perustuslakiin pohjautuva järjestäytymisvapaus. Kansainvälisen kattojärjestö IUF:n kautta saimme vuonna 2020 tietoomme yhden mahdollisesti järjestäytymisvapauten liittyvän rikkomusepäilyn hankintaketjussamme. Asian käsittely on kesken.	
	GRI 414 TOIMITTAJIEN SOSIAALISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI			2016
414-1	Uudet toimittajat, jotka on arvioitu sosiaalisin vaikutuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	Hankintaketju	Alkon kaikki tavarantoimittajat allekirjoittavat eettiset toimintaperiaatteet tarjotessaan tuotteita valikoimaan. Alkon vakiovalikoimassa olevien juomien tavarantoimittajat ja tuottajat kuuluvat arvioinnin piiriin. Tarkempia hankintaketjutietoja kerätään ja arvioidaan sekä toimintaa seurataan korkean sosiaalisen riskin alueilla. Tuottajia auditoidaan riskiperusteisesti. Yhtiö ei ole tilastoinut uusien toimittajien prosentuaalista osuutta näiltä osin.	

GRI-standardi	GRI:n sisältö	Sijainti	Lisätiedot	Standardin versio
	GRI 415 POLIITTINEN VAIKUTTAMINEN			
415-1	Poliittiset tuet	Taloudellinen vastuu	Alko ei anna taloudellista tukea poliittisille tahoille.	
	GRI 416 ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS			2016
416-1	Tuote- ja palvelukategorioiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arvioinnit	Valikoima	Vakio-, kausi- ja suurten erikoiserien tuotteet arvioidaan aistinvaraisesti. Kaikille valikoimaan tuleville tuotteille edellytetään laboratoriotestausta ennen valikoimaannottua. Vakio- ja kausivalikoimassa tämä testaus tehdään aina Alkon omassa laboratoriossa. Lisäksi tuotelaatua seurataan riskiperusteisesti rakennetun laadunvalvontaohjelman ja asiakaspalautteen perusteella.	
416-2	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutuksia koskevien säännösten rikkomukset	Valikoima	Vuonna 2020 ei ollut tuotteiden julkisia kuluttajakaisinvetoja.	
	GRI 417 MARKKINOINTI JA TUOTEMERKINNÄT			2016
417-1	Vaatimukset liittyen tuoteinformaatioon ja -merkintöihin	Valikoima	Etikettimerkintöjen tarkastukset sisällytettiin laaduntarkastusten tilastointiin vuoden 2020 alusta. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 1 838 kappaletta.	
	GRI 419 SOSIAALISIIN JA TALOUDELLISIIN AIHEISIIN LIITTYVIEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN			
419-1	Lainsäädännön ja määräysten rikkominen sosiaalisella ja taloudellisella aihealueilla		Valvira asetti Alkolle 11.3.2020 alkoholilain mukaisen seuraamismaksun enimmäismääräisenä. Seuraamismaksu on 1 000 euroa. Erityisasema edellyttää yhtiöltä esimerkillistä alkoholilain noudattamista ja oman toiminnan tarkkaa seuraamista. Uuden alkoholilain tullessa voimaan olisi Alkon tullut tarkentaa Etiketti-pruuvien toimintatapoja yhdessä viranomaisten kanssa. Pruuvitoiminta perustui Alkon lakisääteeseen vähittäismyyntioikeuteen ja siihen, että kurssien osallistujilla oli oikeus ostaa maistettavat viinit tilaisuuteen yhteisostona. Uuden lain mukaan Alko ei voi kuljettaa tuotteita itse kurssitilaan kuluttajan asemassa oleville ostajille, vaan osallistujien olisi tullut noutaa ne myymälästä. Alko ei enää syyskuun 2019 jälkeen ole järjestänyt Etiketti-pruuveja.	

Tilinpäätös

TILINPÄÄTÖS	73
Hallituksen toimintakertomus	74
Konsernin tuloslaskelma ja tase	80
Konsernin rahoituslaskelma	81
Alko Oy tuloslaskelma ja tase	82
Alko Oy rahoituslaskelma	83
Liitetiedot	84
Tunnusluvut	98
Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle	99
Tilinpäätösmerkintä	99
Hallintoneuvoston lausunto	100

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen katsaus

Alko on Suomen tapa rakentaa vastuullista juomakulttuuria. Yhtiön pohjoismaisen hyvinvointimallin mukainen tehtävä on toisaalta ennaltaehkäistä ja vähentää haittoja yhteiskunnalle ja kansanterveydelle, toisaalta mahdollistaa juomista nauttiminen.

Alko on tavoitteidensa mukaisesti tarjonnut turvallista, vastuullista ja erinomaista asiakaspalvelua myös koronapandemian aikana. Helmikuun lopussa toimintansa aloitti toimitusjohtajan vetämä koronar ryhmä, joka muodostuu johtoryhmän jäsenistä ja turvallisuuspäälliköistä. Koronar ryhmän vastuulla on viranomaisohjeiden seuranta, yhteinen tilannekuva ja päätökset terveysturvallisuuden ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Yhtiö on tehnyt lukuisia toimenpiteitä, joilla henkilöstön turvallinen työskentely, asiakkaiden turvallinen asiointi ja toiminnan jatkuvuus on varmistettu.

Koronapandemia on vaikuttanut alkoholin myyntikanaviin. Alkon ja vähittäiskaupan myynti kasvoi anniskelu- ja matkustusrajoitusten vuoksi. Alkon myynti litroina kasvoi 13 prosenttia. Alkoholin kokonaiskulutuksesta anniskelu on vastannut noin 10 prosentin ja matkustajatuonti noin 15 prosentin osuutta. Alkoholin saatavuuden rajoittaminen vähensi vuoden 2020 kokonaiskulutusta edelliseen vuoteen verrattuna.

Alko on tehnyt myös erilaisia toimenpiteitä helpottaakseen tavarantoimittajien ja pientuottajien tilannetta. Tavarantoimittajille tarjottiin heti keväällä mahdollisuus siihen, että Alko voi maksaa heidän myyntilaskunsa lyhyemmällä maksuajalla. Pientuottajat ovat voineet ilmoittaa tuotteensa valikoimiin veloituksetta 10 myymälän sijasta 20 myymälään verkkokaupan ohella. Lisäksi pientuottajien tuotteet olivat esillä kaikkien myymälöiden erityisillepanoissa kesäkuun lopusta heinäkuuhun.

Alkon voimassa oleva strategia laadittiin vuonna 2018. Yhtiön missiona on maailman vastuullisin tapa myydä alkoholia ja visiona olla asiakkaiden arvostama. Alkon strategia rakentuu neljästä osa-alueesta:

- Ei tippa, vaan tapa – vastuullisuuden edelläkävijä
- Maailmanluokan palvelua – kohtaamisia, joita kehutaan
- Innostamalla onnistumisia
- Ketterä ja tehokas – taloudellisesti vaikuttava.

Strategiaa on toteutettu onnistuneesti koronasta huolimatta. Kehityshankkeet vietiin suunnitellusti läpi. Uusia toimintamalleja pystyttiin luomaan nopeasti digitalisaation avulla muun muassa henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Yhtiö ei tehtävänsä mukaisesti pyri myymään alkoholia mahdollisimman paljon tai maksimoimaan

taloudellista tulostaan. Kustannustehokas toiminta on kuitenkin yhtiön toiminnassa tärkeää. Prosesseja ja ennustamista sekä tekemisen vaikuttavuutta kehitettiin toiminnan tehokkuuden varmistamiseksi. Tehdyt toimenpiteet näkyivät yhtiön vuoden 2020 tuloksessa. Kustannustehokkuus parani edelliseen vuoteen verrattuna.

Syksyllä 2020 strategia päivitettiin vastaamaan koronan aiheuttamiin toimintaympäristön muutoksiin, kuten digitalisaation läpimurtoon, asiakkaiden yksilöllisempiin odotuksiin ja ympäristövaikutusten vahvempaan huomioimiseen. Strategiassa on edelleen pidetty kiinni kunnianhimoisista asiakas-, vastuullisuus-, henkilöstö- ja tehokkuustavoitteista. Strategiaa täydennettiin Alkon merkityksen ja kulttuurin määrittelyllä ja sanoituksella. Merkitykseksi tiivistyi "Nautitaan vastuullisesti". Strategian toteutumisen varmistaa sitä tukeva yrityskulttuuri. Alkolaisen kulttuurin keskeisiksi tekijöiksi vahvistettiin yhdessä tekeminen, selkeys ja vaikuttavuus.

Suomalaiset tukevat Alkoa ja sen vastuullista tehtävää palvella asiakkaita ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Suomalaisista 66 (vuonna 2019: 68) prosenttia pitää nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina tai haluaisi tiukentaa niitä ja 27 (28) prosenttia haluaisi löysentää rajoituksia. Naiset toivovat tiukempia rajoitteita kuin miehet. Suomalaisista 60 (62) prosenttia pitää Alkoa

hyvänä tapana rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta. Suomalaisista 82 (85) prosenttia katsoo, että Alko on onnistunut asiakaspalvelussa erittäin tai melko hyvin. Vastuullisuuden osalta 84 (83) prosentin mielestä yhtiö on täyttänyt tavoitteensa erittäin tai melko hyvin. Tiedot selviävät Kantar TNS Oy:n ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosittaisesta Alkoholipoliittiset mielipiteet -tutkimuksesta, jota on tehty vuodesta 1984. Tutkimus julkaistiin helmikuussa 2021.

Alkon alkoholijuomamaverollinen liikevaihto oli 1 296,7 (1 144,0) miljoonaa euroa. Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa oli 640,6 (558,3) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvuun vaikutti koronan aiheuttama myyntikanavien muutos. Matkustajaliikenne Suomesta ulkomaille oli lähes pysähdyksissä, ravintolat olivat osan vuotta suljettuna ja osan vuotta niiden toimintaa rajoitettiin. Alkon kiinteät kustannukset olivat 151,7 (149,1) miljoonaa euroa. Kiinteät kustannukset kasvoivat hieman edellisvuoteen verrattuna kohonneiden henkilöstökustannusten vuoksi. Henkilöstökulut nousivat 3,6 miljoonaa johtuen panostuksista asiakaspalveluun erityisesti sesongeissa sekä kevään yleiskorotuksista. Liikevoitto oli 64,8 (40,1) miljoonaa euroa, joka on 5,0 (3,5) prosenttia alkoholijuomamaverollisesta liikevaihdosta.

Rahoitustuotot ja -kulut vuonna 2020 olivat -1,0 (0,0) miljoonaa euroa. Tilikauden voitto oli 50,9 (31,9) miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 310,0

(262,0) miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli 36,8 (35,5) prosenttia. Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 6,1 (7,6) miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuivat

myymäläverkoston kehittämiseen sekä Alkon strategian mukaisiin hankkeisiin. Yhtiö jatkoi edelleen panostuksia monikanavaisen asiakaspalvelun kehittämiseen.

TUNNUSLUVUT

ALKO OY	2018	2019	2020
Liikevaihto (milj. euroa)	1 153,6	1 144,0	1 296,7
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa (milj. euroa)	564,3	558,3	640,6
Liikevoitto (milj. euroa)	46,0	40,1	64,8
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta (milj. euroa)	-9,3	-8,1	-12,9
Tilikauden voitto (milj. euroa)	37,0	31,9	50,9
Varsinaisen toiminnan tulos (milj. euroa)	37,0	31,9	50,9
Osinko (ehdotus 2020) (milj. euroa)	30,0	30,0	60,0
Oman pääoman tuotto (%)	41,8	34,6	49,2
Omavaraisuusaste (%)	34,8	35,5	36,8
Taseen loppusumma (milj. euroa)	261,8	262,0	310,0
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen (milj. euroa)	10,1	7,6	6,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 452	2 466	2 454

Verotus ja hinnat

Vuonna 2020 alkoholin valmisteveroja ei korotettu. Alkon vähittäismyyntihinnat pysyivät keskimäärin edeltävän vuoden tasolla. Tavarantoimittajilla oli mahdollisuus muuttaa hintoja helmi-, kesä- ja lokakuussa.

Alkon kautta kerättävät alkoholi- ja arvonnäisäverot, maksut, yhteisövero ja osinko hyödyttävät kaikkia Suomessa. Vuonna 2020 tuloutettiin valtiolle yhteensä 967 miljoonaa euroa alkoholi- ja arvonnäisäveroa, mikä oli 107 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019.

Maaialmanluokan palvelua – kohtaamisia, joita kehitetään

Alkon palveluverkoston vuonna 2020 muodostivat 364 (361) myymälää, verkkokauppa ja mobiilisovellus sekä 126 (100) noutopistettä. Vuoden aikana avattiin uudet myymälät Hyvinkäälle, Helsingin Jakomäkeen ja Myllypuroon sekä Jyväskylään. Toinen Vantaan kauppakeskus Jumbon myymälöistä suljettiin vuokrasopimuksen päätyttyä. Alkossa asioi yhteensä 57,2 (54,3) miljoonaa asiakasta. Verkkokaupassa oli vuoden päätteeksi yli 150 000 rekisteröitynyttä asiakasta ja mobiilisovelluksella 100 000 käyttäjää. Verkkokaupan tilausmäärät kasvoivat 92 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen.

Alkon palvelua mitataan Taloustutkimuksen tekemällä Kansallinen asiakaspalvelupalaute -tutki-

muksella (KAP). Alko sai tutkimuksessa suomalaisen kaupan alan parhaat tulokset keskiarvolla 8,53 (tavoite 8,57) kahdenkymmentä vuotta peräkkäin. Kaikista palveluyrityksistä Alko oli toisella sijalla, kirjasto ensimmäisellä sijalla. Verkkokaupan asiakastytytyys ylitti tavoitteen, NPS-indeksi oli 74,3 (tavoite 74,0). Asiakaspalvelukeskukseen tuli vuoden 2020 aikana noin 90 000 asiakastytydenottoa, määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 22 prosenttia.

Alko jatkoi palveluverkoston ja digitaalisen asiakaskokemuksen kehittämistä tavoitteenaan entistä sujuvampi kaikkikanavainen palvelukokemus. Osana asiakaskokemuksen kehittämistä syyskuussa 2020 julkaistiin Alkotoive-verkkopalvelu. Asiakas voi esittää tuotetoiveen haluamaansa myymälään Alkon valikoimasta tai sen ulkopuolelta. Vuoden loppuun mennessä Alkotoiveita oli esitetty 15 700, ja niistä noin 20 prosenttia oli toteutettu.

Koko maailma lasissa

Vuoden 2020 aikana Alkon valikoimassa oli juomia 78 (73) maasta, 780 (651) tavarantoimittajalta ja valikoima koostui yhteensä 12 505 (10 991) eri tuotteesta.

Alko ottaa uusia tuotteita myyntiin viikoittain. Kausituotteet ja erikoiserät mukaan lukien tuli vuonna 2020 vakiovalikoimaan 1 041 (989) uutta tuotetta. Tilausvalikoimaan uutuusia tuli 1 837 (1 450). Alkon

valikoimassa vuoden lopussa oli alkoholittomia juomia 201 (189).

Alko tutkii asiakkaiden valikoimatytyväisyyttä kaksi kertaa vuodessa Dagmar Drive Oy:n toteuttamalla laajalla kyselytutkimuksella. Valikoimatytyväisyys oli kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla, kouluarvosanalla 8,56 (tavoite 8,53).

Ei tippa, vaan tapa – vastuullisuuden edelläkävijä

Alkon tehtävän mukaisesti vastuullisuus on yhtiön strategian keskeinen painopiste ja alkolaiset kokevat vastuullisuuden tärkeänä osana työn merkityksellisyyttä. Vastuullisuuden toteutuminen varmistetaan päätöksen-teossa ja kaikkien alkolaisten päivittäisessä työssä.

Vastuullisuudessa keskityttiin alkoholihaittoja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja ilmastokriisin negatiivisten vaikutusten pienentämiseen muita vastuullisuuden osa-alueita unohtamatta.

Alko toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa sidosryhmiensä kanssa. Saadun palautteen pohjalta kehitetään jatkuvasti yhtiön toimintaa.

Vastuullisuuden johtaminen

Vastuulliselle toiminnalle ja sen kehittämiselle asetetaan vuosittain selkeät tavoitteet. Vastuullisuuden työryhmä käsittelee vastuullisuuden kehitysprojektit

ja toimenpiteet. Johtoryhmä käsittelee strategian ja toimintasuunnitelman kannalta keskeiset vastuullisuusasiat. Operatiivisesta johtamisesta vastaa kunkin liiketoimintayksikön ja tukitoiminnon vetäjä.

Alkon hallitus käsittelee säännöllisesti keskeisiä vastuullisuustoimenpiteitä, jotka hallituksen vastuullisuusvaliokunta on valmistellut. Hallintoneuvosto vahvistaa vastuullisuustoimenpiteiden suunnitelman kalenterivuodeksi kerrallaan ja antaa kertomuksen edellisenä vuonna tehdyistä toimenpiteistä. Toimitusjohtaja raportoi vastuullisuussuunnitelman toteuttamisesta Alkon yhtiökokouksessa. Yhtiökokous päättää yhtiön antamien lahjoitusten enimmäismäärästä.

Alko tekee tiivistä yhteistyötä ympäristöasioissa sekä hankintaketjun jäljitettävyydessä ja eettisyydessä Ruotsin, Norjan, Islannin ja Färsearten alkoholimonopoliin kanssa.

Alkon vastuullisuudessa onnistumista mitataan suuren yleisön arvioimana T-Media Oy:n Luottamus&Maine-tutkimuksen vastuullisuusosatekijän arvosanalla. Vuoden 2020 tulos 3,48 jäi alle asetetun tavoitteen 3,55 (asteikko 1-5).

Hyvinvoinnin puolesta, syrjäytymistä vastaan

Alkoholihaittojen ennaltaehkäisyä toteutettiin sekä teoin että viestinnällisin keinoin. Vuonna 2020 Alko teki toimenpiteitä lapsiperheiden ja elämän murrosvaiheiden,

kuten siirryttäessä alakoulusta yläkouluun ja työelämästä eläkkeelle siirtyminen, hyvinvoinnin tukemiseksi.

Merkittävimpiä yhteistyöhankkeita olivat FASD-kampanja yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa, osallistuminen Perherauhan julistukseen A-klinikkasäätiön ja Helsingin kaupungin kanssa sekä suomalaisten hyvinvoinnin ja terveellisten elämäntapojen edistäminen yhdessä Suomen Olympiakomitean kanssa.

Alko haastoi toistamiseen suurimmat päivittäistavarakaupat mukaan FASD-kampanjaan. R-kioskit ja S-ryhmä vastasivat haasteeseen aloittamalla alko-holin myynnin toimipisteissään FASD-päivänä Alkon myymälöiden ohella yhdeksää minuuttia tavallista myöhemmin sekä viestimällä asiakkailleen raittiin raskauden puolesta. Kampanja herätti kiinnostusta erityisesti sosiaalisessa mediassa, ja kampanjailme sai sidosryhmiltä positiivista palautetta.

Alko oli mukana Perherauhanjulistuksen perherauhanturvajoukoissa. Osana perherauhatyötä tuettiin myös Jokaiselle lapselle lounas -kampanjaa. Yhtiön tuella hankitut 1 100 ruokalaatikkoa jaettiin Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten kautta vähävaraisille perheille eri puolille Suomea.

Alko haluaa yhdessä Suomen Olympiakomitean kanssa edistää kaikkien suomalaisten, erityisesti lasten ja nuorten liikumista, hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja. Alko palkitsi kuudetta kertaa Vuoden

urheiluseuran Urheilugaalassa. Alko näkyi gaalassa myös Välväsi-teemalla, muistuttaen veden juonnin tärkeydestä, myös silloin kun nautitaan alkoholia.

Tinkimättömästi vastuullinen asiakaspalvelu

Ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilytarkastukset ovat osa vastuullista asiakaspalvelutyötä ja konkreettinen keino torjua alkoholihaittoja yksilötasolla. Myymälöissä 5,4 (4,6) miljoonaa asiakasta todisti täysikäisyytensä, päihtymysepäilytarkastuksia tehtiin 0,5 (0,5) miljoonaa ja alkoholin välittämisepäilytarkastuksia 0,3 (0,3) miljoonaa.

Alko mittaa näiden tarkastusten onnistumista mystery shopping -tutkimuksella. Mystery shopping on havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa nuoret testiasiakkaat asioivat tavallisina asiakkaina. Ikärajaevalvonnessa saavutettiin kaikkien aikojen paras onnistuminen, 97,9 (tavoite 96,0) prosenttia. Erinomainen tulos kertoo henkilökunnan vahvasta ammattitaidosta ja tinkimättömästä sitoutumisesta vastuullisuuteen.

Valintoja ympäristön hyväksi

Alkoholijuoma-alan suurimmat ympäristöriskit ovat ilmastomuutoksen aiheuttamia muutoksia alkutuotannon viljelyolosuhteisiin. Niistä merkittävimpiä ovat kasvukauden kohoavat keskilämpötilat ja paheneva

kuivuus jo ennestään veden riittävyyden kannalta kriittisillä alueilla. Ilmastonmuutos on muuttanut kasvukauden sään vaikeasti ennakoitavaksi. Toimialalla mahdolliset paikalliset, tuottajakohtaiset ympäristöriskit liittyvät torjunta-aineiden käyttöön alkutuotannossa ja siitä johtuviin välittömiin ja pidemmän aikavälin haittoihin paikalliselle ekosysteemille ja yhteisölle.

Alko on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti vähentämään toimintansa ympäristövaikutuksia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja luonnonvarojen ylikäytön vähentämiseksi. Ympäristötyö perustuu yhtiön strategiaan ja ympäristöpolitiikkaan. Hankintaketjun merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät pakkausten valmistuksesta (erityisesti lasipakkaukset), raaka-aineiden viljelystä (rypäleet, vilja) sekä juomateollisuuden energiankulutuksesta. Vaikuttavin tapa vähentää ilmastopäästöjä alkoholijuoma-alan hankintaketjussa on ympäristövastuullisten juomapakkausten osuuden kasvattaminen.

Alkon Vihreä valinta -merkinnät kertovat juoman tuottajan sitoutumisesta ympäristötyöhön ja kestävään kehitykseen ja auttavat kuluttajaa tekemään vastuullisempia valintoja. Vihreä valinta -symboleja on seitsemän: alkuviini, biodynaaminen, kestävä kehitys, sertifiointi, luomu, vegaaninen, ympäristövastuullinen pakkaus ja uusi hiilineutraali-symboli. Vuoden 2020 lopussa Vihreän valinta -merkittyjen tuotteiden osuus

oli 30 (tavoite 40) prosenttia valikoimasta ja 35 (tavoite 30) prosenttia myyntilitroista.

Voimassa oleva ISO 14001:2015 ympäristösertifiointi kattaa Alkon oman toiminnan, jonka keskeinen päästölähde on myymäläverkoston sähkönkulutus. Myymäläremonteissa huomioidaan energian säästämisen muun muassa tehokkaimmilla tilaratkaisuilla ja LED-valaistuksella. Sähkönkulutus myymäläneliötä kohden laskee remontin jälkeen noin 10 prosentilla. Koko myymäläverkostossa sähkönkulutus laski 4 prosenttia vuoden 2019 tarkennettuun kulutustietoon verrattuna. 165 myymälässä käytetään sertifioitua vesivoimalla tuotettua päästötöntä sähköä. Lisäksi 152 myymälässä vuokrasopimuksen osana ostettava sähkö on eri tavoin tuotettua vihreää sähköä.

Myymälätoimitusten päästökartoitusten pohjalta jakelutoimintamallia tehostettiin yhteistyössä kulutuskumppanien kanssa. Toimenpiteiden seurauksena suhteellisten päästöjen osuus pieneni vuoden aikana noin kahdeksalla prosentilla, ja Helsingin osalta päästöjä on pystytty vähentämään kolmannes vuoden 2019 tasosta.

Pohjoismaisten alkoholimonopolioiden sosiaalisen vastuun ja ympäristöyhteistyöryhmien yhteisenä vuoden 2020 teemana oli vesi ja ihmisoikeudet. Alko teetti Stockholm International Water Institutella selvityksen veden ja ihmisoikeuksien välisestä yhteydestä erityisesti

kuivuudesta kärsivillä viinintuotantoalueilla. Selvityksen tulokset jaettiin tavarantoimittajille ja tuottajille kansainvälisessä webinaarissa marraskuussa.

Innostamalla onnistumisia

Vuoden 2020 aikana määriteltiin Alkon kulttuuritavoitteet vuonna 2019 toteutetun kulttuurianalyysin pohjalta. Kulttuuritavoitteiksi kiteytyivät yhteishenki, selkeys ja vaikuttavuus, joita viedään osaksi alkolaisten arjen tekoja ja valintoja.

Koronapandemia haastoi uudella tavalla alkolaisten osaamisen kehittämistä, mutta uusien digitaalisten koulutusmuotojen ja -tapojen avulla löydettiin nopeasti keinot edelleen ylläpitää ja vahvistaa palvelu- ja tuoteosaamista. Alkolaisia koulutettiin keskimäärin kolme päivää vuonna 2020.

Alkolainen oppija -projektissa selvitettiin palvelumuotoilun menetelmin osaamisen kehittämistä, koulutuksen kehittämistoiveita ja -tarpeita. Tulosten pohjalta alkolaisten osaamisen kehittämisen malli ja koulutukset uudistettiin vuodelle 2021. Lisäksi tehtiin päätös oppimiskokemusta tukevista digitaalisista oppimisympäristöistä, joka otetaan käyttöön alkusyksystä 2021. Vahvalla palvelu- ja tuoteosaamilla varmistetaan maailmanluokan palvelu.

Alkon palveluksessa työskenteli vuoden 2020 aikana keskimäärin 2 454 (2 466) henkilöä.

Henkilöstön työtunnit suunnitellaan asiakasvirtojen perusteella painottaen erityisesti sesonkeihin ja muihin asiakasvirtojen huippuihin. Tämän vuoksi henkilöstön määrä vuoden aikana vaihtelee runsaasti. Sesonkeihin rekrytoidaan määräaikaisia työntekijöitä, jotta voidaan taata asiakkaille korkea palvelutaso myös kiireaikoina. Henkilötyövuosiksi muunnettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien työpanos oli 1 937 (1 898) henkilötyövuotta.

Vuoden 2020 aikana otettiin käyttöön myymäläverkkoston työvuorosuunnittelujärjestelmä, jonka myötä siirryttiin samalla keskitettyyn työvuorosuunnitteluun.

Alkon strategiapalkkiojärjestelmä ohjaa strategian toteuttamisesta ja yhdessä onnistumista vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja tehokkuustavoitteiden ja -mittareiden kautta. Vuonna 2020 palkat ja palkkiot henkilökunnalle olivat tilinpäätöstietojen mukaan yhteensä 74,6 (71,8) miljoonaa euroa. Henkilökunnalle ja johdolle maksettiin kannustinpalkkioita 2,8 (2,8) miljoonaa euroa eli 3,7 (3,9) prosenttia henkilöstökuiluista.

Alkossa panostetaan henkilöstön hyvinvointiin ja työkykyriskien ennaltaehkäisyyn, jossa työterveyshuolto ja turvallisuus ovat tärkeä osa kokonaisuutta. Koronavuonna henkilöstön turvallisuuteen panostettiin myös henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Vuoden aikana päivitettiin työkykyyn liittyviä toimintamalleja, valmennettiin esimiehiä työkykyjohta-

miseen ja tarjottiin tukea poikkeustilanteen johtamiseen sekä esimiesten omaan hyvinvointiin ja jaksamiseen. Keväällä toteutettiin henkilöstölle terveyskysely, jonka pohjalta ohjattiin tarvelähtöisesti erilaisiin hyvinvoinnin ja työkyvyn tukipalveluihin. Vuoden päätteeksi Mieli ry myönsi hakemuksen pohjalta Alkolle Hyvän mielen työpaikka -tunnustuksen.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Alko on sitoutunut kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Yhtiö on julkaissut ihmisoikeuksia koskevan sitoumuksen joulukuussa 2017. Kaikkien juomatoimittajien tulee sitoutua hankintaketjua koskeviin amfori BSCI:n eettisten toimintaperiaatteisiin, jotka perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin.

Alkoholijuomien hankintaketjuissa merkittävimmät tunnistetut ihmisoikeusriskit liittyvät raaka-aineiden alkutuotantoon ja työn sesonkiluonteisuuteen. Toimialalla tunnistettuja ongelmia ovat epäselvät johtamiskäytännöt, lakisääteisten työaikojen ylittäminen ja työturvallisuudesta sekä -terveydestä tinkiminen. Erityisesti sesonkityöntekijät ovat alttiita ihmis- ja työoikeuksien rikkomuksille.

Koronapandemian vuoksi Alko ei vuonna 2020 teettänyt alkuperämaissa lainkaan amfori BSCI:n mukaisia tarkastuskäyntejä eli auditointeja. Yhtiön tietoon ei tullut amfori BSCI -protokollan mukaisia nollatolerans-

sitapauksia hankintaketjussa. Nollatoleranssitapaukset ovat luonteeltaan räikeitä rikkomuksia tai laiminlyöntejä, jotka vaativat välitöntä puuttumista.

Alko toteutti suunnitellusti kuusi vastuullisuusvierailua portugalilaisilla viinintuottajilla. Vierailut olivat jatkoa vuonna 2019 alkaneelle pilotille Espanjassa. Etelä-Eurooppaan on viime vuosina kohdistunut suuria siirtolaisvirtapaineita, ja erilaiset ihmisoikeusrikkomukset maataloustuotteiden tuotannossa ovat olleet esillä sekä suomalaisessa että kansainvälisessä mediassa. Auditointien tavoin vastuullisuusvierailut toteutettiin kilpailutetun kolmannen osapuolen toimesta.

Alko, Palvelualojen ammattiliitto PAM ja elintarvike-, maatalous-, hotelli- ja ravintola-alojen ammattiliittojen maailmanjärjestö IUF allekirjoittivat alkuvuonna 2020 yhteistyösopimuksen (Memorandum of Understanding), jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ihmis- ja työoikeusriskien toteutumista juomien hankintaketjussa sekä varmistaa havaittujen epäkohtien ratkaiseminen. Yhteistyömalli ja käytännön prosessit pyritään yhdenmukaistamaan pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kesken.

Eettiset periaatteet

Alkossa on käytössä hallituksen hyväksymät eettiset periaatteet, jotka päivitettiin kokonaisuudessaan vuonna 2019. Koko henkilöstö suoritti eettisiä periaatteita koskevan verkkokoulutuksen vuoden 2020 alussa,

minkä lisäksi periaatteet ovat osa perehdytysohjelmaa. Eettiset periaatteet ohjaavat vastuulliseen toimintaan jokaista Alkon henkilökuntaan kuuluvaa yhtiön johdon hyväksymien arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Eettiset periaatteet käsitellään ja vahvistetaan vuosittain yhtiön hallituksessa.

Eettisten periaatteiden mukaan Alkon henkilökunta ei saa vastaanottaa tai antaa mitään suoria tai epäsuoria lahjoja tai etuja, joita voidaan pitää lahjuksina tai korruptiona. Alko edellyttää, että jokainen työntekijä noudattaa eettisiä periaatteita ja edistää niiden toteutumista. Noudattamatta jääneistä eettisistä periaatteista tulee ilmoittaa omalle esimiehelle, organisaatiossa tämän yläpuolella olevalle esimiehelle tai sisäiselle tarkastukselle. Yhtiöllä ei ole käytössä erillistä ilmiäntöjärjestelmää.

Alko on laatinut pelisäännöt ostohenkilöstön ja tavarantoimittajien yhteistyölle samoin kuin myymälöiden ja tavarantoimittajien väliselle kanssakäymiselle tasapuolisen tavarantoimittajayhteistyön turvaamiseksi. Vuoden 2020 aikana ei ollut Alkon kilpailun vastaista toimintaa koskevia tutkimintoja tai vireillä olevia oikeudenkäyntejä.

Osakkeet ja osakkeenomistaja

Alko Oy:llä on yksi osakesarja, jossa on 10 000 000 osaketta. Suomen valtio omistaa Alkon koko osakekannan.

Hallinnointi

Alkon yhtiökokous valitsi 14.5.2020 hallituksen puheenjohtajaksi ekonomi Harri Sailaksen ja varapuheenjohtajaksi lääketieteen tohtori, pääjohtaja Markku Tervahaudan. Jäseniksi yhtiökokous valitsi filosofian maisteri Kuisma Niemelän, kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja Kirsi Paakkarin, valtiotieteiden tohtori Pekka Perttulan ja valtiotieteiden kandidaatti, brändi-, viestintä- ja markkinointijohtaja Ulrika Romantschukin.

Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuvat henkilöstön edustajat Riina Väntsi ja Sini Heikkinen.

Hallituksella on tarkastus-, henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Vastuullisena tarkastajana toimi KHT Lasse Holopainen.

Riskienhallinta

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa vastaa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alkon riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategisiin ja operatiivisiin riskeihin.

Johtoryhmä arvioi säännöllisesti yhtiön toimintaan kohdistuvat mahdolliset riskit, joilla voi olla vaikutusta

yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen. Yksiköt arvioivat omien vastualueidensa operatiivisia riskejä riskienhallinnan vuosikellon mukaisesti. Arviointien yhteydessä riskeille nimetään vastuuhenkilöt, jotka määrittelevät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta. Kriittisimmät riskit ovat:

- Lainsäädännön muutokset.
- Alkoholijuomaveron muutoksen vaikutus alkoholi-juomien matkustajatuonnin määrään ja siten Alkon myynnin kehitykseen ja kannattavuuteen.
- Koronapandemian vaikutukset terveyteen, talouteen ja liiketoiminnan jatkuvuuteen.
- Toiminnan vastuullisuus: alkoholin myyminen alaikäisille tai päihtyneille vastuullisen asiakaspalvelun periaatteiden vastaisesti, ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholijuomien hankintaketjussa.
- Henkilökunnan saatavuus.
- ICT-palveluiden häiriöistä ja kyberrikollisuudesta aiheutuva liiketoiminnan keskeytyminen.
- Kriittisen tiedon joutuminen väärin käsiin.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Vuoden 2021 alussa toteutettiin alkoholijuomaveron korotus, jonka vaikutus alkoholijuomien hintaan oli keskimäärin noin kaksi prosenttia.

Näkymät vuodelle 2021

Ennusteiden mukaan talous kehittyy alkuvuonna 2021 koronan vuoksi hyvin maltillisesti, mutta loppuvuonna talouden odotetaan lähtevän kasvuun. Alkoholiveron korotus, koronatilanne, epävarma taloustilanne, ravintola- ja matkustusrajoitukset ja naapurimaiden mahdolliset alkoholipoliittiset muutokset vaikuttavat alkoholin myyntiin Suomessa.

Alko jatkaa vastuullisen ja monikanavaisen palvelun kehittämistä ja syksyllä 2020 päivitetyn strategian mukaisia toimenpiteitä.

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 548 696,48 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2020 ovat 96 280 858,29 (74 825 548,71) euroa, josta tilikauden voitto on 50 906 613,10 (31 870 264,61) euroa.

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

• osinkona jaetaan	60 000 000,00 euroa
• jätetään omaan pääomaan	36 280 858,29 euroa
	<u>96 280 858,29 euroa</u>

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Tuloslaskelma ja tase

ALKO KONSERNI

TULOSLASKELMA, FAS*	MEUR	Liite	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
LIKEVAIHTO			1 296,8	1 144,1
Liiketoiminnan muut tuotot	2.1		1,3	1,9
Materiaalit ja palvelut	2.2		-1 081,5	-956,7
Henkilöstökulut	2.4		-88,8	-85,3
Poistot ja arvonalentumiset	2.6		-8,1	-8,4
Liiketoiminnan muut kulut	2.8		-54,6	-54,9
LIKEVOITTO			65,0	40,7
Rahoitustuotot ja -kulut	2.9, 2.10		-1,0	-0,0
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA			64,0	40,7
Tuloverot	2.11		-12,8	-8,0
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO			51,2	32,7

*Finnish Accounting Standards, FAS

TASE, FAS*	MEUR	Liite	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	3.1, 3.4		4,2	3,6
Aineelliset hyödykkeet	3.2, 3.5		43,7	45,6
Sijoitukset	3.3, 3.6		3,0	3,9
PYSYVÄT VASTAAVAT			51,0	53,1
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	4.3		80,1	77,5
Pitkäaikaiset saamiset	4.4		1,7	1,7
Laskennallinen verosaaminen			1,0	0,9
Lyhytaikaiset saamiset	4.6		12,4	20,0
Rahat ja pankkisaamiset	4.1		168,1	112,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			263,3	212,2
VASTAAVAA			314,3	265,2
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma			16,8	16,8
Muut rahastot			0,8	1,4
Edellisten tilikausien voitto			47,0	43,8
Tilikauden voitto/tappio			51,2	32,7
OMA PÄÄOMA	5.1		115,9	94,7
PAKOLLISET VARAUKSET	6.1		0,0	0,0
VIERAS PÄÄOMA				
Laskennallinen verovelka			1,4	1,4
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7.2		196,9	169,1
VIERAS PÄÄOMA			198,3	170,5
VASTATTAVAA			314,3	265,2

Rahoituslaskelma

ALKO KONSERNI

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	2020	2019
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	51,2	32,5
OIKAISUT		
Poistot ja arvonalentumiset	8,8	8,4
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) / myyntitappiot (+)	-0,1	-0,3
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	1,0	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	0,2	0,0
Tuloverot	12,8	8,1
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	74,1	48,8
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-3,6	-1,1
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	5,3	-4,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	26,9	-1,6
Varausten muutos	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	102,6	42,0
Maksetut korot liiketoiminnasta	-0,5	-0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	0,2	0,5
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-9,6	-9,3
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	92,8	33,1

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	2020	2019
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-6,8	-8,4
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	0,0	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	0,0
Luovutustulot muista sijoituksista	0,2	0,4
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-6,7	-8,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot	-30,0	-30,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-30,0	-30,0
RAHAVAROJEN MUUTOS	56,1	-4,9
Rahavarat tilikauden alussa	112,0	116,9
Rahavarojen muutos	56,1	-4,9
Rahavarat tilikauden lopussa	168,1	112,0

Tuloslaskelma ja tase

ALKO OY

TULOSLASKELMA, FAS	MEUR	Liite	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
LIKEVAIHTO			1 296,7	1 144,0
Liiketoiminnan muut tuotot	2.1		1,3	1,9
Materiaalit ja palvelut	2.2		-1 081,5	-956,7
Henkilöstökulut	2.4		-88,8	-85,3
Poistot ja arvonalentumiset	2.6		-74	-84
Liiketoiminnan muut kulut	2.8		-55,5	-55,5
LIKEVOITTO			64,8	40,1
Rahoitustuotot ja -kulut	2.9, 2.10		-1,0	-0,0
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA			63,8	40,0
Tuloverot	2.11		-12,9	-8,1
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO			50,9	31,9

TASE, FAS	MEUR	Liite	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	3.1, 3.4		4,2	3,6
Aineelliset hyödykkeet	3.2, 3.5		14,0	16,0
Sijoitukset	3.3, 3.6		30,2	31,1
PYSYVÄT VASTAAVAT			48,4	50,7
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	4.3		80,1	77,5
Pitkäaikaiset saamiset	4.4		1,7	1,7
Lyhytaikaiset saamiset	4.6		12,4	20,0
Rahat ja pankkisaamiset	4.1		167,4	112,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			261,6	211,3
VASTAAVAA			310,0	262,0
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma			16,8	16,8
Muut rahastot			0,8	1,4
Edellisten tilikausien voitto			45,4	43,0
Tilikauden voitto/tappio			50,9	31,9
OMA PÄÄOMA	5.1		113,9	93,0
PAKOLLISET VARAUKSET	6.1		0,0	0,0
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7.2		196,1	169,0
VIERAS PÄÄOMA			196,1	169,0
VASTATTAVAA			310,0	262,0

Rahoituslaskelma

ALKO OY

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	2020	2019
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto/tappio	50,9	31,9
OIKAISUT		
Poistot ja arvonalentumiset	8,1	8,4
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) / myyntitappiot (+)	-0,1	-0,3
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	1,0	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	0,2	0,0
Tuloverot	12,9	8,1
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	73,2	48,1
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-3,6	-1,1
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	5,3	-4,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	26,2	-1,7
Varausten muutos	0,0	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	101,1	41,2
Maksetut korot liiketoiminnasta	-0,5	-0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	0,2	0,5
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-9,6	-9,3
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	91,2	32,4

RAHOITUSLASKELMA, FAS MEUR	2020	2019
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-6,1	-7,6
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,0	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	0,0
Luovutustulot muista sijoituksista	0,2	0,4
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5,9	-7,2
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Maksetut osingot	-30,0	-30,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-30,0	-30,0
RAHAVAROJEN MUUTOS	55,4	-4,8
Rahavarat tilikauden alussa	112,0	116,8
Rahavarojen muutos	55,4	-4,8
Rahavarat tilikauden lopussa	167,4	112,0

1 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laadinta-periaatteet

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy (Y-tunnus: 1505551-4) emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä. Puolangan Keskus (50,48 %), Raahen Asemakatu 12 (57,9 %), Vuoksenniskan Harjulanrinne (100 %) ja Kiinteistö Oy Arkadiantalo (100 %).

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Kiinteistö Oy Arkadiantalo. Muilla tytäryhtiöillä ja osakkuusyhtiöillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Poistot tehdään poistosuunnitelman mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuuksia ei ole.

Tilinpäätöksen vertailukelpoisuus

Tilinpäätös on vertailukelpoinen.

Arvostusperiaatteet

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myynnin valmisteveroineen.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty käyttöönottokaudesta alkaen. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna.

Poistoajat	(vuotta)
Rakennukset	25–40
Rakennelmat	20
Koneet ja kalusto	5
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3–5
Myymlähuoneistojen perusparannukset	5

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on arvostettu keskihintaan. Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron. Vantaan Voutilassa sijaitseva keskusvarasto on valmisteveroton.

Rahoitusomaisuuden arvostaminen

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättymispäivän kurssiin.

2 Tuloslaskelman liitetiedot, FAS

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
2.1 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Vuokratuotot	1,0	1,1	1,0	1,1
Liiketoiminnan muut tuotot	0,3	0,5	0,3	0,5
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,1	0,3	0,1	0,3
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	1,3	1,9	1,3	1,9
2.2 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Ostot tilikauden aikana	-1 078,8	-953,5	-1 078,8	-953,5
Varastojen lisäys tai vähennys	2,7	1,2	2,7	1,2
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-1 076,1	-952,4	-1 076,1	-952,4
Ulkopuoliset palvelut	-5,4	-4,4	-5,4	-4,4
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 081,5	-956,7	-1 081,5	-956,7
2.3 HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN TILIKAUDELLE				
	2 454	2 466	2 454	2 466
2.4 HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	-74,6	-71,8	-74,6	-71,8
Eläkekulut	-11,7	-11,7	-11,7	-11,7
Muut henkilösivukulut	-2,6	-1,7	-2,6	-1,7
Henkilöstökulut yhteensä	-88,8	-85,3	-88,8	-85,3

Ennen 31.12.1991 työsuhteensa aloittaneet alkolaiset ovat lisäeläkkeen piirissä. Heidän eläkeikänsä on 61 vuotta ja eläke 66 prosenttia palkasta.

Emoyhtiön ottamaan OP-Henkivakuutuksen Ryhmäeläkevakuutukseen liittyy lisävakuutusrahasto 31.12.2020: 16,2 (18,1) miljoonaa euroa. Rahastoa voidaan käyttää lisäeläkkeen indeksikorotusvastuisiin ja muihin vakuutuksen vastaisiin velvoitteisiin.

MEUR	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
2.5 JOHDON PALKAT, PALKKIOT JA LUONTOISEDUT				
Toimitusjohtaja	0,4	0,5	0,4	0,5
Hallituksen jäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston palkat ja palkkiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	0,6	0,7	0,6	0,7
Palkkoihin sisältyvät kannustepalkkiot ovat maksuperusteiset.				
2.6 POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8,1	-8,4	-7,4	-8,4
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-8,1	-8,4	-7,4	-8,4
Pysyvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset ja palautukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-8,1	-8,4	-7,4	-8,4
2.7 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT				
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastus	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	0,0	0,1	0,0	0,1

ALKO KONSERNI
ALKO OY

MEUR	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
2.8 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT				
Vuokrat	-20,0	-20,6	-21,5	-21,9
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-1,5	-1,3	-1,5	-1,3
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	0,0	0,0	0,0	0,0
Annetut avustukset	-0,1	-0,0	-0,1	-0,0
Energia	-1,3	-1,3	-1,1	-1,2
Työvaatteet ja tarvikkeet	-3,4	-2,1	-3,4	-2,1
Rakennus- ja korjauspalvelut	-0,7	-0,6	-0,5	-0,3
IT-palvelut	-11,5	-12,2	-11,5	-12,2
Kuljetukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut ostetut palvelut	-5,3	-5,7	-5,3	-5,7
Viestintä ja markkinointi	-2,9	-3,0	-2,9	-3,0
Puhelin ja tietoliikenne	-1,1	-1,3	-1,1	-1,3
Luottokorttiprovisiot ja rahankäsittely	-4,9	-4,7	-4,9	-4,7
Muut kulut	-2,0	-2,2	-1,6	-1,8
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-54,6	-54,9	-55,5	-55,5

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT
2.9 RAHOITUSTUOTOT

Osinkotuotot muilta	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuotot osuuksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	0,3	0,5	0,3	0,5
Muut rahoitustuotot	0,3	0,5	0,3	0,5
Rahoitustuotot yhteensä	0,3	0,5	0,3	0,5

ALKO KONSERNI
ALKO OY

MEUR	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
2.10 RAHOITUSKULUT				
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-0,7	0,0	-0,7	0,0
Muut rahoituskulut	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	-1,3	-0,5	-1,2	-0,5
Rahoituskulut yhteensä	-1,3	-0,5	-1,2	-0,5
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-1,0	-0,0	-1,0	-0,0
Valuuttakurssivoitot ja tappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuttakurssivoitot ja -tappiot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0
2.11 VÄLITTÖMÄT VEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-12,9	-8,1	-12,9	-8,1
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	0,1	0,1	0,0	0,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-12,8	-8,0	-12,9	-8,1

Taseen liitetiedot

3 PYSYVÄT VASTAAVAT

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
3.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	4,0	3,3	4,0	3,3
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	0,2	0,3	0,2	0,3
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4,2	3,6	4,2	3,6
3.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	13,9	13,9	0,0	0,0
Rakennukset ja rakennelmat	15,8	15,7	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	14,0	16,0	14,0	16,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0	0,0	0,0
Ennakkomaksut keskeneräiset hankinnat	0,0	0,0	0,0	0,0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	43,7	45,6	14,0	16,0
3.3 SIIJOITUKSET				
Osuudet saman kons. yrityksissä	0,1	0,1	27,2	27,2
Osuudet osakkuusyhtiöissä	0,6	0,9	0,6	0,9
Muut osakkeet ja osuudet	2,4	2,9	2,4	2,9
Sijoitukset yhteensä	3,0	3,9	30,2	31,1
Pysyvät vastaavat yhteensä	51,0	53,1	48,4	50,7

3.4 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

ALKO KONSERNI

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2019	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	27,0	0,4	27,4
Lisäykset	0,0	1,1	1,1
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	1,3	-1,3	0,0
Hankintameno 31.12.	28,3	0,3	28,6
Kertyneet poistot 1.1.	-22,2		-22,2
Tilikauden poisto	-2,8		-2,8
Kertyneet poistot 31.12.	-25,0		-25,0
Hankintameno 31.12.	3,3	0,3	3,6

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2020	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,3	0,3	28,6
Lisäykset	0,1	2,4	2,5
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	2,5	-2,5	0,0
Hankintameno 31.12.	30,9	0,2	31,1
Kertyneet poistot 1.1.	-25,0		-25,0
Tilikauden poisto	-1,9		-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-26,9		-26,9
Hankintameno 31.12.	4,0	0,2	4,2

ALKO OY

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2019	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	27,0	0,4	27,4
Lisäykset	0,0	1,1	1,1
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	1,3	-1,3	0,0
Hankintameno 31.12.	28,3	0,3	28,6
Kertyneet poistot 1.1.	-22,2		-22,2
Tilikauden poisto	-2,8		-2,8
Kertyneet poistot 31.12.	-25,0		-25,0
Hankintameno 31.12.	3,3	0,3	3,6

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2020	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,3	0,3	28,6
Lisäykset	0,1	2,4	2,5
Vähennykset			0,0
Siirrot erien välillä	2,5	-2,5	0,0
Hankintameno 31.12.	30,9	0,2	31,1
Kertyneet poistot 1.1.	-25,0		-25,0
Tilikauden poisto	-1,9		-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-26,9		-26,9
Hankintameno 31.12.	4,0	0,2	4,2

3.5 AINEELLISET HYÖDYKKEET

ALKO KONSERNI

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2019	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,9	16,6	84,0	0,0	114,6
Lisäykset	0,0	0,7	6,5	0,0	7,2
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ennakkomaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	-0,0	0,0	-0,0
Hankintameno 31.12.*	13,9	17,4	90,5	0,0	121,8
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-1,7	-68,9	0,0	-70,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,6	0,0	-5,6
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-1,7	-74,5	0,0	-76,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	15,7	16,0	0,0	45,6

AINEELLISET HYÖDYKKEET 2020	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,9	17,4	90,5	0,0	121,8
Lisäykset	0,0	0,8	3,5	0,0	4,3
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ennakkomaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.*	13,9	18,2	94,0	0,0	126,1
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-1,7	-74,5	0,0	-76,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	-0,7	-5,5	0,0	-6,2
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-2,4	-80,0	0,0	-82,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	15,8	14,0	0,0	43,7

*Hankintamenoon ei sisälly arvonkorotuksia

ALKO OY

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
AINEELLISET HYÖDYKKEET 2019					
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	84,0	0,0	84,1
Lisäykset	0,0	0,0	6,5	0,0	6,5
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	-0,0	0,0	-0,0
Hankintameno 31.12.*	0,0	0,1	90,5	0,0	90,6
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-68,9	0,0	-69,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,6	0,0	-5,6
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-74,5	0,0	-74,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	16,0	0,0	16,0

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
AINEELLISET HYÖDYKKEET 2020					
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	90,5	0,0	90,6
Lisäykset	0,0	0,0	3,5	0,0	3,5
Vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.*	0,0	0,1	94,0	0,0	94,1
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-74,5	0,0	-74,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,5	0,0	-5,5
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-80,0	0,0	-80,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	14,0	0,0	14,0

*Hankintamenoon ei sisälly arvonorotuksia

3.6 SIIJOITUKSET

ALKO KONSERNI

SIJOITUKSET 2019	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	1,9	3,5	6,3
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.*	0,9	1,9	3,4	6,2
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuusosikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,9	2,9	3,9

SIJOITUKSET 2020	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	1,9	3,4	6,2
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Hankintameno 31.12.*	0,9	1,9	3,2	6,0
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuusosikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,1	0,1
Arvonalennukset	-0,0	-0,3	-0,5	-0,7
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,6	2,4	3,0

*Hankintameno ei sisällä arvonorotuksia

ALKO OY

SIJOITUKSET 2019	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,0	1,9	3,5	33,4
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.*	28,0	1,9	3,4	33,3
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuusoikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,2	0,9	2,9	31,1

SIJOITUKSET 2020	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,0	1,9	3,4	33,3
Lisäykset	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Hankintameno 31.12.*	28,0	1,9	3,2	33,1
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuusoikaisut 1.1.	-0,8	-1,0	-0,4	-2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,1	0,1
Arvonalennukset	-0,0	-0,3	-0,5	-0,7
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,8	-1,3	-0,8	-2,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,2	0,6	2,4	30,2

*Hankintamenoon ei sisälly arvonorotuksia

3.7 OSAKKEET

ALKO OY	Emoyhtiön omistusosuus (%)	Osuus omasta pääomasta (1 000 €)	Oma pääoma (€)	Määrä (kpl)	Nimellisarvo (€/yks.)	Osakkeiden/ osuuksien nimellisarvo 31.12.2020 (1 000 € yht.)	Kirjanpitoarvo 31.12.2020 (1 000 €)	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen voitto/ tappio (1 000 €)
OSUUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ								
Kiinteistö Oy Arkadianatalo, Helsinki	100,00		20 833 339,88				27 141	224
Kiinteistö Oy Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	188	372 165,22	275	56,00	15	10	0
Kiinteistö Oy Raahen Asemakatu 12, Raahе	57,90	253	436 678,44	14 476	17,00	246	80	0
Kiinteistö Oy Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	100,00	17	17 477,27	7 308	0,30	2	0	66
OSUUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ YHTEENSÄ		458					27 231	
OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ								
Kiinteistö Oy Enon Kauppakeskus, Eno	37,00	170	460 104,98	259	5,05	1	14	2
Asunto Oy Juvan Myllynkerä, Juva	31,50	126	399 266,87	3 150	0,25	1	35	-70
Kaavin Yrittäjätalo Oy, Kaavi	23,20	76	325 672,51	348	16,82	6	10	-15
Kiinteistö Oy Kaivolankulma, Puumala	36,37	126	347 710,10	2 515	67,28	169	8	0
Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma, Kannus	46,03	328	713 227,30	2 900	1,68	5	60	-7
Kiinteistö Oy Mantsintie 1-3, Ilomantsi	28,19	106	375 762,28	311	50,46	16	10	-3
Kiinteistö Oy Nilsianportti, Nilsia	31,49	446	1 415 817,07	1 606	16,82	27	80	-6
Asunto-osakeyhtiö Pieksälä, Pieksämäki	26,82	193	720 527,53	54 800	1,68	92	15	24
Kiinteistö Oy Saarijärven Paavonaukio, Saarijärvi	29,58	231	781 528,23	392	168,19	66	35	0
Asunto Oy Sandelsinkatu 4, Helsinki	24,85	27	110 533,82	6 835	0,34	2	251	17
Kiinteistö Oy Savitaipaleen Torinkulma, Savitaipale	23,00	185	804 863,74	2 300	0,34	1	20	-22
Kiinteistö Oy Urpala, Rantasalmi	36,88	292	791 488,44	2 950	0,34	1	35	10
Kiinteistö Oy Äänekosken Torikatu 5, Äänekoski	36,29	314	864 267,71	450	16,82	8	15	0
OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ YHTEENSÄ		2 621					588	

ALKO OY	Emoyhtiön omistusosuus (%)	Osuus omasta pääomasta (1 000 €)	Oma pääöma (€)	Määrä (kpl)	Nimellisarvo (€/yks.)	Osakkeiden/ osuuksien nimellisarvo 31.12.2020 (1 000 € yht.)	Kirjanpitoarvo 31.12.2020 (1 000 €)	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen voitto/ tappio (1 000 €)
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET								
Asunto Oy Helsinginkatu 15, Helsinki	15,32			1 532	1,68	3	369	
Kiinteistö Oy Karakeskus, Kouvola	4,60			5 013	0,17	1	7	
Kiinteistö Oy Keritori, Kerimäki	9,76			332	1,68	1	20	
Kiinteistö Oy Kolarin Ylläs Chalets VII				122			244	
Kontulan Ostoskeskus Oy, Helsinki	9,46			745	68,62	51	300	
Asunto Oy Nilsin Tahkivuori Chalets B				1 805			178	
Kiinteistö Oulun Kirkkokatu 14, Oulu	1,43			500	16,82	8	17	
Kiinteistö Oy Paltamon Tervahamina, Paltamo	10,00			1 000	1,68	2	15	
Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo, Pyhäsalmi	16,00			288	1,68	0	50	
Savonlinnan Linja-autoasema Oy, Savonlinna	10,47			1 540	168,19	259	40	
Tahko Golf Club Aoy, A 597							9	
Tahko Golf Club Aoy, A 1044							9	
Asunto Oy Vuorimiehenkatu 33, Helsinki	15,41			4 445	16,82	75	228	
Kiinteistö Oy Ämmäkievari, Suomussalmi	1,36			3 915	16,82	66	10	
Vierumäki Golf Garden Oy							488	
Vierumäki Golf Garden Oy							38	
Vierumäki Chalets							298	
Luoston Huolto Oy	1,87			28	8,41	0	3	
Luottokunta				1			0	
Suomen Palautuspakkaus Oy	12,50			150			25	
Palpa							8	
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä						466	2 358	
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (Puhelinosakkeet)							0	
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ							2 358	
KAIKKI OSAKKEET YHTEENSÄ							30 177	

4 VAIHTUVAT VASTAAVAT

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
4.1 RAHAT JA PANKKISAAMISET				
Myymlöiden kassa	9,5	10,8	9,5	10,8
Yritystodistukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Joukkovelkakirjalainat	8,6	8,7	8,6	8,7
Rahastot	134,3	73,3	134,3	73,3
Pankkitilit	15,7	19,2	15,0	19,2
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	168,1	112,0	167,4	112,0
4.2 JOUKKOVELKAKIRJALAINOJEN MARKKINA- JA KIRJANPITOARVON EROTUS				
Rahoitusarvopaperien markkina-arvo	8,7	8,9	8,7	8,9
Rahoitusarvopaperien kirjanpitoarvo	8,6	8,7	8,6	8,7
Erotus	0,1	0,2	0,1	0,2
4.3 VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet ja tavarat	79,5	76,8	79,5	76,8
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,6	0,7	0,6	0,7
Vaihto-omaisuus yhteensä	80,1	77,5	80,1	77,5
4.4 PITKÄAIKAISET MUUT SAAMISET				
Muut	1,7	1,7	1,7	1,7
Pitkäaikaiset muut saamiset yhteensä	1,7	1,7	1,7	1,7

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
4.5 LYHYTAIKAISET SAAMISET KONSERNIYRITYKSILTÄ				
Lyhytaikaiset myyntisaamiset			0,0	0,0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset			0,0	0,1
Lyhytaikaiset saamiset kons.yrityksiltä yhteensä			0,0	0,1
4.6 LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	11,4	16,4	11,4	16,4
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	1,0	3,4	1,0	3,4
Muut	0,0	0,2	0,0	0,1
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	12,4	20,0	12,4	20,0
LYHYTAIKAISET SAAMISET	12,4	20,0	12,4	20,0
4.7 SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT				
Tuloverosaaminen	0,0	2,4	0,0	2,4
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,6	0,6	0,6	0,6
Korkosaamiset	0,1	0,1	0,1	0,1
Seur. tk. lisenssi- ja ylläpitomaksut	0,3	0,2	0,3	0,2
Muut siirtosaamiset	0,0	0,2	0,0	0,2
Yhteensä	1,0	3,4	1,0	3,4

5 OMA PÄÄOMA

5.1 LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

ALKO KONSERNI

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2019	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,5	73,7	92,0
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,1	0,1	0,0
Tilikauden voitto			32,7	32,7
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	16,8	1,4	76,5	94,7

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2020	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,4	76,5	94,7
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,5	0,5	0,0
Tilikauden voitto			51,2	51,2
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	16,8	0,8	98,3	115,9

ALKO OY

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2019	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,5	72,8	91,2
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,1	0,1	0,0
Tilikauden voitto			31,9	31,9
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	16,8	1,4	74,8	93,0

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2020	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	16,8	1,4	74,8	93,0
Osingonjako			-30,0	-30,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,5	0,5	0,0
Tilikauden voitto			50,9	50,9
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	16,8	0,8	96,3	113,9

Alko Oy:llä on yksi osakesarja, jossa on 10 000 000 osaketta.

5.2 VOITONJAKOKELPOISET VARAT

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Edellisten tilikausien voitto			44,8	42,8
Tilikauden voitto/tappio			50,9	31,9
Siirto muista rahastoista			0,5	0,1
Oikaisut yhteensä			0,5	0,1
Voitonjakokelpoiset varat			96,3	74,8

6 PAKOLLISET VARAUKSET

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
6.1 PAKOLLISET VARAUKSET				
Tyhjäksi jäävän toimitilan vuokravastuu	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0

7 VIERAS PÄÄOMA

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
7.1 LYHYTAIKAISET VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE				
Ostovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille			0,1	0,0
Siirtovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille			0,0	0,0
			0,1	0,0
7.2 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	161,8	139,9	160,9	139,8
Siirtovelat	23,7	17,8	23,6	17,8
Muut velat	11,2	11,4	11,2	11,4
Saadut ennakot	0,2	0,0	0,2	0,0
Yhteensä	196,9	169,1	196,0	169,0
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	196,9	169,1	196,1	169,0
7.3 SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT				
Palkkajaksotukset sosiaalikuluihin	19,8	17,5	19,8	17,5
Työnantajavakuutusten jaksotus	0,5	0,0	0,5	0,0
TyEL-velka	1,3	0,0	1,3	0,0
Tuloverojaksotus	0,9	0,0	0,9	0,0
Pankkikulujen ja luottokorttiprovisioiden jaksotus	0,6	0,1	0,6	0,1
Ulkomailta matkalla olevat toimitukset	0,5	0,1	0,5	0,1
Seuraavalle tilikaudelle kirjatut laskut	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0,1	0,1	0,0	0,0
Yhteensä	23,7	17,8	23,6	17,8

8 MUUT LIITETIEDOT

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut
Muut annetut vakuudet

	ALKO KONSERNI		ALKO OY	
MEUR	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
8.1 LEASINGVASTUUT				
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	0,6	1,0	0,6	1,0
Myöhemmin maksettavat	0,6	0,6	0,6	0,6
Yhteensä	1,2	1,7	1,2	1,7
8.2 VUOKRAVASTUUT				
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	13,7	13,7	13,7	13,7
Myöhemmin maksettavat	1,6	2,0	1,6	2,0
Yhteensä	15,2	15,7	15,2	15,7

Tunnusluvut

	ALKO KONSERNI					ALKO OY				
	2020	2019	2018	2017	2016	2020	2019	2018	2017	2016
Liikevaihto (milj. euroa)	1 296,8	1 144,1	1 153,7	1 174,8	1 162,8	1 296,7	1 144,0	1 153,6	1 174,8	1 162,7
Liikevoitto (milj. euroa)	65,0	40,7	46,0	53,0	47,3	64,8	40,1	46,0	52,6	46,6
Osuus liikevaihdosta (%)	5,0	3,6	4,0	4,5	4,1	5,0	3,5	4,0	4,5	4,0
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (milj. euroa)	64,0	40,7	46,4	51,6	48,6	63,8	40,0	46,4	51,2	47,8
Osuus liikevaihdosta (%)	4,9	3,6	4,0	4,4	4,2	4,9	3,5	4,0	4,4	4,1
Oman pääoman tuotto (%)	48,6	35,0	41,4	50,4	51,0	49,2	34,6	41,8	50,4	49,6
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	61,2	43,5	51,1	64,2	63,5	62,1	44,0	52,3	65,4	62,1
Omavaraisuusaste (%)	36,9	35,7	34,9	31,8	29,4	36,8	35,5	34,8	31,9	29,6
Current ratio	1,3	1,2	1,2	1,2	1,1	1,3	1,2	1,2	1,2	1,1
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen (milj. euroa)	6,8	8,4	10,5	8,1	8,5	6,1	7,6	10,1	7,9	7,4
Osuus liikevaihdosta (%)	0,5	0,7	0,9	0,7	0,7	0,5	0,7	0,9	0,7	0,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 454	2 466	2 452	2 401	2 385	2 454	2 466	2 452	2 401	2 385

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (%)	$\frac{\text{Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja} - \text{Tuloverot varsinaisesta toiminnasta}}{\text{Oma pääoma (keskim.)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	$\frac{\text{Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja} + \text{Vieraan pääoman rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma (keskim.)} - \text{Korottomat velat (keskim.)}}$
Omavaraisuusaste (%)	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}}$
Current ratio	$\frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$

*Keskimääräiset luvut on laskettu kauden alun ja lopun keskiarvona

Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 548 696,48 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2020 ovat 96 280 858,29 (74 825 548,71) euroa, josta tilikauden voitto on 50 906 613,10 (31 870 264,61) euroa. Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jetaan	60 000 000,00 euroa
- jätetään omaan pääomaan	36 280 858,29 euroa
	<u>96 280 858,29 euroa</u>

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 23. päivänä maaliskuuta 2021
Hallitus

Harri Sailas
puheenjohtaja

Kuisma Niemelä

Pekka Perttula

Leena Laitinen
toimitusjohtaja

Markku Tervahauta

Kirsi Paakkari

Ulrika Romantschuk

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 23. päivänä maaliskuuta 2021

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Lasse Holopainen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2020 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2021 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tulostaskelma ja tase tilikaudelta 2020 vahvistetaan. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaan ehdotukseen.

Helsingissä, 25. maaliskuuta 2021

Arja Juvonen

Ari Koponen

Hannakaisa Heikkinen

Mats Löfström

Outi Alanko-Kahiluoto

Jari Mytlykoski

Kim Berg

Tom Packalén

Petri Honkonen

Sari Sarkomaa

Pauli Kiuru

Tuula Väättäinen

YHTEYSTIEDOT

Alko Oy
PL 99, 00101 HELSINKI
käyntiosoite: Arkadiankatu 2
Y-tunnus 1505551-4
Kotipaikka Helsinki
etunimi.sukunimi@alko.fi

020 711 11 arkisin klo 8–16